דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

דבר

עיתון פועלי ארץ ישראל

מייסד העיתון ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל

יום חמישי, כ"א באדר תשמ"ח, 10 במרץ 1988 ● גליון 19366

היום 12 עמודים ● המחיר 1.20 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 1.04 ש"ח

היום בדבר

● אוכלים חצץ / יצחק בן נר
● רק אש"ף אומר לאו / דן אבידן
● ימים ותמונות בעזה / דני צדקוני
● שמיר איננו לבדו לעולם / טדי פרויס
● בורסה (עמ' 4); כלכלה (5); „עכשיו" למשפחה (9)
● דבר פתוח (10); ספורט (11); בידור (12)

מזג האויר

מעלות החום החזויות: ירושלים: 7–13; רמת הגולן: 3–7; נהריה: 11–18; צפת: 7–11; חיפה: 13–18; טבריה: 10–20; נצרת: 9–16; עפולה: 11–18; השומרון: 8–15; תל-אביב: 12–19; נמל התעופה לוד: 9–19; ירידו: 11–22; עזה: 12–20; באר שבע: 9–18; אילת: 15–24

עדיין יתכן גשם מקומי, בעיקר בצפון הארץ

בארה"ב מכינים לשמיר „ביקור קשה"

– אומרים מקורות בממשל לקראת בואו של ראש הממשלה לוואשינגטון בלי תשובה ברורה לתוכנית שולץ ● הממשל יקציב לשמיר כמה ימים לשוב ארצה, לכנס הממשלה – ולהחליט ● דובר מחלקת המדינה מכחיש נכונות שולץ לשנות מתוכניתו ● מרפי חש לעדכן את הסובייטים בעקבות פירסום מסמך שולץ בישראל.

מאת אמנון דנקנר, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – מקורות בממשל אמרו אתמול כי צפוי שמנון השיחות עם ראש הממשלה שמיר יהיה שונה ממה שהיה נהוג עד כה. זאת, על רקע הידיעות מישראל כי שמיר יגיע לארה"ב בלי תשובה על תוכנית שולץ. המקורות אמרו כי צפוי „ביקור קשה". בני שיחו האמריקאים של שמיר יאמרו לו, על פי המקורות, כי עליו להשיב תשובה, והם יקציבו לו כמה ימים כדי לשוב לארץ, לכנס את הממשלה ולהחליט לכאן או לכאן. „אם שמיר חושב שהוא יוכל להתחמק או לעשות תרגילי השהיה", אמרו המקורות, „כדאי לו לחשוב עוד פעם".

דובר מחלקת המדינה הכחיש אתמול ידיעות שנתפרסמו בארץ מפיו של הח"כ משה ארנס ולפיהן ג'ורג' שולץ הביע כביכול נכונות לשנות מתכניתו. הדובר, צ'ארלס רדמן, אמר: „אתם צריכים להבין, כי מאחורי ידיעות מסוג זה מסתתרות כוונות מסויימות". הוא חזר ואמר כי אין כל כוונה לשנות שום מרכיב מיוזמת השלום של ג'ורג' שולץ כפי שנמסרה לממשלות האיזור בשבוע שעבר.

עוזר מזכיר המדינה ריצ'ארד מרפי הגיע אתמול לבריסל וממנה ייסע למוסקווה, לפגישה עם שר החוץ של ברה"מ אדוארד שווארדנדזה כדי לדווח לו על מהלכי השלום של שולץ. על נסיעתו של מרפי הוחלט לאחר שהממשל האמריקאי היה נבוך עקב פירסומים פומביים של תכנית שולץ לפרשיה בעיתונות בישראל, בלא

(המשך בעמוד 2)

מפנים את הגב לנשיא

שמעון פרס בכנסת, אתמול (צילום: יצחק הררי)

קבינט או קבי-נייט?

סטודנטים חברי המשמרת הצעירה של מפלגת העבודה הפגינו אתמול מול משרד ראש הממשלה (צילום: יצחק הררי)

89 נהרגו בשטחים תוך 3 חודשים

על-פי הערכה לא רשמית מספר ההרוגים עולה על 100 ● אתמול נהרגו שלושה צעירים, שניסו לחסום ציר תנועה ● תושבי אריאל הגבירו הסיורים הליליים

מאת דני רובינשטיין, יעקב מירוהר ודני צדקוני, סופרי דבר

אתמול, במלאת שלושה חודשים להתקוממות העממית בשטחים, נהרגו בגדה המערבית שלושה צעירים. בכך מגיע מספר ההרוגים בשטחים מיום פרוץ המהומות ל-89, רובם בכלום נהרגו מירי. עוד כ-15 מתושבי השטחים מתו בנסיבות שלא אחרי שהוכו או נפצעו מגאז מדמיע, והסיבות שמתם לא התבררו סופית.

אתמול היתה גבירה שבינתה מלאה, שכללה גם את התחבורה הציבורית. וארעו מספר רב של תקריות. בכפר סילואן מול התפולות צופה נהרג מוחמד פארס, בן 18, אחרי שצעירים מהכפר התקרבו לכביש וניסו לחסמו. גם בתורמוס-עיא שליד הישוב שילה ניסו צעירים לחסום את הכביש הראשי והתנגשו עם צה"ל. בתורמוס-עיא נהרג ג'אמיל תג'אזי בן 19. ההרוג השלישי היה בכפר סמוע בדרום הר חברון, לשם הגיע צה"ל לפנות מתרסים והתנגש עם צעירים מקומיים. ההרוג בסמוע הוא באסם בדרין, בן 25.

בתקריות אתמול היו כ-15 פצועים, רובם במחנה הפליטים פארעה שבנפת ג'נין. במחנה היתה הפגנה גדולה, שפוזרה בכוח תוך שימוש בירי. צה"ל פיזר מפגינים גם בכפר ביזיו בנפת רמאללה, שתושביו יידו אבנים ברכב ישראלי שנסע לשכונת הר-אודר בגבעת הרדאר שמצפון לקיבוץ מעלה החמישה. בביזיו נפצע צעיר ערבי מירי, וכן נפצע צעיר ממחנה הפליטים טול-כרם. מהעיירה בירזית נמסר על הפגנה ופצוע, ברמאללה, ובקלקיליה פיזר הצבא צעירים מפגינים בעזרת תותח מיוחד, היורה אבני חצץ קטנות.

גם אתמול המשיכו תושבי אריאל לקיים משמרות בכניסה לישוב ולאורך כביש חוצה-שומרון. מתוך כ-200 פועלים ערביים העובדים בבנין באריאל באו לעבודתם אתמול רק כ-30, ומהסום של תושבי אריאל בדק אותם ואיפשר להם להיכנס לעבודה.

בני קצובר, ראש המועצה האזורית שומרון, אמר אתמול, כי יש להבין את התפרצותם של תושבי אריאל, שאינם משלימים עם התנכלויות להם בפתח ביתם. הוא הציע למתנחלים להפנות את לחצם לפעילות כלפי הממשלה ולא כלפי הערבים, אחרי שמאות מתושבי אריאל יידו אבנים ברכב ערבי והציתו שתי מכוניות ערביות ליד ישובם.

במינהל האזרחי הובעה אתמול דאגה מהלחץ הגובר על פקידים,

(המשך בעמוד 2)

מסמך

מברק משגרירות ישראל בהאג – למשרד החוץ

„ההתרחקות מישראל בשבוע האחרון מורגשת בכל הולנד"

מאת יוסי מלמן, מסופרו המדיני של „דבר"

ביטוי לפגיעה בתדמיתה של ישראל, על רקע ההתקוממות הפלסטינית בשטחים ותגובת הנגד של צה"ל אפשר לקבל בדיווחים ובמברקים המגיעים למשרד החוץ בירושלים מנציגויות ישראל ברחבי העולם. ל„דבר" הגיע מברק אחד מני רבים המשקף היטב את הבעיות שבפניהן ניצבת עתה ישראל.

המברק נשלח משגרירות ישראל בהאג, הולנד, וזה לשונו: „ההתרחקות מישראל בשבוע האחרון מורגשת בכל רחבי הולנד. החל מביטול פגישה של עובד הנציגות בעיר צפונית, והעלמותו של אישים חשובים מאוד מהזמנותינו לארוע מוסיקלי במזרח התיכון, וכלה בדחיית הצעת המרכז לציון חגיגות הארבעים לישראל, המיוחד במינו, מכוונת יוסי הבבור כאן בהולנד. סיור אופניים בהשתתפות חה"מ לשעבר, הנך אתו, סגני תוייר שרים, למעלה מתריסר חברי פרלמנט ועשרות רבות של אישים מכל תחומי החיים כאן. הדחיה פורסמה וללא כוונה בשלב זה, למועד חדש. ישנם יהודים וקבוצות מבודדות, בכך ידידינו הנוצרים-פרו-ציונים, השבים ומצהירים על ידידותם לישראל בימים קשים אלה, אך קיימת נטיה להתרחק מפגע עמנו. במישור העיתוני, נראה שאין התרכבות. לנטיה זו אופי יותר ‚מוראלי' מאשר

(המשך בעמוד 2)

שמיר מוכן לתאם הקדמת הבחירות עם ‚העבודה' אך רק לאחר תום ביקורו

בליכוד חילוקי דעות על אפשרות זו ● רה"מ: אצל הערבים, האמריקאים הצליחו יותר מאשר אצלינו; אמר בקבינט: מפנה חיובי מסתמן בדעת הקהל האמריקאית

מאת יוסי מלמן, עליזה ולך ושלמה גיבור, סופרי „דבר"

ראש הממשלה יצחק שמיר מוכן לתאם עם מפלגת העבודה מועד מוסכם להקדמת הבחירות, אך אינו רוצה לנקוב כעת שעה בתאריכים ויידחה את האופציה הזאת עד אחרי שובו, בעוד שבועיים, מביקורו בוואשינגטון.

על רקע היעוד הזה ההכרעה בקבינט, כפי שהיה צפוי, גוברת ההערכה אצל רוב שרי הקבינט משתי המפלגות כי הבחירות יוקדמו. עם זאת יש לציין, כי בקרב שרי הליכוד אין עדיין תמימות-דעים לגבי הצורך בהקדמת בחירות גם אחרי ההכרעה על דחיית הצעת שולץ. השרים שרון ומודעי, למשל, סבורים שיש לדחות את הצעת שולץ, אך אין שום סיבה להקדים בשל כך את הבחירות.

ביטוי ציורי לתחושה שהבחירות יוקדמו נתן השר עזר וייצמן, שאמר ל„דבר" בהסתמכו על תקופת ההמתנה שלפני מלחמת ששת הימים: „נכנסנו לתקופת ההמתנה. ברור שיהיה עימות והכל ממתינים לשעת השין". ואולם, שרים אחרים הבקיאים בנושא, חוזים „קשיים טכניים" בהקדמת הבחירות. שר התחבורה חיים קורפו אמר ל„דבר" כי על הכנסת לקבל החלטה על פיזורה עד סוף החודש, בטרם תצא לפגרה.

שרי העבודה, ובראשם שמעון פרס, עדיין מקווים כי הממשלה תדון בישיבתה השבועית ביום ראשון ביוזמת שולץ, ולאחר מכן יתכנס שוב הקבינט לישיבה מיוחדת שתצביע ותכריע. נראה שהסיכויים לכך קלושים, משום שראש הממשלה שב והבהיר אמש שיהיה מוכן להביא את הנושא להכרעה רק בשובו משיחותיו המדיניות בארה"ב. אם לא תקבל הממשלה החלטה בעניין זה, תפרסם מפלגת העבודה הודעה חד-משמעית ובוטה ערב ביקורו של ראש הממשלה, שבה יאמר כי „יצחק שמיר לא ייצג בשיחותיו בוואשינגטון את ממשלת ישראל אלא יביע את עמדותיו שלו ושל הליכוד".

ראש הממשלה אמר אמש ל„דבר", כי „שולץ אינו צריך ללמוד על המצב מההתבטאות שלנו והוא יודע בדיוק מה העמדות בישראל". לדברי ראש הממשלה „ראשי הממשל מצפים שההצעות שלהם יתקבלו על-ידי שני המחנות בישראל".

עוד אמר שמיר ל„דבר", כי נדמה לו „שאצל הערבים האמריקאים הצליחו יותר מאשר אצלנו", בלומר, שקיבלו הסכמה מוקדמת להצעת שולץ.

בישיבת הקבינט אתמול ביקשו שרי העבודה מראש הממשלה לקיים הצבעה בעד או נגד יוזמת השלום. ואולם יצחק שמיר דחה בישיבה הקצרה, שנמשכה רק כחצי שעה, את הדרישה. הוא הביע תקווה כי יעלה בידו לשכנע את הממשל האמריקאי לשנות את דעתו, ואמר כי מסתמן מפנה חיובי בדעת הקהל האמריקאית לישראל.

בישיבת שרי הליכוד, שקדמה לדיון בקבינט, ציין ראש הממשלה, כי הוא מאמין שאם לא תשונה תוכניתה של ארה"ב, תזכה עמדת הליכוד לרוב בממשלה שתצביע נגד התכנית.

שר החוץ שמעון פרס אמר, כי אסור לאבד „הזדמנות היסטורית" לשלום.

סגן ראש הממשלה, דוד לוי, שצידד בעמדת „העבודה" לקיים הצבעה מיד ולהסכים במשותף על הקדמת הבחירות, אמר: „הבה נהיה אנשים הגיוניים".

שר התעשיה והמסחר אריאל שרון תבע לקיים דיון על „המהות" בתוכנית וביקש משרי „העבודה" שישרטטו במפורש את מפתם לגבי יהודה שומרון ועזה. דבריו נענו בתשובה של השר עזר וייצמן, ואילו שר המשטרה חיים בר-לב ציין כי ראש הממשלה אינו צריך להמתין עוד להבהרות משום שכבר קיבל אותן מוואשינגטון וכי אין סיכוי לשינוי בעמדותה של ארה"ב.

ראש הממשלה התבקש אמש להגיב גם על דברי פרס בכנסת, כאילו דחיית ההצעה האמריקאית תהיה מחדל היסטורי. „זה לא עושה עלי רושם גדול", הגיב שמיר בזלזול. „זו הוא אמר".

חילוקי-דעות בסיעת הליכוד
חילוקי-דעות חריפים בנושא הקדמת הבחירות

(המשך בעמוד 2)

חוסיין ואסד החליטו לתאם עמדות

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

המלך חוסיין והנשיא אסד מתואמים להלוחין בכל הקשור ליוזמה לכינוס ועידה בין לאומית לענייני המזרח, כך דיווח ב-2 במאמר העיתון הלבנוני החשוב „אל-נהאר", הידוע בירוחוי המהימנים.

על פי עיתון זה, קיימת הבנה הדדית בין אסד לחוסיין שבטרם תתכנס הועידה יש לדעת באלו נושאים לדון כדי למנוע את כשלונה, וכן יש לוודא שברה"מ וארה"ב יערבו לביצוע ההחלטות שיתקבלו. כמו כן הסכימו שני המנהיגים שאף אחד מהם לא ינקוט עמדה עצמאית ללא תיאום עם השני ביחס למשא ומתן המדיני. בינתיים, מסרו אתמול מקורות במשרדי הליגה הערבית בתוניס שירדן נתנה את הסכמתה לכינוס ועידת פיסגה ערבית מיוחדת שתגבש עמדה משותפת כלפי ההתקוממות בשטחים וכעניין תוכנית ג'ורג' שולץ. נשיא אלג'יריה הוא שיזם את כינוס הועידה ולפי שעה תומכים ביוזמה

(המשך בעמוד 2)

בוש: אני אהיה הנשיא הבא

סגנו של רייגן כבר הבטיח לעצמו תמיכת שני שלישים מהצירים למועמדות

וואשינגטון (עיר ועי"ץ). – סגן נשיא ארה"ב ג'ורג' בוש עשה שלשום, ב„יום ג' הגדול", צעד גדול לקראת הבטחת מינוי המפלגה הרפובליקאית להתמודדות על נשיאות ארה"ב, ואילו מושל מסצ'וסטס מייקל דוקאקיס התקדם מעט במאבק הקשה להשגת המינוי מטעם המפלגה הדמוקראטית.

בוש ניצח ב-16 מבין 17 אזורי הבחירה שבהם התנהלה ביום ג' ההצבעה וכבר הבטיח לעצמו שני שלישים מהצירים הדרושים לו כדי לזכות באוגוסט במינוי מפלגתו. כצד הדמוקראטי הבטיח לעצמו דוקאקיס יתרון קל, לאחר שניצח בשמונה מדינות.

אתמול הכריז בוש באוזני תומכיו המריעים: „אני אהיה הנשיא הבא של ארה"ב", ועתה נראה, כי להכרזתו יש כיסוי. בהישגו של בוש יש משום התאוששות דראמטית, לאחר שבבחירות הפנימיות שנערכו בפברואר באיווה סיים במקום השלישי, אחרי הסנאטור רוברט דול ומטיף הטלוויזיה לשעבר רוברטסון.

10 מיליון ד' – הפסד מיידי לישראל עם הצבעת הפרלמנט האירופי

מאת גדעון קיץ, סופר „דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"דבר"). – הפרלמנט האירופי בשטרסבורג דחה אתמול את הרחבת ההסכם הכלכלי החקלאי בין ישראל לשוק האירופי המשותף, שהושג בין נציבות השוק וישראל בעקבות צירוף ספרד ופורטוגל. זו הפעם הראשונה שהפרלמנט משתמש בהליך אשרור החלטת מועצת השרים הנתון בידיו, כדי לפסול הסכם של השוק עם מדינה זרה.

בעבר עיכב הפרלמנט הסכם דומה עם תורכיה אך אישר אותו בסופו של דבר. מזה חודשים אחדים עיכב אשרור ההסכם עם ישראל גם על-ידי אי העלאתו לדיון במליאה. מקורות ישראליים אמרו, כי אי הגשת ההסכם תפגע ביצוא החקלאי הישראלי לשוק ובעיקר ביצוא הפרחים. על-פי הערכות ראשוניות תהיה הפגיעה המיידית בסדר גודל של כ-10 מיליון דולאר. ישראל לא תפוצה על צירוף ספרד, ומוצריה יופלו לרעה. הנושא חוזר

(המשך בעמוד 2)

הערוץ השני בסכנת סגירה

פקיד במשרד התקשורת: מחוסר תקציב נאלצנו לבצע קיצוצים מכאיבים

מאת דניאל בן-שמחון, סופר „דבר" בירושלים

אם לא יחול שינוי של הרגע האחרון, תחדל מינהלת הערוץ השני להתקיים בסוף החודש הזה – כך עולה מעיון בהצעת התקציב שהגיש משרד התקשורת, הממונה על הערוץ, למשרד האוצר.

אחד מראשי מינהלת הערוץ הדגיש, כי החל מיום באפריל השנה, ביום בו מתחילה שנת התקציב החדשה, לא יעמוד לרשות הערוץ השני סכום כלשהו להמשך פעילותו. „פירוש הדבר הוא שלא יהיה לנו כסף לרכוש תכניות, לשדר או לשלם לעובדים. פשוט לא נוכל להתקיים יותר", הוא אמר.

במשרד התקשורת מסרבים להתייחס להפסקת סעיף הערוץ השני מספר התקציב. אחד הפקידים טען שמשרד נאלץ לבצע קיצוצים מכאיבים, על כן לא היתה ברירה אחרת אלא לחסל את הערוץ השני. בשנה שחלפה השקיע משרד התקשורת, אביו מולידו של הערוץ, מיליון ש"ח בהפעלתו. פקידים בכירים במשרד, ובתוכם שר התקשורת, גד יעקבי, היו משוכנעים שחוק הערוץ השני יאושר במושב הנוכחי של הכנסת. אולם הם לא הביאו בחשבון שהליכוד „ישים רגלי" ויסרב את קבלת החוק בטענה שערוץ נוסף יהווה פתח נוסף לביקורת ביחס לממשלה, שהטלוויזיה הישראלית גורמת להם בלאו הכי. גם האפשרות של הקדמת הבחירות אינה מבשרת טובות עבור הערוץ השני. התוצאה היא שקרוב לוודאי שהכנסת הנוכחית לא תתפנה לעסוק בקבלת חוק הערוץ השני. אילו החוק היה מתקבל, היה הערוץ השני זוכה מבחירות לבן חוקי, וזוכה לאוטומאטית לתקציב מסודר.

עד כה הסתייע הערוץ השני באחותו הבכירה, הטלוויזיה הישראלית, בקבלת סרטים ותכניות להקרנה חוזרת. בפגישה שהתקיימה השבוע בין ראשי רשות השידור לבין ראשי הערוץ השני הבהר לאחרונים, שגם ההסדר הזה יופסק מתחילת החודש הבא בשל עלותו הגבוהה. כאמור, אם לא יחול שינוי של הרגע האחרון, יהפכו שידורי הנסיון של הערוץ השני החל מהחודש הבא לנחלת העבר.

סופר „דבר" מציין כי למרות פירסומי הנסיסה שלו, עומד הערוץ השני לפתוח בתקופה רבתי של תכניות מתוצרת צרפת. מדובר בקרוב למאה תכניות בידור, דראמה, תעודה, ספרות וספורט שישודרו החל מ-19 במרס עד סוף החודש. במשך 13 לילות יקרין הערוץ את כל שעותיו לשידור תכניות „בטעם צרפתי". „הקשר הצרפתי" הזה הוא פרי יוזמתם של מנהלת הערוץ השני, המכון הצרפתי בירושלים ושגרירות צרפת בישראל.

בשיחה עם סופר „דבר" הודה מנהל המכון הצרפתי שהתרומה לערוץ השני נועדה לאזן את תהליך האמריקאניזציה המשתקף בתכניות הטלוויזיה כללית.

גורמים בטלוויזיה הביעו תמיהה על שראשי מינהלת הערוץ השני לא נועצו אתם בהחלטה לשדר „בטעם צרפתי". „זה נעשה מעל לראשינו" אמרו אותם גורמים „וזה בניגוד לסיכומים בינינו שלפיהם השידורים שלהם חייב להיות מאושר על ידינו".

עיקרון תחילה

● „דין ודברים" – בעקבות השעיית משה נגבי / עמ' 2
● באולם המליאה: אורחים נוטים ללון בתנועה הציונית / עמ' 3
● בסיעת הליכוד: יוזמת שולץ מעדיפה את הערבים / עמ' 3
● האיטלקיות שונאות את צ'יצ'ולינה – „אנשים" / עמ' 5
● שריפה: „במבה" ו„ביסלי" זורוכים ב„אסם" / עמ' 6
● תביעה: 40% תוספת לנשים בכל מוסדות הציבור / עמ' 6

אמש ב„מוקד"

רבין: הבעיה היתה פשוטה יותר בלי ישובים יהודיים

מאת אבי שוברט

„קשה להתמודד עם 1,400,000 ערבים שאינם רוצים בשלטוננו", קבע אתמול שר הבטחון יצחק רבין בתוכנית הטלוויזיה „מוקד". „הרבה יותר קל לפתור בעיות צבאיות קלאסיות. מה צריך לטפל באוכלוסיה אלימה בלא שניתן להחיל להפעיל את נשקו. לכל היותר ניתן להפעיל רובים, מול אוכלוסיה בחזקה רחב הפועלת במסגרת אלימה".

„הבעיה היתה יותר פשוטה אם השטח היה ערבי ללא ישובים יהודיים", אמר רבין. „אז ניתן היה לסגור אותו, אך ביהודה ושומרון 450 כפרים, ונבצר מכוחות צה"ל להיות בכל מקום. הפעילות מתמקדת בשמירת צירי תנועה חופשיים, ולצורך כך נדרשים שליש עד מחצית מכוחות צה"ל".

שר הבטחון התייחס לתופעה החדשה, בה ניצבים תושבים יהודיים מול תושבים ערבים ביהודה ושומרון, ואמר: „זוהי התפתחות חמורה, שמתדרים את הבעיה ותכביד על כוחות צה"ל. עליהם להגן על ישוביהם ועל תנועתם בלבד. במשך שנים ספגו ישובי הצפון קטיושות ולא עלה כלל בדעתם לקחת את החוק לידיהם. לעומתם, אלה נמצאים באיזור שאיננו תחת ריבונות ישראלית, והם צריכים לגלות אורך-רוח".

רבין הוסיף ואמר, ש„למרות שחלפו שלושה חודשים מאז פרוץ המהומות, אף ישראלי, לא חייל ולא אזרח, נפגע. לעומת זאת חמישה חיילים נפגעו במניעת חדירות של מחבלים". עוד אמר שר הבטחון: „הייתי סבור בתחילת המהומות, שהשימוש בירי יראה קשה יותר מאשר השימוש באלות ובנוכחתי, כי קיימת רגישות גדולה יותר בדעת הקהל העולמית למכות מאשר לירי".

הקמפוס בת"א ישבות ערב צאת שמיר לארה"ב

מאת נתן רועי, סופר „דבר" בתל-אביב

אגודת הסטודנטים בתל-אביב תשבית ביום אי הקרוב את הלימודים בקמפוס התל-אביבי ערב צאתו של ראש הממשלה יצחק שמיר לארה"ב, כדי להביע את מחאתם של הסטודנטים על הקפאון המדיני נוכח יוזמת שולץ.

במהלך העצרת שתתקיים בשעה 12,00 בקמפוס יופרחו 25 בלונים. בלון לכל שר. על כל בלון יהיה רשום: „שלום ב-88". כן ישבר במקום גוש קרח שמסמל את הקפאון המדיני, שיש לדעת הסטודנטים לשבור בימים אלה.

בעצרת ישתתף פרופסור משה שוקד, מראשי ההתארגנות „עד כאן" התומכת במהלכי הסטודנטים.

ההבהרות שהשיג פרס מארה"ב

מזכ"ל או"ם לא יוכל להזמין את אש"ף לדיוני הוועידה

מאת יוסי מלמן, מסופרו המדיני של „דבר"

ארה"ב מבטיחה לישראל כי לא תסכים שאש"ף יוזמן על-ידי מזכ"ל האו"ם לוועידה הבין-לאומית לשלום, אם תכונס.

הבטחה זו ניתנה במסגרת הבהרות שהעבירה אתמול ממשלת ארה"ב בתגובה על בקשת שר החוץ שמעון פרס. השר פרס ביקש את ההבהרות בעקבות תיגר שקרא על עמדתו ח"כ דן מרידור בוועדת החוץ והבטחון של הכנסת. שלשום, כפי שפורסם ב„דבר", טען שר החוץ, כי „תוך 12 שעות" יוכל להשיג הבהרות אלה וכעבור יום אכן השיגן. במכתב ההבהרות שהועבר דרך שגרירות ארה"ב בתל-אביב נאמר, כי אש"ף לא יוכל להיות מוזמן לוועידה הבין-לאומית, כל עוד לא יקבל את החלטות האו"ם 242 ו-338. כמו כן מודגש שהמזכ"ל שיוזל לאחר כינוס הוועידה הבין-לאומית יהיה „ישיר" וכי נוהל דיוניה הצפויים של הוועידה, כעולה מתוכנית שולץ, לא יאפשר להתערב במשא ומתן הישיר. (ראה גם הדיון בכנסת, בעמ' 3)

בנק ישראל מפחית שיעורי ריבית החובה

מאת אמנון אמר, סופרו הכלכלי של „דבר" בירושלים

בנק ישראל יפחית ביום חמישי בשבוע הבא את הריבית שהוא גובה ומשלם לבנקים המסחריים.

שיעורי ריבית החובה שמשלמים הבנקים לבנק ישראל יופחתו בשני אחוזים על בסיס שנתי ואילו ריבית הזכות שמקבלים הבנקים על פיקדונותיהם במסגרת עודפי הנזילות תופחת באחוז אחד.

הפחתת ריבית החובה בשיעור גדול מזה של ריבית הזכות נועדה לצמצם את פערי הריביות הגדולים הקיימים היום במערכת הבנקאית בין לווים ומפקידים.

לאחר ההפחתה תסתכם הריבית השנתית על ההלוואות לבנקים ב-18 אחוז ואילו הריבית בהלוואות מיוחדות תהיה מעתה בגובה 48 אחוזים לשנה.

„כלל" מכרה מפעל „קריסטל" לבעליו הקודמים

מאת דוד שרביט

קבוצת „כלל" מכרה את חברת „קריסטל" לבעליה הקודמים, משפחת פרידמן, לאחר שהחברה לא עמדה בציפיות החברה.

„קריסטל", שהיא חברה ציבורית הנסחרת בבורסה, נרכשה על-ידי „כלל" לפני כחצי שנה תמורת כ-4.5 מיליון דולאר ששולמו עבור כמחצית הבעלות. „כלל" תקבל עתה את התמורה ששילמה בהצמדה וריבית.

באמצעות חברת „קריסטל" ביקשה „כלל" לחדור לענף מוצרי החשמל הביתיים, אך העדיפה לבסוף לסגת מהעסקה, לאחר שהחברה לא עמדה בציפיות.

שר החוץ השוודי מסייר במחנה הפליטים דהיישה לפני צאתו לירדן, אתמול. (צילום: יצחק הררי)

חוסיין ואסד

(סוף מעמוד 1)

שש מדינות ערביות ואש"ף.

המלך חוסיין שב אמש לרבת עמון בתום ביקוריו בעיראק ובסוריה, שם שוחח עם שליטי שתי המדינות בעניין גיבוש עמדה משותפת כלפי תוכנית שולץ. רדיו רבת־עמון מסר שהמלך חזר והדגיש באוזני מארחיו שהוא דבק לחלוטין בעמדות הקונצנזוס הערבי, שאושרו מחדש בוועידת הפיסגה ברבת עמון, לפיהן רק ועידה בין־לאומית יכולה לשמש מסגרת לפתרון הסיכסוך במזה"ת. עמדה דומה השמיע אתמול שר החוץ המצרי בפגישותיו עם השגרירים ומיופי הכח הערבים בקאהיר.

בתוך כך התכנסה אתמול ברבת עמון הוועדה הירדנית־אש"פית המשותפת העוסקת בהושטת סיוע לתושבי השטחים. בראש הצוות האש"פי לשיחות עומד אבו־ג'יהאד, ראש הזרוע הצבאית בפתח' ובראש הצוות הירדני מרוואן דודין, השר הממונה על ענייני השטחים. הוועדה התכנסה לאחר שהסעודים העבירו לקופת אש"ף 20 מליון דולאר. אש"ף מעוניין להזרים עתה את מירב הסכום הזה לתומכיו בשטחים כדי לממן את המשך ההתקוממות.

שלשום החליט הבנק האיסלאמי לפיתוח שמקום מושבו בתוניס להעביר בהקדם לשטחים 10 מיליון דולאר. אבו־אייאד ופארוק קאדומי, שניים מראשי הזרם הניצי בפתח', אמרו אתמול שלערפאת אין כוונה לבקר בקרוב בירדן כדי לתאם עמדות עם המלך חוסיין בעניין תוכנית שולץ.

שלום בפשרה טריטוריאלית – בשתי הפגנות בתל־אביב במוצאי־שבת

מאת ארנון מגן, סופר "דבר"

"מטה התולדה הגדולה" ו"שלום עכשיו" יערכו במוצאי־ש הקרוב במרכז תל־אביב שתי הפגנות־עצרות נפרדות למען השלום תוך פשרה טריטוריאלית, אם כי ייתכן שבסופו של דבר "יתמזגו" זו בזו, לאחר שבוטל ההסכם שהושג בראשית השבוע שעבר בדבר קיום הפגנה משותפת.

ההסכם בא ביוזמת תנועת "שלום עכשיו", שפנתה למזכירות התק"ם – התנועה הקיבוצית שאליה מסתופפת רוב תנועות הנוער המאוגדות ב"מטה התולדה הגדולה" ואף סוכם על ארבע סיסמאות משותפות, כגון "פשרה טריטוריאלית" (במקום "חזרה לגבולות 67", כהצעת "שלום עכשיו"), ו"הפסקת השליטה בעם אחר" (במקום "הפסקת הכיבוש"). אולם, מאוחר יותר החליטו שני הגופים, כי מוטב להם לקיים הפגנות נפרדות: עצרת השלום של "מטה התולדה הגדולה", שאליה הוזמנו גם חברים מקיבוצי התק"ם, תתקיים ברחבת מוזיאון ת"א, ויישאו בה דברים מזכירי התק"ם אהרן ידלין וישעיהו (שייקה) פרי, ואילו "שלום עכשיו" תפתח כשעה אחר כך את העצרת שלה בכיכר מלכי ישראל. עם זאת ייתכן, שאנשי ההפגנה הראשונה יצעדו בתום העצרת שלהם אל כיכר מלכי ישראל וכך יתאחדו שתי העצרות. בעצרת של "שלום עכשיו" גם יישא דברים נציג של "הנוער העובד" המסונף לתק"ם.

בקול קורא שפרסמו שני המזכ"לים של התק"ם בשבועון תנועתם, "קיבוץ", נקראים חברי התנועה להצטרף להפגנת חברי תנועות הנוער "לתת ביטוי לתביעה המופנית לממשלת ישראל – להרגע מהקפאון המדיני. כל הסדר שלום חייב להתבסס על פשרה, על ויתור ישראלי על השטחים צפופי האוכלוסיה ועל גיבוש גבולות בטחון למדינת ישראל".

בארה"ב מכינים לשמיר "ביקור קשה"

(סוף מעמוד 1)

שיסמרו המרטים קודם לכן לרוסים, אותם מבקשים האמריקאים להחזיק בתמונה. מרפי יטוס גם לרומא, פאריס ובון כדי לדווח על מהלכי השלום למנהיגי אירופה המערבית.

דובר מחלקת המדינה חזר והכחיש אתמול נמרצות את הידיעה ששידרה רשת סי־בי־אס בדבר פגישה שהייתה בסוף השבוע בתוניס בין שגריר ארה"ב לאו"ם, ורנון וולטרס לבין נציגים של אש"ף. הדובר אמר, כי "הסיפור הזה הוא המצאה גמורה". הוא אמר כי וולטרס שהה בתוניס במסגרת של מסע־התייעצויות עם מדינות שונות באפריקה במסגרת תפקידו, וכי נועד עם פקידים תוניסאים. הוא הוסיף כי "אין שינוי בעמדותיה המסורתית של ארה"ב לגבי מגעים עם אש"ף".

עם זאת, אמרו אתמול מקורות בוואשינגטון, כי מגעים ברמות נמוכות או מגעים חצי רשמיים מתנהלים כל העת בין הממשל לבין אש"ף, כפי שנעשה הדבר בממשלים קודמים. דברים דומים השמיע אתמול ראש עיריית אטלנטה אנדרו יאנג, שהיה שגריר ארה"ב באו"ם בראשית ימיו של ממשל קרטר והודח לאחר שנתפרסמה פגישה שלו עם נציג אש"ף באו"ם. יאנג אמר כי כל העת מתקיימים מגעים עם אש"ף, אולם שומרים על אופיים הבלתי רשמי והשקט.

בקונגרס האמריקאי נמשכו אתמול התגודדויות של סנטורים וחברי בית הנבחרים לקראת ביקור שמיר. קבוצה של סנאטורים מבקשת להציע מכתב לשולץ שיהווה משקל נגד למכתב שכתבה קבוצה של 30 סנאטורים בשבוע שעבר, ובו ביקורת על שמיר. אולם בשלב זה לא הצליחו היזמים לארגן כמות מספקת של סנאטורים שיחתמו על המכתב. מנגד לא הצליחו עד כה חברים בבית הנבחרים לארגן התמיכה מספקת על מכתב תמיכה ביוזמת שולץ, כדוגמת מכתב 30 הסנאטורים.

בדעת הקהל האמריקאית ניכרה אתמול תזוזה מסויימת לטובת ישראל לאחר תקיפת המחבלים את האוטובוס בנגב. במאמרים ובפרשנויות טלוויזיה הוסטה האש מסרבנות שמיר אל עבר מעשי הטרור של הפלשתינים, המאיימים לסכל את הסיכויים להסדר.

בניגוד לידיעות שפורסמו בארץ אתמול, לא דן הנשיא רייגן בפגישתו שלשום בערב עם מנהיגים יהודיים חברי המפלגה הרפובליקאית ביוזמת השלום של שולץ. הפגישה, בת 12 הדקות, הייתה פגישה טכסית, בה הוענק לרייגן פסל למזכרת ובה היו חילופי מחמאות ידידותיים, בלא שהנשיא, או בני שיחו 30 במספר, ייגעו בבעיות שעל סדר היום.

10 מיליון

(סוף מעמוד 1)

עכשיו "למעוטי אשרים, ואין לדעתי כולי ישוב לדיון בפרלמנט".

בהצבעה אתמול תמכו בישראל סיעות הדמוקרטים, הליברלים, הסוציאליסטים הצרפתים וכמה גוליסטים. נגדה הצביעו הקומוניסטים, מרבית הסוציאליסטים והשמאלנים הבריטים. מתוך שלושת הפרוטוקולים המהווים את כלל ההסכם נדחו ברוב גדול הפרוטוקול הפיננסי והמשלים, ואילו פרוטוקול ההתאמה הטכנית התקבל ב־255 קולות, אך נזקק ל־260 לפחות.

במהלך ההצבעה הותקפה ישראל על מדיניותה בשטחים ונטען נגדה, שאינה מקיימת את ההסכם לאפשר יצוא ישיר מן השטחים לשוק המשותף. תחילה הציעה הסיעה הקומוניסטית להחזיר את הנושא לוועדה ליחסי חוץ, אך ההצעה נדחתה. אחר־כך הציעו הדמוקרטים לעכב את ההצבעה עד אשר יודיע נציב השוק קלוד שסון על ביצוע ההסכם ליצוא ישיר מהשטחים על ידי ישראל. גם הצעה זו נפלה, ובהצבעה שנערכה נדחה ההסכם עם ישראל.

גם בישיבת הוועדה המדינית של מועצת אירופה שנערכה אתמול בלוכסמבורג בהשתתפות 32 חברי פרלמנטים בכירים מ־21 מדינות נשמעו התקפות חריפות על ישראל, ונאומים מאיטליה ומיוון השוו המתרחש עכשיו בשטחים לשואת יהודי אירופה. המשקיף מטעם ישראל ח"כ שבח וייס גינה בחריפות התבטאויות אלה כניצול השואה ואמר, כי אירופה יושבת על אגם דם יהודי קדוש ושעליה להזהר בהתבטאויותיה. הנשיא התורן של מועצת אירופה, שר החוץ של לוכסמבורג ז'ק פוס, שיבח את הדמוקרטיה הישראלית וקרא לישראל "לתת כתף ליוזמת שולץ". הוא מסר, כי המושב הבא של שרי החוץ האירופים יוקדש כולו למתרחש בישראל.

מסמך

(סוף מעמוד 1)

"זומרי־עסקי".

גם עסקי התיירות נפגעו על רקע דומה. בשיחות שונות, אין האנשים מבינים הפער בין ההלם והתגובה הקשה שלהם כאן לבין העדר ביטויים של הלם ותגובה בישראל, על רקע מה שמצטייר בעיניהם כיחס של הישראליים לערבים מבחינת הסטנדרטים האנושיים. בעיני בני שיחנו, נראה פער זה גדול וכמוהו עומק הנזק למעמדנו כאן. תשובה הולמת יכולה לבוא רק מפי ראשי המדינה בהודעות אישיות ובריתות יזומות עם כלי התקשורת הזרים בארץ, על אופי החברה שלנו, שאיפותיה, יחסינו עם שכנינו, רמתה האנושית, והדחייה מוחלטת של הריגים ומעשי אלימות פרועים. במקום אלה הובלטו כאן הקולות הנשמעים בארץ המצדדים על יחס פיקוד צה"לי החומר להריגים, ומחזקים את הבקורת כאן נגדנו.

שמיר מוכן

התגלעו אמש בסיעת הליכוד בכנסת, כאשר ראש הממשלה דחה את תביעתו של סגנו, דוד לוי, לפעול להקדמת הבחירות. השר שרון התייצב לצדו של שמיר ודחה את התביעה להקדמת הבחירות.

בהופיעו אמש בפני סיעת הליכוד בכנסת הציע ראש הממשלה שמיר שלא לקשור את הקדמת הבחירות עם התהליך המדיני. "קביעת מועד הבחירות אינה צריכה להיות פונקציה של יחסינו עם מדינה כלשהי, ולו גם הידידותית ביותר", אמר. שמיר הזכיר לאלה מחבריו לליכוד הדוחפים להקדמת הבחירות, כי "צריך לא רק ללכת לבחירות, אלא צריך גם לנצח". לוי הביע חשש, כי על פי דרכו של שמיר "נאבד את שני העולמות: גם את היכולת להציב סכר ליוזמה האמריקנית וגם את האמון בעם, שהוא מבולבל, ובצדק".

מי שנחלץ לסייע לשמיר במחלוקת עם דוד לוי היה השר אריאל שרון. "אנחנו חיים במדינה ובאיזור שבהם מתרחשים ענינים בקצב מהיר. מי בכלל יכול להתנבא היום מה יקרה בין יולי לנובמבר? זאת טעות ממדרגה ראשונה לוותר על ראשות ממשלה אם אין הכרח לעשות זאת. שאנחנו מרצוננו תופסי נוותר על ראשות ממשלה? בכל יום שראשות הממשלה בידינו ושטרם נכנסנו למערכת בחירות ניתן למנוע הרבה התפתחויות מסוכנות. לכן לא צריך לא ליזום בחירות ולא לדחוף לבחירות", אמר שרון.

89 נהרגו

(סוף מעמוד 1)

ראשי עיריות, שוטרים ועובדים ערבים אחרים להפסיק את עבודתם. בג'נין הופץ כרוז חריף ובו איומים נגד העובדים במינהל האזרחי הישראלי.

ראשי המועצה המקומית אריאל גינו אתמול, לאחר ישיבה לילית סוערת, את שריפת המכוניות על־ידי תושבי היישוב במהלך הלילה. המועצה החליטה גם על הגברת הסיורים של תושבי אריאל לאורך כביש חוצה שומרון.

אירועים מעטים יחסית ברצועה

רצועת עזה, שממנה פרצו המהומות בשטחים לפני שלושה חודשים, ב־9 בדצמבר, ציינה אתמול תאריך זה בשביתה המונית מכפי שהיה צפוי, אם כי בשביתה שהורגשה היטב, הגם שחלק גדול מפועלי עזה לא ויתרו על היציאה לעבודה בישראל.

בבוקר נאלץ הצבא לפזר בגאז צעירים שביקשו להפגין בכיכר מדינה ולמנוע בעד פועלים לצאת לעבודתם. בשכונה המזרחית סג'עייה היו הבערות צמיגים ויידויי אבנים, וכן בחלק המזרחי של הרחובות הראשיים של העיר. ליד בית חנון הוטל בקבוק תבערה שלא התלקח על רכב צבאי. ילדה בת 14 נתפסה כחשודה במעשה.

במחנות הפליטים שאטי, אל בורג' והאג'ירנס נמשך העוצר.

שתי מכוניות הוצתו במרחב ירושלים

אור ליום אתמול הוצתו שתי מכוניות במרחב ירושלים, אחת, מדגם "רנו 4", בבית־חנינא שמצפון לירושלים והאחרת, מונית, ברחוב חיל האוויר בשכונת פסגת־זאב שבצפון ירושלים.

מכונית ה"רנו" שייכת לתושבת בית־חנינא, שבעלה עובד בעתון המזרח־ירושלמי "אל־קודס".

כמה יריות נורו אתמול בבוקר בקרבת אוטובוס "אגד" בקו 81, שהיה בדרכו מאילון מורה לתל־אביב. הדבר היה בכניסה לעיר שכם, בין מחנות הפליטים אסקר ובלטה, לא הרחק מישיבת "עוד יוסף חי" שבקבר יוסף.

לאוטובוס, שהיה ריק מנוסעים, לא נגרם כל נזק. צה"ל בודק את נסיבות הארוע. אתמול אחר הצהרים סמוך לשעה 5, נזרקו אבנים לעבר מכונית פרטית שנסעה על כביש עפולה נצרת, מול שכונת פחורה. איש לא נפגע. משטרת נצרת פתחה מיד בחקירה ועצרה שני חשודים.

טעות מצערת

בכיתוב מתחת לתמונה של ארונות הרוגי הפיגוע בנגב, שהתפרסמה אתמול ב"דבר", נפלה טעות מצערת. הארונות הם של שלושת הרוגי התקפת המחבלים על האוטובוס ולא כפי שנכתב. אנו מצטערים על כך.

מדינת ישראל

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

מרחב תכנון מקומי קצרין

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון ובמשרדי הוועדה המקומית לתכנון ובניה קצרין שבקצרין, רמת הגולן, מופקד שינוי תכנית מפורטת הנקרא תכנית מפורטת מס' 5448 שינוי לתכנית מפורטת א/120/301 – תחנת תדלוק, קצרין, ביחד עם תשריט המצורף אליה.

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: כמסומן בקו כחול בתשריט. עיקרי מטרת שינוי התכנית: הקמת תחנת תדלוק כולל צבעית ואפשרות להרחבת התחנה, משתלה והסבה צבורי פתוח.

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הוועדה המקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אתו, רשאי תוך חודשיים מיום פירסום של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרד הוועדה המקומית האמורה.

את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפירוט הנמקות וכלולי תצהיר חתום על ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה – צפון

תאריך: י"ג באדר התשמ"ח

2/3/1988

דבר DAVAR
מאוחד עם "למרחב"
העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
מנהל כללי אמנון בר־טוב
המו"ל – "דבר" בע"מ
נדפס בדפוס "דבר" בע"מ
המערכת: וההנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית "דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאזיה קומה ג'
טלפון 242203, מ. 94229
חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־642111־2, מ. 33104

גידול חד בהיקף הודעות הפיטורים

מאת חיים ביאור, סופר "דבר"

גידול של 48.3 אחוז במספר העובדים שנמסר על כוונה לפטרם בפברואר: בחודש זה הודיעו מפעלים וחברות לשירות התעסוקה שהם מתכוונים לפטר 998 עובדים, לעומת 673 עובדים שנמסר על כוונה לפטר בחודש ינואר.

המספר הגדול ביותר של עובדים שהוחלט לפטר בפברואר מועסקים ברשות לפיתוח אמצעי לחימה (רפא"ל) בחיפה – 350 עובדים.

מפעל "מכתשים" לייצור חומרי הדברה בבאר שבע, השייך לקונצרן "כור", הודיע על כוונה לפטר 250 מעובדיו. קבוצה גדולה נוספת – 150 עובדים – צפויה לפיטורים ממפעל "חוסן" שבשרון הדרומי.

מפעלים אחרים שהחליטו לפטר עובדים: "ציונות רמלה" – 40 עובדים; מפעל האלקטרוניקה "ביטאם" – 40; מפעל "למען אחי" בנתיבות – 21; התחנה עיזונית בבאר שבע – 27; "אל אופ" למוצרים אופטיים ברחובות – 31; "איילון" (השבחת מים) בחיפה – 27; "איתנות אסבסט" בנהריה – 16; "תניתה – מתכת" בשלומי – 11; בנק דיסקונט באילת – 12; "חסין אש" בבאר שבע – 10; תעשיות ושירותים בדימונה וירוחם – 13 עובדים.

אמוראי: אין סימנים להתפתחות מיתון במשק

מאת אמנון אמר, סופר הכלכלי של "דבר" בירושלים

סגן שר האוצר עדי אמוראי יצא אתמול נגד ההערכות הרבות שהושמעו לאחרונה בדבר התפתחות מיתון במשק.

לדברי אמוראי, נרשמו בחודשים הראשונים של השנה התפתחויות כלכליות חיוביות. "כאשר יסוכמו הנתונים ויפורסמו, יתברר כי כל ההערכות בדבר מיתון כביכול היו בלתי מבוססות", אמר אמוראי.

סגן שר האוצר הזהיר, כי הציפיות למיתון עלולות לממש את עצמן ולפיכך מוטב להמנע מדיבורים מיותרים בנושא. לדבריו, נרשמה עד היום האטה בפעילות כתוצאה מהאירועים האחרונים בשטחים בעיקר בשני ענפים – ענף הבניה וענף הטכסטיל.

ישראל תשפר עבור תורכיה ארטילריה ומטוסי פאנטום

מאת דליה שרון, סופרת "דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"דבר"). – ישראל תשפר עבור תורכיה ארטילריה ומטוסי פאנטום אף־4. מצפים להודעה על ההסכם בסוף חודש זה, למרות ששתי המדינות מסרבות ברגע להתייחס לנושא – מוסר "ג'יינס דיפנס ויקלי".

מדובר בחבילת תכניות שיפורים בסך 2 מיליארד דולאר. נראה כי העסקה, אמר השבועון, עומדת בסתירה למאמצי תורכיה לאחרונה לשפר את יחסיה עם ארצות ערב.

ארנס: הסנאטורים גרמו נזק לישראל

ניו־יורק (עיר). – 30 מבין ידידיה הטובים ביותר של ישראל בסנאט האמריקאי גרמו נזק לישראל ולסיכוייה לפתיחת שיחות להשכנת שלום במזה"ת – זאת כתב משה ארנס, מי שהיה שגריר ישראל בוואשינגטון, במאמר המתפרסם היום.

מכתב הסנאטורים לשר החוץ ג'ורג' שולץ, שבו הם מותחים ביקורת על ראש הממשלה יצחק שמיר על שאין הוא מוכן להודיע על עמדתו בעניין המז"מ, היה משגה – כותב ארנס ב"ניו יורק טיימס".

השר מצביע על העובדה שתביעות מעין אלה לא הוגשו לעולם הערבי. "איש לא פנה, למשל, לירדן, שתרכך את עמדתה הנוקשה שיש להחזיר כל שעל מהאדמה השנויה במחלוקת כתנאי לפתיחת המז"מ.

"הרוב בעולם הערבי לא נתן למעשה כל סימן לכך שהוא מוכן להתפשר עם ישראל והוא מתנגד אפילו לרעיון המז"מ הישיר".

ארנס מסיים את המאמר במלים: "בשעה גורלית זו, כשהיא ניצבת מול אלימות של המון מתפרע, מול טרור והתקפות טילים על אוכלוסייתה האזרחית, מגיעה לישראל עצה טובה יותר מידידיה".

סוכנות "טאס":

סוכל נסיון של "עבריינים חמושים" לחטוף מטוס "אירופלוט" לחו"ל

מוסקווה (רויטר וא.פ.). נסיון לחטיפת מטוס סוכל ביום ג' בבריהים – הודיעה אתמול סוכנות הידיעות הסובייטית "טאס". לדבריה, ניסתה קבוצה של "עבריינים חמושים" להשתלט על מטוס נוסעים מדגם "טו 154" של חברת התעופה הלאומית "אירופלוט" במהלך טיסה בקו אירקוצק־לנינגראד, במגמה "להמלט באמצעותו לחו"ל".

להלן נאמר בהודעת הסוכנות: "ננקטו אמצעים לסכל את כוונת העבריינים. במהלך הפעולה היו נפגעים, ולנוסעים ניתנה עזרה ראשונה במקום וכן כל הדרוש להבטחת שלומם. נפתחה חקירה בנסיבות האירוע".

הנשיא במלאות 85 לכפר־סבא

הרצוג: יש לשבור האלימות בשטחים – חייבים לנצח במערכה

(ע). – "צריך לשבור את האלימות בשטחים ולהשיב את השקט והסדר על כנם. המשמעות של נצחון האלימות חמורה וגורלית מכדי שנרשה זאת לעצמנו. במערכה הזאת, אין ברירה, אנחנו חייבים ומוכרחים לנצח", כך אמר נשיא המדינה חיים הרצוג במקום העצרת האזרחית בכבוד של העיר כפר־סבא במלאות לה 85 שנה.

הנשיא התייחס בהרחבה לוויכוח הפנימי בישראל שהעמיק והחריף עד כדי משבר אמון ואמר "אירועי השטחים העמיקו והחריפו את הויכוח הפוליטי הפנימי בישראל והאיצו מהלכים מדיניים בין־לאומיים. הוויכוח הוא ויכוח לגיטימי, אולם לדאבוני אנחנו מאבדים את הפרופורציות. אנחנו הופכים את הוויכוח למשבר לאומי ולערעור הסולידריות הלאומית שלנו. במקום לנהל ויכוח ענייני ותרבותי על דעות ועמדות ועל השקפת עולם – גולש אצלנו המאבק הפוליטי לעתים קרובות מדי להשמצות אישיות, להאשמות הדדיות ואני חושש מאד פן ידרדר המצב עוד יותר ויפגע קשות במורל הלאומי ובכושר עמידתנו בעת הקשה הזאת".

הנשיא הדגיש כי בישראל מצוי ריכוז כתבי החוץ הגדול ביותר בעולם אחרי וואשינגטון וזוהי עובדה מרהיבה והנובעת לדעתו מהיותה של ישראל הארץ הדמוקרטית היחידה בכל אזור המזה"ת. אולם, גם העתונות חייבת להבין שיש לעתים מצבים קיצוניים שבהם עלולה להיווצר סתירה חריפה בין אינטרס בטחוני חיוני ובין חופש הגישה העתונאית לזירת ההתרחשות. מדינות דמוקרטיות גדולות מאתנו, אמר הרצוג, הטילו הגבלות חמורות על העתונות במצבי חרום כדי להוכיח את הפעולה האמריקאית בגרנאדה ואת המבצע הצבאי הבריטי באיי פוקלנד.

נגבי הושעה מ"דין ודברים" וברדיו שוקלים שיבושים

מאת דניאל בן־סימון, סופר "דבר" בירושלים

הבוקר תיערך אסיפת עובדים ברדיו במחאה על השעייתו של העורך המשפטי משה נגבי מתכניתו "דין ודברים". באסיפה תידון הצעתם של עתונאים אחדים לשבש את שידורי האקטואליה ברדיו.

השעייתו של נגבי מעוררת תסיסה רבה בקרב העובדים העתונאים. עובד בכיר אמר, שזו הפעם הראשונה שמנכ"ל רשות השידור אורי פורת משעה עובד בניגוד להחלטת הנהלת הרדיו.

הכל החל לפני ימים אחדים כאשר פורת החליט להעמיד את נגבי לדין משמעתי על שביצע "עבודות פרשנות" עבור "ידיעות אחרונות" בניגוד לתקנות העבודה של רשה"ש.

עוד לפני שהוגשה הקובלנה לבית הדין החליט פורת להשעות את נגבי מעריכת תכניתו "דין ודברים". דוברת רשה"ש טענה, שפורת הוצף במכתבי תלונה מצד חוגים משפטיים, שיצאו חוצץ נגד נטיותיו והעדפותיו הפוליטיות של נגבי.

יצויין, שזו פעם ראשונה שעובד הרשות מושעה לפני שהוגש נגדו כתב אישום. כתבי הטלוויזיה נסים משעל וישראל סגל ממשיכים למלא את תפקידם למרות שהוגשו נגדם כתבי אישום.

"דין ודברים" היא אחת המצליחות ביותר של קול ישראל. מדי שבוע היא זוכה להאזנה גבוהה ולהערכה מצד גורמים משפטיים מהממסד ומחוצה לו.

משה נגבי

60% לא"י השלמה ו־40% לפשרה טריטוריאלית בתיכון ברחובות

תלמיד: למה כשהימין מנצח אומרים "אור אדום", אני לא מבין את זה

מאת יעל פישביין, סופרת "דבר" לענייני חינוך

בהצבעה שנערכה אתמול בין בוגרי כתות י"ב בבית הספר התיכון הדתי "קציר" ברחובות על השאלה "מהו הפתרון שמדינת ישראל צריכה לאמץ: פשרה טריטוריאלית או ארץ ישראל השלמה?", זכו תומכי ארץ ישראל השלמה, ב־60 אחוז מהקולות. תומכי הפשרה הטריטוריאלית זכו ב־40 אחוז מהקולות.

בית הספר "קציר" נחשב לאחד מבתי הספר העיוניים הטובים בארץ ועם תלמידיו נמנים בני מרצים ממכון ויצמן. מנהל בית הספר אברהם סלע הגיב "אני מודאג מהתוצאות, אם כי צריך להיות זהירים ולא להתרגש, אולי לא עשינו די בתחום החינוך הפוליטי במשך השנים." אחד התלמידים הגיב "למה כשהימין מנצח מיד אומרים אור אדום. אני לא מבין את זה". לאחר שקבעה נבחרת מביניהם [illegible]

שני הצדדים והציגו את הנימוקים השונים בעד ונגד החזרת השטחים בפני הבוחרים. הדיון בנימוקים נערך אתמול בהשתתפות כל תלמידי כתות י"ב בנוכחות נציגי תנועת "סובלנות" העוסקת בעידוד תרבות הדיון בבתי ספר בארץ. נציג התנועה מזכיר הכנסת לשעבר ד"ר נתנאל לורך שיבח את רמת הדיון שהפגינו התלמידים. [illegible] "לא חשוב מי ניצח, העיקר שהדיון היה ברמה גבוהה".

היום בחירות למוסדות "אגד"

מאת אריה ארד, סופר "דבר"

5,000 חברי אגד הולכים היום לקלפיות כדי לבחור את מוסדות הקואופרטיב הגדול במדינה לתחבורה ציבורית. התוצאות יודעו זמן מה אחרי חצות.

בבחירות מתמודדות על השלטון באגודה שלוש סיעות, המופיעות בשתי רשימות: סיעת "מיפנה" השלטת, בראשותו של יו"ר המזכירות שלמה לוין, ושתי סיעות אופוזיציה – "יעד", בראשותו של עמיהוד מאמר, ו"תנופה", בראשותו של יצחק מנוס, שהיה עד לאחרונה מ"מ היו"ר. שתי הסיעות הללו מתמודדות ברשימה משותפת, שהוגשה במצעה את הצורך בשינוי.

נראה, כי מבין חמשת מרחבי הבחירה, מובטח בשלושה נצחונה של סיעת לוין. נוסף על מרחב ירושלים – שבו אין התמודדות, אחרי שהאופוזיציה לא הצליחה להשיג את 90 החתימות, שהיו דרושות להגשת רשימתה – מצפים לנצחון גם בצפון ובדרום. מרחב שרון־שומרון, שהוא הקטן בין המרחבים, היה מאז ומתמיד מעוז אופוזיציוני ומשום כך קשה לחזות את תוצאות הבחירות שם. גם במחוז המרכז תיפול ההכרעה על עשרות קולות.

לזכות סיעת "מיפנה" עומדים הישגי היו"ר לוין בהסכם התחבורה האחרון עם הממשלה וכן העובדה, שהיא מלוכדת סביב מנהיגותו ובעלת רשימות מוסכמות. ואילו בסיעות האופוזיציה יש חילוקי־דעות עמוקים בדבר חלוקת התפקידים, במקרה שיזכו בשלטון, וכן על מיקום אנשיהן ברשימות המועמדים.

יו"ר הכנסת שוחח בטלפון עם מסורב העלייה קושרובסקי

מאת סופר "דבר" בכנסת

יו"ר הכנסת שלמה הלל שוחח אתמול טלפונית עם מסורב העליה יולי קושרובסקי במוסקבה. קושרובסקי פתח אתמול בשביתת רעב, במלאות 17 שנה להגשת בקשת־העליה הראשונה שלו. בלשכת יו"ר הכנסת נערך אתמול מפגש הזדהות עם קושרובסקי בהשתתפות ח"כים שביקרו בברית המועצות, חברי ועדת העליה והקליטה, אסירי ציון ומסורבי עליה שעלו ארצה.

הלל עודד את יולי קושרובסקי ואת רעייתו, שהתחילה בשביתת־רעב לפני שלושה ימים. "אני מחזק את ידיך ומבקש שלא תעשה דבר שיפגע בבריאותך וביכולתך להמשיך במאבק" אמר יו"ר הכנסת לקושרובסקי. קושרובסקי אמר, כי בשביתתו הוא מבקש להסב את תשומת לבו של העולם לבעיותיהם של מסורבי העליה.

במלאות 50 שנה לכיבוש אוסטריה ע"י גרמניה הנציונל־סוציאליסטית ורדיפת היהודים בעקבות כך
ייערך
טכס אזכרה לקרבנות
ביום ששי, 11 במרס 1988, בשעה 11.00
ב"יד־ושם" בירושלים
שגרירות אוסטריה בישראל | ארגון המבלאים האוסטרים בישראל | אגודת ידידות ישראל־אוסטריה

ההסתדרות הכללית של העובדים באר"י * הוועד הפועל
המרכז לתרבות ולחינוך
המחלקה להשכלה גבוהה
ערב עיון בנושא:
"שירו לנו משירי ציון"
(עם הופעת ספרו של פרופ' הלל ברזל "שירת חיבת ציון" בהוצאת "ספרית פועלים")
בתכנית:
שמעון אביזמר יו"ר המחלקה להשכלה גבוהה – פותח ומנחה
פרופ' צבי לוז אוניברסיטת בר־אילן
נתן שחם סופר, עורך "ספרית פועלים"
פרופ' הלל ברזל המחבר, אוניברסיטת בר־אילן
אמנים:
מירי אלוני שירה
יעל צדוק קריאה
יתקיים ביום שני, י' בניסן התשמ"ח, 28.3.88 בשעה 17.30 בבית הוועד הפועל, באולם הישיבות, קומה 7, רח' ארלוזורוב 93 תל־אביב.

קרא מחר בידיעות אחרונות
• הפיגוע באוטובוס: חלק של אשיך – רון בן־ישי
• שלוש שעות מול שלושה מחבלים – רונית ורדי
• נצרת על חבית־נפץ – יגאל סרנה
• שרנסקי, מנדלביץ', פאטב: איפה הם היום? – אריאלה רינגל־הופמן
• רצח גאולה קדוש: הסיפור המלא – עמית רייכר
• מוטי מורח: לקראת הביאנלה בונציה – עמנואל בר־קדמא
• חיים שיבי על מדינת שמיר, מדינת פרס • אדם ברוך ראיון עם יהונתן גפן • נחמה דואק על יונה קלימוביצקי • עמוס נבו על "יורשי" בן ה־9 של אורי גלר • נת קליגר יובל ל"אנשלוס" באוסטריה • אריה אבנרי על צבי בר • אדווין איתן על זכרונות זיסקר דיאסטון

• תא"ל גבי אופיר: המפקד החדש בידש – ענת טל־שיר
מדוריהם של חיים חפר, עמוס קינן, בועז עברון, דידי מנוסי, סילבי קשת וזיוה יריב
במוסף לתרבות, ספרות ואמנות: יונה הדרי־רמג' מראיינת את בועז עברון על ספרו "החשבון הלאומי" • שולמית גלבוע, מרדכי נאור ואבינועם ברשאי על ספרים חדשים.

פרס: חברי הליכוד — אורחים נוטים ללון בתנועה הציונית ● מצא: היזהר בלשונך

בדיון סוער במליאה מסר פרס כי כל צד יתחייב לקבל את החלטות האו"ם 242 ו־338 ולא, יפרשו ישראל וארה"ב מהוועידה ● ח"כ מצא הוצא מהאולם לאחר שכינה את פרס "יותר מבוגד"

מאת טובה צימוקי, סופרת "דבר" בכנסת

שר החוץ שמעון פרס ניצל אתמול הזדמנות שניתנה לו בהשיבו על הצעה לסדר יום של ח"כ המורש שמחה דיניץ, כדי לפרט הבהרות מריות שקיבל משגריר ארה"ב בישראל תום פיקרינג על "תכנית שולץ". דבריו של פרס גררו חילופי דברים קשים וצעקות מספסלי הליכוד ופרס לא נותר חייב. הוא כינה את חברי הליכוד "אורחים נוטים ללון בתנועה הציונית".

פרס הודיע כי היתה כבר שגיאה אחת של "מלחמת ברירה" עכשיו יש "מדיניות של ברירה" וזוהי שגיאה קשה מנשוא. לדבריו, על הרבה החמצות אפשר אולי לסלוח, אך "החמצת שלום היא דבר בלתי נסבל. זה ירדוף אחרי כל אדם, לאורך כל חייו וגם לאחר מכן. אנחנו הולכים אולי פעם ראשונה בתולדותיה של מדינת ישראל להפנות גב לסיכוי של שלום". הוא הזהיר את חברי הליכוד מפני הסלת פחד ומורא. "אני משרת את המדינה ארבעים שנה, לא נבהלתי אז ולא אבהל היום".

בהתייחסו למסמך שולץ אמר פרס, כי שגריר ארה"ב בישראל מסר לו הבהרות בתשובה על שאלות שהציג לו ח"כ דן מרידור מהליכוד בוועדת החוץ והבטחון של הכנסת. על העובדה שכתוב "צדדים" ולא "מדינות" אמר פרס, כי הניסוח לא נועד לאפשר השתתפות של אש"ף. "ישראל וארה"ב הסכימו שהפלשתינים חייבים להשתתף בתהליך השלום והם ייצגו במשלחת ירדנית־פלשתינית. הוא הוסיף כי גם הסכמי קמפ־דייוויד מתייחסים למונח "צדדים". בנושא מעורבות מזכיר האו"ם אמר פרס, כי אין משמעות הדבר שהוא יכול לזמן כל אחד לוועידה. "כל משתתף חייב לקבל את החלטות האו"ם 242 ו־338. ואם יפעל אחרת יביא לכך שארה"ב וישראל לא ישתתפו ואז לא תהיה ועידה". בנושא המו"מ, הבהיר פרס על יסוד דברי ההסבר שקיבל, כי הוא יהיה פנים אל פנים וארה"ב תהיה מוכנה לסייע בכינונו.

לדבריו, אין בהגשת הסיוע כדי לגרוע מתהליך זה. בעניין הפרשנות הצפויה ציטט פרס את אנשי שולץ שהבהירו, כי נוהל הדיווח יהיה מוסכם וייקבע על ידי הצדדים עצמם ואין כפיית הסדר ולא הטלת וטו. עוד פרס מדבר ותזמורתו המוכרת של יהושע מצא מתנגנת לה.

"אחרי שתהיה נסיגה" הוא קורא לעבר פרס.

זה משיב לו: "אתה תיזהר בלשונך".

מצא "אתה היזהר בלשונך".

פרס: "אתה זה שמכנה אותי בוגד".

מצא: "מי שמדליף מסמכים סודיים הוא יותר מבוגד".

פרס: "זה לא מסמך סודי".

מצא: "ביקשו ממך לא לפרסם אותו".

דבריו אלו של מצא גרמו להוצאתו מן האולם תוך שהוא ממשיך למלמל נגד פרס. פרס נפרע בהזדמנות זו שוב ממנהל לשכת רה"מ, צחי הנגבי, ואמר: "כותב מנהל לשכת רוה"מ שמחצית מחברי הממשלה מעוניינים ברצח יהודים; מי הוא? ורה"מ לא מסתייג ממנו. לא מריח אותו. ואף אחד לא מעיר. זה רצח אופי".

בתום דברי פרס ביקש ח"כ דוד מגן מהליכוד להעלות הצעה אחרת. יו"ר הישיבה דב בן־מאיר לא איפשר לו זאת. הדבר גרם לשר משה קצב לקום ולומר, כי הודעת שר החוץ אינה על דעת הממשלה. שוב פרצה סערת רוחות שלא שככה זמן רב ובמהלכה אמרה ח"כ גאולה כהן, כי היא מייצגת את המפעל הציוני אשר פרס רוצה.

בנאומו האחרון לפני מליאת הכנסת קרא שמחה דיניץ לקבל את יוזמת שולץ שהיא המסגרת היחידה שתאפשר לישראל מו"מ ישיר, ללא כפייה, ללא תכתיבים ולא תנאים מוקדמים. הוא שלל את טענות הליכוד שוועידה בהתכנות המוצעת תחבל באפשרות המו"מ הישיר בין הצדדים או שתביא לכפיית הפתרון.

מערכה שניה של הדיון ביוזמת שולץ היתה כאשר שר התחבורה חיים קורפו ענה בשם הממשלה על שמונה הצעות לסדר שעניינן יוזמת השלום האמריקאית. בעת שקורפו ענה לא נכחו כלל חברי הליכוד שהקשיבו לדברי רה"מ יצחק שמיר בסיעת הליכוד. קורפו, כצפוי, ניצל את הבימה לומר מה דעת חצי הממשלה שאליה הוא משתייך וחזר על אותם דברים שענה פעמים מספר בעבר. ראשית הוא הגדיר "שגוי" את דבריו של פרס כאילו ישראל מפנה גב לתהליך השלום. לדבריו, שמיר נושא עמו לא אחד בדרכו לארה"ב וזה לאו לסכנה לקיומה של מדינת ישראל. בהתייחסו ליוזמת שולץ אמר קורפו, "אנו מתייחסים בכבוד לתכנית של שולץ ודיינו ואין לנו ספק, כי היוזמה נובעת מכוונות טובות".

חברי הכנסת השונים עלו אחד אחד אל הדוכן והבאים הבהירו את דעתם על היוזמה. ח"כ יוסי שריד מר"צ אומר, "כי בכל פעם כאשר מסתמן סוף סוף הסיכוי לשלום מגיחים כל סרבני השלום ממאורותיהם האפלות. "מרהיב ומחריד לראות איך ערפאת ברצינותו המטומטמת משחק לידי שמיר ואיך שמיר בעיוורונו האלים והתוקפני משחק לידי ערפאת ושניהם משחקים באש ושניהם משחקים בחיינו". שריד סיים דבריו באומרו "אוי לנו אם נגיע למצב שבו אדם בישראל ייצא למלחמה, והוא אינו יודע אם ימות, חלילה, בעד ארצנו או ימות בעד שמיר".

ח"כ חייקה גרוסמן ממפ"ם אמרה, כי ראש הממשלה בסרבנותו באוחזו בקרנות המזבח כבעוגן הצלה אחרון, בהסכם קמפ־דייוויד, אך הוא מסרב ל־242 שמשמעותו שטחים תמורת שלום. לדבריה, יש בכך הונאה פוליטית חמורה.

ח"כ מיכה חריש מהמערך קרא לשמיר להשיב בחיוב לתכנית שולץ שפירושה קידום האינטרסים הבטחוניים והמדיניים של ישראל. דחיית התכנית יהיה בה משום מכה אנושה לתקוות השלום ובגידה באינטרסים החיוניים למדינת ישראל. הוא תקף בחריפות את שמיר ושרון ואמר, כי הליכוד ושמיר בראשו הם חסרי בושה. את כל כשלונותיהם וסירובם לקידום תהליך השלום הם מנסים להסוות בהתקפות פרועות על המערך ועתה אף מנסים לערער את הלגיטימיות לדרך תפקודו של רבין בשטחים.

כן דיברו חברי הכנסת גרשון שפט מהתחיה, רפאל איתן מצומת, בני שליטא מהליכוד וחיים דרוקמן מהמפד"ל. הם ביטאו את חרדתם הגובלת בהיסטריה מפני תהליך השלום ופירטו את המלכודות שהוא טומן.

"הם יקבלו כמו שצריך", הרגיעו חיילים את כהנא במחסום ארז

מפגינים מאשקלון נשאו כרזות "שרון לבטחון", אך לא הורדו פוליטית

מאת דני צדיקוני, סופר "דבר" בדרום

ח"כ מאיר כהנא התייצב אתמול ליד החניות של מחסום ארז והטיח באצבע על צווארו לפועלים הערבים שחזרו מעבודתם בישראל את מה שמגיע להם, לפי תפיסתו.

מאות הפועלים שחלפו על פניו כשעמד ליד חיילים חמושים לא הגיבו. קודם לכן, כשהגיע עם קבוצה מאנשיו למחסום, חילק לאנשי השריון המוצבים בו כרוזים שבהם הבטיח שהוא יטפל בתוקפי המכין בגבר של צה"ל המוכיחים את דברי חז"ל "הבא להרגך השכם להורגו". בשיחה עם החיילים הוא ביקש מהם "תנו להם כשמיי". החיילים שאלו אותו "אתה דואג?" ואמרו לו "הם יקבלו כמו שצריך".

כהנא הגיע למחסום כשרמטכ"ל על הפגנת מחאה שאורגנה על ידי קבוצת תושבים מאשקלון וכן על ידי דובר התחיה אבי פרזון שמחה בפני כהנא על שהופיע להפגנה תחת דגלי תנועתו, בעוד שהמפגינים מאשקלון לא נתנו להפגנתם זהות פוליטית. בין הסיסמאות שאלה נשאו היו "שרון לבטחון" "בניעה לערבים שישארו בעזה". כוח גדול של משטרה נכח במקום ושמר על הסדר בעת שתי ההפגנות. המארגנים מאשקלון הזהירו שמניעת הפגנת ההתעוררות שהם ביקשו שלשום לקיים בעיר לקראת ההפגנה אתמול פגעה בהפגנתם.

שגריר ארה"ב באו"ם נועד בחשאי עם נציג של אש"ף

ניו־יורק (עיר). — שגריר ארה"ב באו"ם קיים פגישה סודית עם מנהיג בכיר של אש"ף בתוניסיה בסוף השבוע שעבר — דיווחה הטלוויזיה האמריקאית.

נציגים בכירים של אש"ף אומרים, כי השגריר ורנון וולטרס נפגש עם המנהיג בבית פרטי בעיר קיס שליד תוניס בשבת, מיד לאחר ששר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ דיווח לממשלות האזור על תכנית השלום האמריקנית החדשה למזה"ת.

רשת סי.ב.ס. מסרה, כי וולטרס הכחיש מכל וכל, כי נפגש עם נציג כלשהו של אש"ף. ההכחשה כלולה בהצהרה שהוקראה על־ידי דובר. וולטרס אמר, כי אין לו כל סמכות להפגש עמם ושהוא אכן לא עשה זאת.

לעומת זאת מוסרת רשת הטלוויזיה סי.ב.ס., כי וולטרס נפגש עם מנהיגי אש"ף לפחות פעמיים בעבר. הרשת מצביעה על העובדה שממשל ניקסון פנה לוולטרס, המדבר ערבית שוטפת, לכונן קשרים סודיים עם המחבלים לפני ספטמבר 1975. באותו החודש העבירה ממשלת ארה"ב לישראל ערבות בכתב, שפקידים אמריקאים לא ינהלו מו"מ עם אש"ף.

כזכור פוטר מי שהיה שגריר ארה"ב באו"ם אנדרו יאנג מתפקידו לאחר שקיים שיחה שנמשכה 15 דקות עם נציג של אש"ף ב־1979.

במהלך ביקורו בתוניסיה נפגש וולטרס עם נציגי ממשלת תוניסיה, אך פרטי שיחותיו עם האיש הבכיר באש"ף נשמרים בסוד כמוס. סי.ב.ס. ציטטה מקורות של אש"ף שאמרו כי יש להניח שוולטרס דן עם הנציג בשאלת שיתוף הפלשתינים בשיחות השלום.

עוד יום של שיבושים בשורה של בתי־חולים

מאת חיים בראנד, סופר "דבר"

יום נוסף של שיבושים צפוי היום בשורה של בתי חולים.

רופאי המדינה, הדורשים להחיל עליהם את ההסכם שהושג בקופת חולים הכללית, משביתים היום את חדרי הניתוח בבתי החולים "וולפסון" בחולון, "הלל יפה" בחדרה, "רוטשילד" בחיפה, "איכילוב" ו"הקריה" בתל־אביב ו"שערי צדק" בירושלים.

כן הם משביתים היום את מרפאות החוץ ואת מכוני הרנטגן והפתולוגיה בבתי החולים בצפת, "פוריה" שבטבריה, "רמב"ם" בחיפה, "שיבא" בתל השומר, "אסף הרופא" בצריפין, ביה"ח בנהריה, "מוריה" בעכו ו"פרטסיה".

הרופאים המרדימים, שהכריזו סכסוך עבודה באוגוסט אשתקד, משביתים היום את חדרי הניתוח בבתי החולים "איכילוב" בתל־אביב, "פוריה" בטבריה, "כרמל" בחיפה ו"שערי צדק" בירושלים.

"העיצומים הנוכחיים, הפורצים בכל יום בבית חולים אחר, גורמים משביתה כללית, כי הם יוצרים אנדרלמוסיה במערכת הבריאות", הודיעה אתמול שרת הבריאות, שושנה ארבלי־אלמוזלינו בפגישתה עם הממונה על השכר באוצר, יעקב דנון. היא גם הביעה דאגה לנוכח כוונתם של המיקרוביולוגים והביוכימאים לנטוש את המעבדות בבתי החולים הממשלתיים ובתחנות לבריאות הציבור ביום ראשון.

יהודי וינה מסתייגים מהקריאה למנוע הצטרפות אוסטריה ל"שוק"

וינה (רויטר). — יהודי וינה הביעו אתמול את הסתייגותם מקריאתו של נשיא הקונגרס היהודי העולמי אדגר ברונפמן למנהיגי השוק האירופי המשותף להשיב "לא" לבקשת ההצטרפות של אוסטריה כל עוד מכהן קורט ואלדהיים כנשיאה.

ברונפמן, העומד בראש המסע לחשיפת עברו הנאצי של ואלדהיים במלחמת העולם השניה, פנה ביום ג' לנציג לעניני חוץ של השוק וילי דה־קלרק בבריסל ואמר לו, כי "יהיה זה מישגה מוסרי להרשות לאוסטריה להצטרף לקהילה".

על דברים אלה הגיב נשיא הקהילה היהודית בוינה פאול גרין בהודעה לעתונות, שבה אמר, כי "הודעותיו האחרונות של מר ברונפמן נעשו ללא ידיעת הקהילה היהודית של אוסטריה וללא תמיכתה". "הדברים שאמר מהווים התקפה ללא הבחנה על אוסטריה, שאותה אנו דוחים בתוקף", נאמר בהודעה להלן. "מר ברונפמן חרג מסמכותו כנשיא הקונגרס היהודי העולמי, ואנו רואים בהודעתו הבעת דעה אישית בלבד".

שר החוץ מוק באושוויץ

אתמול ביקר שר החוץ האוסטרי אלויס מוק במחנה ההשמדה הנאצי אושוויץ והניח זר לזכר ארבעת המיליונים, יהודים ברובם, שהושמדו שם. לאחר מכן ביקר מוק בעיר טארנוב ועלה לקברו של אוטו שמיק, חייל אוסטרי שנורה למוות על־ידי הנאצים על שלא נשמע לפקודה להוציא להורג אזרחים פולנים.

שמיר: יוזמת ארה"ב מעדיפה הערבים ומרוקנת מתוכן את הסכמי קמפ־דיוויד

לוי: יש לשים סכר בפני היוזמה ● שרון: אוזלת היד עלולה להביא אותנו לפתח מלחמה

מאת שלמה גינוסר, סופר "דבר" בכנסת

ראש הממשלה יצחק שמיר האשים אתמול את האמריקנים כי ביוזמה החדשה שלהם הם הוציאו מהסכמי קמפ־דייוויד את נשמתם ורוחם והזיקו אותם מכל תוכן שיש בו איזושהי תועלת ושסתום בטחון לישראל, והתנו עדיפות לכל אותם חלקים בהסכמים המסייעים לערבים.

בהופעה המקיפה והנמרצת ביותר עד כה בנושא היוזמה האמריקנית, ארבעה ימים בלבד לפני יציאתו לוואשינגטון, התייצב אתמול יצחק שמיר לפני סיעת הליכוד בכנסת, שהתכנסה בלשכת ראש הממשלה ולא במשכן הכנסת, ואמר כי היוזמה האמריקנית היא בבחינת "כניעה ללחצים של גורמים שונים שבאו בעקבות האירועים ביו"ש ועזה. "ארצות הברית יכולה להרשות לעצמה כניעה ללחצים, גם בעניינים חשובים לישראל, אך ישראל אינה יכולה להרשות לעצמה כניעה ללחצים שידרדרו אותנו לתהום שאין רואים את תחתיתה", אמר שמיר.

ראש הממשלה סקר לפני חברי סיעת הליכוד את השתלשלות השיחות עם שר החוץ האמריקני ג'ורג' שולץ ב"שבוע הדילוגים" שלו ואמר: "לידתה של היוזמה בחטא, חטא הכניעה לאלימות ביו"ש ועזה וחטא הכניעה לגורמים בינלאומיים שונים, כמו ברית המועצות, הגוש האירופי, מדינות ערב ומדינות אחרות, בעקבות התפתחויות שונות בעולם". שמיר דוחה מכל וכל את רעיון הוועידה הבינלאומית ואמר, כי לא מדובר בשלב של פתיחה, כיון שמדובר על כך שהצדדים יוכלו לדווח לוועידה במהלך המשא ומתן ביניהם. הוועידה הבינלאומית הזאת, אמר שמיר, אינה יכולה, אומנם, לכפות, אולם היא יכולה לקבל החלטות. לדוגמה: החלטה שישראל צריכה לסגת מכל השטחים שעברו לרשותה אחרי מלחמת ששת הימים, או על מתן זכות הגדרה עצמית לפלשתינים וגם החלטה על הקמת מדינה פלשתינית.

שמיר סיפר שכאשר העלה לפני שולץ תסריט אפשרי כזה של ועידה בינלאומית, ענה שולץ: "הנח לזה. אני לא אלך לדבר כזה. בוא נדבר על דברים שבמהות". זאת, כדי להימנע מהצורך לדון בעניינים שבנוהל. אולם שמיר ושולץ לא הגיעו לידי דיון על עניינים שבמהות. "כל הנייר הזה מורכב מהצעות־פרוצדורה, שרבות מהן מסוכנות לישראל", אמר שמיר. ראש הממשלה סיפר גם שמשה ארנס דיווח לו על שיחה עם קיסינג'ר, שבה אמר לו שר החוץ האמריקני לשעבר שהליכה לוועידה בינלאומית כזאת תהיה קטסטרופה לישראל ולעולם החופשי, ואסור להעלות על הדעת הליכה למלכודת כזאת.

שמיר דחה גם את הנוסחה "שלום תמורת שטחים" והגדיר אותה "חפוזה, ניפוח מילולי של איזושהי אימרה שמישהו זרק פעם לחללו של העולם הפוליטי".

ראש הממשלה מתח ביקורת על "הבהלה שאחזה ביהדות ארצות הברית" כאשר החלו ה"אירועים" בשטחים. שמיר אמר: "היהודים הכי גורם במעט מכריע, כי כל הלא־יהודים מקבלים את עמדותיו כקנה־מידה. מדובר בשיכבה קטנה מאוד של מנהיגים שאיש אינו יודע איך ולמה נבחרו". אך מיד הוסיף ואמר, כי "מתחיל כבר תהליך של השתחררות מהבהלה" בקרב יהודי ארצות הברית. ראש הממשלה התייחס גם למכתבם של 30 הסנטורים ואמר כי הוא אינו רואה בהם יריבים וכי "הם ידידים טובים. אין ריב בינינו וביניהם". שמיר קרא גם לא לטרוק את הדלת לארצות הברית.

עוד אמר ראש הממשלה: "היוזמה הזאת לא יכולה לצאת לדרך בלי הסכמתנו. צריך לומר לכל ידידינו בעולם שאנחנו מחזיקים את המפתח ושאנחנו לא פותחים פתח היכול להביא לאסונות בחיינו בגלל סיבות שקל מאוד להגדיר ולהסביר. אסור לנו להכנע ולקבל את היוזמה. ואני שלא. גם אסור לנו להכנע על ידי כך שלא נתמודד, שלא נצא לשדה־הקרב, שלא נציג את עמדותינו ונעשה את מכסימום המאמצים לשנות עמדות ולמנוע הדרדרות ביחסים של ידידנו בארצות הברית ובעולם כולו".

סגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון דוד לוי, שישב לימינו של ראש הממשלה, לא מיהר להתייצב לצידו. אדרבה, הוא חלק עליו בצורה הברורה ביותר. לוי אמר כי המסקנה ההגיונית מכך שהתכנית האמריקנית טומנת סכנות חמורות לישראל, היא לדחות אותה על הסף. "לא טריקת־דלת נתבעת כאן, אלא הצבת סכר". בהתייחסו לדברי שמיר ש"המפתח בידינו", אמר לוי ביותר משמץ של סרקזם: "אני חושש שתגיע לוואשינגטון עם מפתח מבלי שיהיה לנו מנעול לנעול את הסכנה שהתכנית מקפלת בתוכה". לוי אמר עוד, בפנותו לשמיר: "לא רק שאני מלא חרדה לנסיעה שלך ללא הכרעה, אלא אני חולק על הכרעתך. זוהי משימה בלתי אפשרית לשנות בוואשינגטון את התכנית. גם אם האמריקנים הפרו הסכם אתנו, לנו אין מנדט להפר הסכם אתנו".

השר אריאל שרון הפגין ריחוק מעניין מאוד מדוד לוי והתייצב לצידו של ראש הממשלה שמיר באומרו, כי הוא תומך בהחלט על ראש הממשלה שיידע לעמוד "בלחצים הנוראים" הצפויים לו בוואשינגטון. יותר משמץ של ציניות התגנב כאן לנימת קולו של שרון, שמנה קשיים הרבה יותר גדולים שישראל עמדה בהם, כמו מלחמת העצמאות, מלחמת יום הכיפורים ועוד. לפחות מלחמה אחת לא הוזכרה בדבריו של שרון בהקשר זה. שרון גם מתח "ביקורת קשה" על אוזלת היד, כדבריו, בטיפול במהומות בשטחים. הוא הדגיש כי הסדר והמהומות בכל רחבי הארץ הם הבעיה העיקרית. "בזבזנו שלושה חודשים. יש להחזיר את הסדר והבטחון. לא הצלחנו לפתור את הבעיה. זהו תהליך והתפתחות מסוכנים. ההשפעה היא לא רק בבוץ המדיני החמור ובעמדות היהודים בעולם. יש גורם יותר מסוכן: ישראל מאבדת את יתרון ההרתעה שלה.

תלמידי "הריאלי" באו להזדהות עם עמיתיהם בביה"ס בדימונה

מאת אריאלה ראובני, סופרת "דבר"

תלמידי כיתות י"ב של בית הספר הריאלי בחיפה ביקרו אתמול בבית הספר התיכון המקיף על שם להמן בדימונה, כדי לבטא הזדהות ואהדות עמם בעקבות התקרית עם חוליית המחבלים באיזור.

הקשר הראשון בין תלמידי שני בתי הספר נוצר לפני שלושה שבועות, כשבמסע שערכו תלמידי כיתות י"ב של הריאלי באילת הם שהו יממה בדימונה כאורחי בית הספר במקום, קיימו מפגשים כיתתיים, ערכו יחד סיורים בוואדיות שבסביבה וערכו מסיבה משותפת של מופע כשרונות וריקודים.

האירוע בדימונה הזה, לדברי התלמידים, מוצלח מכל הבחינות, ונוצרו מגעים בין התלמידים של שני בתי הספר. כאשר נודע על התקרית עם המחבלים בסמוך לדימונה הודיעו תלמידי הריאלי, כי ברצונם להביע לחבריהם בדימונה רחשי הזדהות, ומשלחת מבית הספר יצאה לדימונה.

חוק ההסמכה אושר ברוב 25 מול 21

מאת טובה צימוקי, סופרת "דבר" בכנסת

הכנסת אישרה בקריאה ראשונה ברוב של 25 קולות נגד 21 את חוק ההסמכה. החוק מאפשר לרשויות מקומיות לסגור בתי עסק ועינוגים בימי שבת.

המערך איפשר לחבריו חופש הצבעה. לפיכך הצטרפו חלק מחבריו, השרים וכן חברי הכנסת דיניץ, ארדי, נחמיאס, פרץ ותבון לתמיכה בחוק. נגד הצביעו חלק משרי המערך, חברי סיעות השמאל, תנועת המרכז וש"ס. ח"כ דוד ליבאי מהמערך נמנע בהצבעה והסביר זאת בכך שלא יכול היה להצביע בעד החוק, כי הוא מתנגד לחקיקה רטרואקטיבית שבאה לאשר באופן עיוור חוקי עזר עירוניים שתוקפם נפסל בבית המשפט. מאידך אינו יכול להצביע נגד משום שמפלגתו התחייבה על סטטוס־קוו בענייני דת.

בר־לב: חדירת המחבלים לא נתגלתה — כנראה בשל מזג האוויר

מאת יורם לוי, סופר "דבר" בירושלים

שר המשטרה חיים בר־לב אמר כי מתחקיר הפיגוע באוטובוס ברור שאחת משתי הנשים נורתה למוות על ידי המחבלים, יחד עם ויקטור רם ז"ל. לדבריו, עדיין אין סיכום ברור כיצד נהרגה האשה השניה. יש נשים שהעידו כי היא נורתה על ידי המחבלים בשלב יחסית מוקדם, אך החקירה עדיין לא הסתיימה.

בפגישה עם כתבי משטרה אמר אתמול בר־לב, כי תוצאות התחקיר שנערך בצה"ל מצביעות שפעולת השוטרים בכל מהלך המרדף אחר מכונית הרנו ובה המחבלים היתה כשורה. הוא גילה כי את ההודעה הראשונה על המצאות המחבלים מסרה למשטרת מצפה רמון בשעה 07,10 אשתו של אחד משלושת הקצינים מבה"ד־1 שנטלטו מן הרנו. לדבריו, המכונית ובה המחבלים פרצה את המחסום המשטרתי שכלל קצין, שני שוטרים ומתנדב משא"ז, משום שהם בדיוק היו בשלבי הקמתו. השוטרים הספיקו לירות לעבר המכונית וכתוצאה מכך נופצה שמשתה הקדמית. בהמשך המרדף לא ירה קצין המשטרה כל הזמן משום שחשש לפגוע במכוניות שנסעו ממול ומשום שחשב כי המחבלים מחזיקים ברנו בני ערובה.

הקצין ירה לסרוגין והצליח לנקב את אחד מצמיגי המכונית. "אני מקבל את שיקול הקצין שירה רק כאשר הוא לא סיכן אזרחים", אמר בר־לב. "התנהגות השוטרים היתה כשורה לכל אורך המרדף", סיכם השר.

בר־לב הוסיף כי ברור שהמחבלים, שאחד מהם תושב רפיח המצרית, חדרו ממצרים והחדירה לא נתגלתה כנראה בגלל מזג האוויר הסוער.

ירדן תתיר למוסלמים מישראל לעלות לסעודיה ל"אל־עומרה"

מאת מוחמד חליליה, סופר "דבר" בנצרת

ממשלת ירדן חזרה בה מהחלטתה וחידשה את אישורה למוסלמים הישראלים לעלות לסעודיה דרך ירדן כדי לקיים מצוות "אל־עומרה", המשלימה את העליה לרגל למכה.

המשנה למנכ"ל משרד הדתות הירדני, משהור חמוד, הביא אתמול לידיעתו של יו"ר המועצה המוסלמית העליונה במזרח ירושלים, השייח' סעד אל־דין אל־עלמי, את החלטת הממשלה הירדנית וביקש ממנו לחדש את הקשרים עם המוסלמים שנרשמו מישראל ל"אל־עומרה" ולהעמידם על ההחלטה החדשה של ממשלת ירדן.

לסופר "דבר" נודע שלפי התכנית הירדנית אמורים ראשוני העולים לרגל שמספרם 74 לעלות ב־21 החודש. הם ישהו בסעודיה 9 ימים. עוד נודע שהעולים יצאו לירדן דרך גשר אלנבי ישר לשדה התעופה הירדני בעמאן ומשם יטוסו לסעודיה. ירדן לא הודיעה רשמית אם היא תאפשר לעולים לאחר חזרתם מסעודיה לשהות מספר ימים בירדן כדי שיבקרו אצל קרוביהם ובני משפחותיהם.

שר המשטרה מבקש תוספת שכר לאלף שוטרים בשטחים

מאת יורם לוי, סופר "דבר" בירושלים

משרד המשטרה ביקש מן האוצר, עוד לפני פרוץ ההתקוממות בשטחים, לאשר תוספת שכר לכאלף שוטרים ערבים המשרתים בשטחים ואשר שכרם הוא רק כמחצית מזה של השוטרים הישראליים. תשובת האוצר צפויה בתוך מספר ימים.

שר המשטרה חיים בר־לב אמר אתמול, כי המשטרה נוקטת צעדים שונים במגמה למנוע מן השוטרים המקומיים להתפטר כדרישת מארגני המהומות בשטחים. מקורות בכירים במשטרה מסרו, כי בעקבות האיומים והלחצים שמופעלים על השוטרים נוצרה אווירה של פחד וערעור הבטחון, אבל אי אפשר לומר שמדובר בהתפטרויות המוניות.

"ועד יוצרים ישראלי־פלשתיני" מציע:

מדינה פלשתינית — לצד ישראל

(ע). — "ועד היוצרים הישראלים והפלשתינים של אמנים, סופרים ואנשי רוח במחנה היהודי והערבי בישראל" הציע אתמול נוסח מוסכם של תכנית לפתרון שלום לשני העמים. במסיבת עתונאים בבית סוקולוב בתל־אביב הציגו חברי הוועד תוכנית של הסכם שלום בין ישראל לבין הפלשתינים שעליו חתמו 92 אמנים, סופרים ואנשי רוח יהודים וערבים.

במהלך המסיבה גינה המשורר סלמן נאטור בשם היוצרים הישראלים והפלשתינים את המקרה הטרגי בכביש באר־שבע — דימונה ואת המבצעים והביע השתתפות באבל המשפחות הישראליות והפלשתיניות גם יחד.

המשוררת סיהאם דאוד הקריאה את הצעת השלום בת 5 הנקודות שעקרונותיה הם:

א. הקמת מדינה פלשתינית ריבונית ועצמאית בכל השטחים.

ב. מדינה זו תכיר בזכותה של מדינת ישראל לחיות בשלום ובבטחון בגבולות שלפני מלחמת ששת הימים. במקביל תכיר מדינת ישראל בזכותה של מדינת פלשתין לחיות בשלום ובבטחון בגבולותיה שלה.

ג. שתי המדינות הריבוניות, ישראל ופלשתין, יחתמו ביניהן על הסכם שלום וכן על חוזה אי התקפה הדדי. ערבויות בינלאומיות נאותות יידרשו כדי להבטיח את ריבונותן ושלומן של שתי המדינות בגבולותיהן המוכרים.

ד. ירושלים תהיה מפורזת ובעלת גבולות פתוחים, בה יחיו בני שני העמים, זה בצד זה. ירושלים תהיה בירתה של מדינת ישראל וגם בירתה של המדינה הפלשתינית הריבונית.

ה. כל הליכי הקמתה של המדינה הפלשתינית עד להקמתה בעליל ייערכו תחת פיקוח בינלאומי.

בהצעת השלום יש גם קריאה לממשלת ישראל לפתוח לאלתר בשיחות עם אש"ף במגמה לממש את הסכם השלום המוצע במסגרת ועידה בינלאומית, או כל מסגרת שתתקבל על דעת הצדדים הנוגעים בדבר.

יו"ר הוועד הסופר יורם קניוק, אשר הינחה את המסיבה, הוסיף, כי יו"ר התאחדות הסופרים הפלשתינים הגולים מחמוד דרויש קיבל את עקרונות הוועד של הישראלים הפלשתינים, המשורר נתן זך אמר, כי ההצעה אינה תחליף למו"מ בין שתי המדינות. הסכם השלום המוצע צריך להראות לציבור ולפוליטיקאים, כי יוזמת היוצרים ניתנת להעשות על ידם אם ירצו.

הסופר עמוס קינן ציין, כי הסכסוך הוא של שני עמים קטנים דומים. אשר חיים באותה כברת ארץ

שלושה מחבלים שחדרו ליד מלכיה נהרגו — הרביעי נמלט

מאת שמעון וייס, סופר "דבר" בצפון

מתחקיר שערכה מפקדת "אמלי" בדרום לבנון בעקבות נסיון חדירת חוליית מחבלים שיעית־פלשתינית לשטח ישראל ליד קיבוץ מלכיה, בתחילת השבוע עולה, כי בחוליה היו ארבעה מחבלים ולא רק שלושה שנהרגו במהלך ההיתקלות והמרדף עם כוח צה"ל. מחבל רביעי שהיה בחוליה, הצליח להימלט.

בשמות המחבלים וזהויים עולה, כי הם ייצגו איחוד שאטנו של מספר אירגוני טרור פלשתינים ושיעים. שניים מהמחבלים שנהרגו הם: כאמל אל־חשיש, פלשתיני יליד עזה חבר ב"קבוצה האיסלמית־פלשתינית" ויחיא אל־אמיד, שיעי מכפר שקרא בלבנון. שני האחרים הם סוני מצידון שנהרג ושיעי שהצליח, כאמור, להימלט.

עוד התברר בתחקיר כי כל הארבעה היו ידועים בקיצוניותם ונתונים להשפעת האייאתולות השיעיות בבקעת הלבנון.

אתמול גם נודע כי לחוף צור נפלטה גופה של מחבל פלשתיני שנהרג בסוף השבוע שעבר בהיתקלות עם כוח של חיל הים מול חופי צור.

נמנע ניסיון ראשון של "אמברגו תרבותי" איטלקי נוכח אירועי השטחים

מאת מיכל פלג — רומא

ניסיון ראשון להטלת "אמברגו תרבותי" על ישראל נמנע, כנראה, השבוע באיטליה, שם ביקשו גורמי אמנות בוונציה לבטל ההחלטה למשלוח תערוכת אמנות ונציאנית לישראל נוכח מדיניות ישראל בשטחים.

מאחורי התקרית, המעמידה במבוכה הן את משרד החוץ האיטלקי הן את מועצת העיר של ונציה, עומדים, כנראה, ראשי המוזיאונים בעיר. התערוכה, שבה 60 תחריטים של אמנים ונציאניים בני המאה ה־17, עמדה להשלח היישר ממיזוז, שם היא מוצגת עתה, לשגרירות איטליה בישראל, כדי להיות מוצגת באוניברסיטת תל־אביב.

לדברי מקורות באיטליה, התקשר עוזר המוזיאונים בוונציה לפרופסור רפטי ממרכז התרבות האיטלקי בישראל לאחר הקרנת התמונות של הכאת שני מיידי האבנים הפלשתינים בידי חיילי צה"ל והביע את תמיהתו על שליחת התערוכה בעתות העכור. עתה נראה עם זאת, כי בכוונת ראש העיר של ונציה והמועצת העירייה להתיר את משלוח התערוכה לישראל ולו רק כדי למנוע התפתחות תקרית דיפלומאטית מביכה.

אנו קוראים לחברי התק"ם להצטרף
להפגנת שלום עכשיו
במוצ"ש, בשעה 19:00, בככר מלכי ישראל בתל־אביב
בקריאה
כן לשלום!
פעילים מהקיבוצים:
גדות, פרוד, עמיעד, כפר הנשיא, יפתח, ייראון, מלכיה, מנרה, דפנה, מעייךברוך, קדרים, יגור. כברי, משגב־עם, כפר בלום, גונן.
פורום הגליל
שלום עכשיו
ת.ד. 24288 ירושלים

רצפת פסיפס ומדליונים בכנסיה ביזנטית בנהריה

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

כנסיה ביזנטית מהמאה השישית לספירה, שנהרסה בשריפה בימי הכיבוש הפרסי, תיפתח בשבוע הבא בנהריה לקהל הרחב בנוכחות ראשי ערים מגרמניה וראש עיריית בילפלד, עיר תאומה לנהריה, שתרמה לשיחזור ושיפוץ רצפת הפסיפס ומבנה הכנסיה.

קטע הפסיפס של הכנסיה, הגדולה מסוגה בגליל המערבי, התגלה לראשונה במאי 1964. ביוזמת המוזיאון העירוני נערכה בסוף 1972 חפירה, שבה התגלתה הכנסיה שמידותיה 26X52 מטר. השריד המרשים שבכנסיה — רצפת פסיפס המשתרעת על כל שטח הכנסיה, האולם תפילה מעוטר בדוגמי קשקשים לבנים בעלי קודקד אדום.

שיעמום בבורסה

● שוק המניות בשפל והנפח הכספי דליל ביותר ומעיד על שיעמום וחוסר ענין ● במשבצות הערכות בשוק ההון על ביצוע פירות של 8% עד 10% בתוך ימים מספר ● חוסר הענין בבורסה מוצא ביטויו במניות תעשיות רבות, הנעים או ביקושים של מאות שקלים בודדים מביאים לשינויי שער תלולים. פעילות נאה בלבה במבע ● קרנות הנאמנות זוכות לפדיונות קבועים ומנגד מעילותם במסחר שואפת לאפס ● במניות תעשיות רבות לא מתקיים מסחר בכלל עקב חוסר ענין מוחלט ● במערכת הבנקאית צופים האטה בפעילות העיסקית במהלך 1988 ● הריבית השיקלית במגמת ירידה, ביקושים לבנקאיות, יציבות ועליות במניות המשתנים ● בשוק ההנפקות המצב עגום, חברות רבות דוחות גיוס הון, הצלחה להנפקת מבני תעשיה בעיים בשל הרכב האג"ח בהנפקה ● פרשנים ממשיכים להזהיר כי השפל במניות ישפיע גם על האפיקים הסולידיים

מאת שמואל רוזנבלום*

עוד יום של חוסר ענין גמור בתרחש במסחר במניות. תוך שפל עמוק בנפח הכספי עבר על הבורסה. ההמחשה הטובה ביותר לשפל בבורסה נמצאה באי קיום מסחר בעשרות מניות או להילופין בקיום מסחר תוך נפח כספי של מאות שקלים בודדים ואף פחות. בבורסה אין כיום גורם מרכזי מסוגל אלא להיפך מספר גורמים שליליים המביאים להעכרות האווירה ע"י מכירות בכל תנאי. רוגמאות לפעילות זו ניתן לאבחן אצל בטוחה מקונצרן כלל ועוד גורמים בינתיים וקטנים. בשוק ההון נמשכו גם אתמול הערכות לביצוע פירות בקרוב. גורמים המקורבים לקונצרן גדול ידעו לנקוב בפיחות של כ-7% בתוך ימים ספורים. פרשנים אחרים מדגישים כי צפוי פיחות של כ-10% לפחות. הערכות אלה באות לסרות הכחשות מצד האוצר ובנק ישראל בנושא. בכל הנראה לגבי המצדדים בפיחות מתחיל בשר כלכלי בכיר ועובר לכלכלנים, יועצים, ראשי קונצרנים ובנקאים. בכל הנראה אף ראשי ההסתדרות לא יביעו התנגדות בולטת לפיחות עקב הקשיים במשק. בימים האחרונים התפרסמו הערכות בנקאים כי צפויה האטה בפעילות העיסקית במשק במהלך 1988. האטה שכזו משמעותה בעצם תחילת מיתון. ברור שבתנאים כאלה במידה ויתרחשו תתקשה הבורסה לפעול. בבורסה מתלוננים ערב פסח כי שוק המניות לקה בכל מכות מצרים, שישינסקי, מהומות בשטחים, מיתון, חוסר יציבות פוליטית וכהנה גזרות המביאות את מקורבי הבורסה לייאוש כמעט גמור. שינויי שער מלטים נרשמו במניות פריון 5.5%-, קרדן 5.7%-, פרגוד 7.7%-, ברסון מוכרים בלבד. מנגד בלטו עליות (לעיתים מקריות) במן 10%+, קלבלים 10%+, שטרסל א' 10%+ לאחר ירידה חדה שלשום, אינקובה 10%+ ונוספות. ביקושים ועליות בלטו בבנקאיות שבוהמר. פעילות נאה נרשמה במבע ושערה עלה.

התפתחות השבועית במניות הבנקים

להלן פירוט התשואות הדולריות במניות הבנקים לפדיון ב-1988: אי.די.בי. רג' 11.2%, אי.די.בי. ב' 13.01%, אי.די.בי. א' 10.15%, איגוד 10.08%, דיסקונט ב' 9.81%, דיסקונט א' 11.14%, מזרחי ע"ש 11.19%, מזרחי מכ"ן 6.15%, פועלים ע"ש 11.74%, פועלים מכ"ן 11.74%, כלל סטוק 11.79%. התשואה לפדיון במניות הבנקאיות שבהסדר לשנת 1989 נעה בין 7.6% ועד 7.9% בממוצע.

ירידה בריבית השיקלית

עקב עודפי נזילות גדולים שנוצרו במערכת הבנקאית מתחילת החודש ירדה ריבית הג'מבו לבעלי פקדונות כספיים גדולים לשיעור של כ-14% ואף פחות מכך. במערכת הבנקאית מעריכים כי הנזילות עשויה לגדול בתקופה הקרובה ועימה תרשם במקביל ירידה נוספת בריבית הג'מבו העשויה להגיע אף ל-13% לערך בחישוב שנתי. בעלי פקדונות כספיים קטנים של עד 10,000 שקל מקבלים כיום ריבית של עד 11% בחישוב שנתי. גם במקרים אלה קיימת הערכות בבנקים כי שיעור הריבית לבעלי פקדונות קטנים ירד בהדרגה בקרוב.

בורסה בשפל - הנפקות נדחות

השפל בבורסה הביא חברות רבות לדחיית הנפקתן אף שגיוס ההון קיבל את האישורים המתאימים מהרשויות. לפנינו רשימת חברות שרוחו את הנפקתן לציבור עד שתנאי הבורסה יאפשרו גיוס הון: סהר, קינג, תעשיות צמר אוסטרליות, סמי בודקס, פריסכביקה, מלי לייזרים, אורס, רבבאר, אגן, מלל, דלתא גליל ונוספות. המצב בבורסה הביא לנסיגת מרבית החתמים המוסדיים מנכונותם לבצע חיתום וזאת בעיקר עקב הסיכון הגבוה והאפשרות „להיתקע" עם סחורה שבתנאים הנוכחיים אי אפשר לשווק אותה אלא בהפסד גדול. מספר חתמים הביעו באחרונה נכונות לחיתום על כ-10% מהיקף ההנפקה וגם זאת בתנאי שמדובר בעשרה אחוז אחרונים מסך ההנפקה. מצב זה הביא את מגייסי ההון לשווק בעצמם 90% מסך ההנפקה ולדאוג לפיזור נאות. מעבר לקשיי ההנפקה נוצר בבורסה מצב מעניין בו חברות רבות נסחרות במחירים אטרקטיביים פי כמה מהנפקות התרשה והמצב זה מהווה ללא ספק מכשול מהותי לגיוס הון.

שלשום גייסה חברת מבני תעשיה בע"מ כ-30 מיליון שקל מהציבור וזכתה לחיתום יתר סביר. גיוס ההון של מבני תעשיה זכה להצלחה בעיקר בשל מבנה ההנפקה שהורכב מאחוזים ניכרים של אג"ח הנוהגות תשואה גבוהה מעט יותר מהאג"ח המקבילות של בנק ישראל. הנפקת כלל ביטוח שיצאה לפני מספר ימים העידה על השפל בו נתון שוק ההנפקות. להנפקה לא היה חיתום יתר וכל מזמין קיבל כמעט את כל המנתו ווזי עדות לאי הצלחה שיווקית, במיוחד כשהמנפיק הינו קונצרן כלל הידוע.

פינת הנחוק - נפח כספי דל

מעת לעת נשתדל להביא במסגרת פינת הנחוק בבורסה את המניות שנסחרו בשינויי שער תלולים ביותר תוך נפח כספי זעיר או אפסי. פינה זו תרגיש לדעתנו טוב יותר את חוסר הענין הגלום בשוק המניות כאשר הנפח הכספי היומי בכל המניות הגיע באחרונה לשפל חסר תקדים. להלן דוגמאות מיום המסחר שלשום 8.3.88 בו עמד נפח העיסקות בבורסה על סך של 3.7 מיליון שקלים בלבד.

שם המניה	נפח היצוע הכספי	נפח המחזור הסופי	שינוי השער
פראגיל	2400 שקל	1600 שקל	-10%
פמה 1	5000	4800	-10%
יעשור 5	6000	600	-10%
גל תעשיות 5	700	700	-7%
מגור אופנה	450 (ביקוש)	800	11.2%
קנטורסיום 5	1300	2400	-10%
איכות	750	750	-6.1%
לבניק 1	6500 (ביקוש)	1600	13.4%
רים 4	2050	2000	-9.7%

הודעות מהבורסה

הראל מוסמכי עירבה - התק"מ חתמה על הסכם למכירת מניותיה בהראל המהוות כ-50.2% מההון והשליטה לחברת „ווינצ'סר" שהינה חברה זרה בתמורה כספית של כ-300 אלף דולר.

גבי הדר - בעל ענין בחברה רכש 19125 ע.נ. מניות גבי הדר בשערים 103 עד 107 נקודות.

קרישנק - החברה הכחישה ידיעות לגבי מתעניין, גורם זר ברכישת השליטה בחברת נחושתן מעליות.

אורדס - במסגרת הנפקת כלל ביטוח נכללה הצעת רכש לבעלי מניות אורדס. עקב כך הוליסה הבורסה כי במהלך התקופה בה יתקבלו המנות להצעת הרכש בין התאריכים 27.3.87-6.3.87 יופסק המסחר במניות אורדס.

יעשור - בתאריך 26.2.88 רכשו הגרי דוס ויצחק תשובה 57860 ע.נ. מניות יעשור 5 כל אחד. במקביל רכשו תשובה הדוס 41126 ע.נ. מניות יעשור 1 כל אחד. בנוסף רכש תשובה יצחק 10911 ע.נ. מניות יעשור 5.

קרגל - בטוחה קרנות נאמנות מכרה 26455 ע.נ. כביות קרגל.

אושנת ברוך - לאומי פיא רכשה 4400 ע.נ. מניות ברוך 5. בעל ענין באושנת ברוך שבתאי ברוך רכש 11688 ע.נ. מניות ברוך 1, 7300 ע.נ. מניות ברוך 5, 5073 ע.נ. ברוך כיתבי אופציה.

פריקלאס - קרנות מקבוצת כימיקלים לישראל רכשה 10395 ע.נ. מניות פריקלאס.

פרימגנגר - לאומי פיא מכרה 27960 ע.נ. מניות פרימגנגר 1.

נגב קרמיקה - סקר פלדה רכשה 25000 ע.נ. מניות נגב קרמיקה בין התאריכים 25.2.88-28.2.88.

אלקול - החברה קיבלה מבית המשפט צו המורה על דחיית אסיפת הנושים.

* הכותב מנהל תיקי השקעות

שערי מניות •

בנקים מסחריים

שאינם בהסדר הצמדה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
אוה.ה. ש	— הפסקת מסחר —				
מסגות 1	1025	462	-17	-1.6	-272
מסגות 5	625	487			-366
כללי לא בהסדר 1	14700	20.0	-299	-2.0	-65.0

בהסדר הצמדה ל-88

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
אידיבי מ"ר ל-88	106501	352	+198	+.2	+546
אידיבי ב' ל-88	107150	47.0	+1500	+1.4	+508
אידיבי בנ"א 88ל	645200	1.0	+700	+.1	+1.0
איגוד 1 ל-88	79401	43.0	+199	+.3	+96.0
דיסקונט ב' ל-88	136800				
דיסקונט א' ל-88	136101	157	+377	+.3	+136
דיסקונט שה ב88	15811				
מזרחי ש' ל-88	43971	465	+220	+.5	+1574
מזרחי מ' ל-88	44100	15.0	-50	-.1	-16.0
הפועלים מבכ ל88	98001	2.2	+2998	+3.2	+7.0
הפועלים ש' ל-88	72600	865	+600	+.8	+5662
הפועלים מ' ל-88	72450	44.0	+450	+.6	+181
כללי א' ל-88	184100	59.8	+100	+.1	+248
כללי ש"ה 7 ל-88	8760	1.0	-125	-1.4	-1.0
כללי סטוק ל-88	— הפסקת מסחר —				
כלל 711 ל-88	— הפסקת מסחר —				
ממון וסחר 1 88ל	61406		-100	-.2	-500
ממון וסחר 5 88ל	31100		-100	-.3	-100

בהסדר הצמדה ל-89

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
אידיבי מ"ר ל-89	129550	72.0	+400	+.3	+142
אידיבי ב' ל-89	— לא נסחר —				
אידיבי בנ"א 89ל	— לא נסחר —				
איגוד 1 ל-89	96200	6.0	+550	+.6	+164
דיסקונט ב' ל-89	— לא נסחר —				
דיסקונט א' ל-89	167550	1.0	+1000	+.6	+50.0
מזרחי ש' ל-89	53600	46.0	+150	+.3	+222
מזרחי מ' ל-89	— לא נסחר —				
הפועלים ש' ל-89	88250	104	+250	+.3	+109
הפועלים מ' ל-89	88150	5.0	+150	+.2	+40.0
כללי א' ל-89	225550	2.0	+400	+.2	+49.0
בל"ל סטוק ל-89	— הפסקת מסחר —				

בנקים למשכנתאות

מוסדות מימון

ביטוח

מסחר ושרותים

מסחר

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
אירגרמסה 1	762	1965	+12	+1.6	+897
אירגרמסה 5	540	3525	+10	+1.9	+2385
מאיר עזרא 1	520	1300			-300
מאיר עזרא אופ 2	339				
כלל סחר אופ ד	265	5892	+5	+1.9	+13972
כלל סחר אגח 2	130.0	3700			-2830
קריסטל 1.0	730	2062	-5	-.7	-1312

מקרקעין ופיתוח

תעשייה

חברות להשקעה

נסחרות במסט"ח

רשימה מקבילה

משתנים

שם נייר	מספר עסקות	שער פתיחה	שער כבה"ך	שינוי באחוזים	מחזור בש"ח
הבינלאומי	9	5552	5552	.00	3233.0
מימי	6	6857	6840	.25	2655.0
הסנה		151.00	151.00	.00	10518.0
שקשה		641	641	.00	910.0
כלל סחר	2	342	341	.29	5637.0
שטר-סל ב'	3	790	792	-.25	2866.0
דלק ב'	9	1769	1765	.23	6171.0
אמריקה 1	4	25270	25207	.50	188.0
אזורים	1	746	746	.00	1150.0
נכסים-בנין	2	2131	2141	-.23	1135.0
הכשר הישוב		54260	54260	.00	.0
חברה כלכלי		247	247	-.80	5100.0
כלל בנין	5	539	536	.56	6869.0
עלית	1	11010	10982	.50	81.0
פולגת ב'		645	645	.00	.0
קומפיוגרפיה	1	3078	3093	-.48	400.0
כלל תעש אל	2	1657	1657	.00	1947.0
אלרון	8	198716	194782	1.00	48.0
כבע	21	7322	7178	2.01	4122.0
ים המלח	10	1803	1785	1.01	8278.0
פטרוכימים	7	778	776	.52	7735.0
בניין הדרה	12	222657	222102	.25	67.0
כלל תעשיות	3	165.50	164.50	.61	48256.0
אידיבי פת'	3	5226	5226	.00	1970.0
אלרן	4	705	701	.57	2748.0
חברה לישראל	6	3087	3048	.26	1347.0
פועלי השקעו	1	561	566	1.08	2227.0
דיסקונהשקע	11	1922	1922	.00	6782.0
כלל ישראל	13	940	931	.97	19450.0
יואל	2	275	275	.36	11579.0

שערי קרנות נאמנות

הקרן	מחיר הפדיון	מחיר ההוצאה
אב	4996.81	5069.49
אבושא	589.18	596.81
אגוד	258.99	264.05
אגם	100.14	102.12
אדיר	1709.09	1721.95

קרנות נוספות בטבלה (גלית, הדרים, הלפיתה, דולב, להב, למשקיע, עת, אפרודי ואחרות) — [illegible]

חוק התכנון והבניה תשכ"ה - 1965
מרחב תכנון מקומי נהריה
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה - 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון, אישרה באישור של הצפים, שינוי תכנית מפורטת הנקרא: „שינוי תכנית מפורטת מס' גת/401/16/ג".

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: גוש 7940 חלקי חלקה 18, 9, 7, גוש 7944 חלקי חלקה 1, 6.

עיקרי הוראות שינוי התכנית: הגדרת שטח פרטי הכלול במגרש במקום המיועד להקמת בריכת שחיה לשימוש דיירי הוולקות בלבד, לא לצרכי עסק ועשיית רווחים.

הודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט הפרסומים: מס' 3459 התשמ"ז עמ' 1859 ובעיתון בוקר הופעה מתאריך 20.5.87 ובעיתון ערב חדשות מתאריך 19.5.87 בשפה העברית ובעיתון בוקר נוסף על המסמר מתאריך 28.5.87.

שינוי התכנית האמור בצורה שבה אישרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

(חתום) ד. שיש
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הצפון

הועדה המקומית לתכנון ולבניה של נהריה
הודעה על פי סעיף 149 (920) (910) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (1), (ג) לחוק התכנון והבניה הנ"ל, כי הוגשה בקשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה של נהריה, למתן הקלה באחוזי בניה.

ההינה תוספת מגורים בניצול 111.3% במקום 107.3% בבניה קיימת, והכל בניין לפי התכנית המפורטת.

שעל החלקה: 54 בגוש: 18162 רחוב קיבוץ גלויות 70 עיר נהריה.

את התכניות אפשר לראות במשרדי הועדה המקומית בעירית נהריה.

לכל מי שיש התנגדות, יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

ת. לבב
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה נהריה

חוזרים לעתונות טובה

דבר

קרא מחר דבר השבוע

אוטובוס האמהות / אמיר אורן, אמיר רוזנבליט

עמוס עוז / צבי מול צבי

שמיר לוואשינגטון / חיים צדוק, הני אשד

הוים גורי / שיחות בירושלים

לשאלה הקשורה / שיבה צימבקה של הנהגר

האנשלוס, 50 שנה / שלמה שפיר

מסמך: הפולנים מכים על הטא האנטישמיות

חיים באר / בעקבות אמנון דאגבי

השומרונים / על בין צבעים, שמעון ויים

יאיר גרבוז / מצב הגוף

„הגנים" של שבטי ישראל / ארנון מגן

מרב בית הכנה ... ישראל

„משא" לספרות ולאמנות

מעריב-עכשיו

קרא מחר במעריב יום ו':

דורית לנדס

ברוריה בריש

ד"ר דני אופנהיים

מעריב שבת:
הפגיעה באוטובוס האמהות.
עם בני המשפחות השכולות - תלמה אדמון ● לקראת ביקור שמיר בוושינגטון - עירו ויינשטיין ● שלושה חודשים למהומות בשטחים - אמנון אברמוביץ ● מחול החיזור - אברהם בריחקה ● משהו זו בקופת חולים - מנחם תלמי ● רושקה קורצ'ק ז"ל - יגאל וילפנד

מעריב - סופשבוע:
בחזר במקום איכות-דים, המש דיקות מכפר-סבא - מיכל קפרא ● דורית לנדס, ספר חדש: כשטיים נופל - תמר אבידר ● ד"ר יצחק רוה, יועץ רוה"מ, מי מבינת - עמוס לבב ● הצעה מדינית - יהונתן גפן ● נשים בארון הקודש - סימה קדמון

מעריב כלכלה:
חיים הברפלד — זו העצה שלו - אלי דנון

מעריב קריה:
דוקים בחדר מיון - ספור בתאים

מעריב-נעו:
העולם על פי בן ריקי.
מחזה ראשון של דוד גרוסמן. עולמם של ילדים בני ארבע - שרית פוקס

מעריב שבוע:
בריטיקוי בלי ארוטיקה
ראיון עם הסופר לרגל צאת קובץ סיפוריו החדש - ריקי ריבלין

אמרים סיון - דעת ● יוסף חריף - פוליטיקה ● דליה רביקוביץ - טלוויזיה ● מאיר עוזיאל - שיפודים ● יוסף ולמר - אומרים השבוע ● סימני נפש

מעריב מעניק לך חידושים העונים לדרישות שלך

המאזן של בינו

הרווח הנקי של בנק לאומי 173 מיליון שקל בשנת 1987

צדיק בינו: גידול הרווח הודות להגדלת ההון הפיננסי הפנוי פי 10, צמצום פעילויות לא ריווחיות ושיפור מיבנה המאזן לצורכי מס
ד"ר מאיר חת: אין מיתון

מאת מוריה אבנימלך

קבוצת בנק לאומי הרויחה בשנת 1987 173 מיליון שקל (112 מיליון דולר) לאחר מס, פי 34 מהרווח בשנת 1986 שהסתכם ב־5 מיליון שקל בלבד. התשואה נטו להון עצמי הגיעה ל־11.5%.

הרווח לפני מס הגיע ל־405 מיליון שקל (263 מיליון דולר), לעומת 124 מיליון שקל בשנה הקודמת.

צדיק בינו: גילה מסטמן

ההון העצמי של הבנק גדל בשיעור 11% מ־1494 מיליון שקל ל־1660 מיליון שקל (1079 מיליון דולר) ויחס ההון העצמי למאזן השתפר ל־4.2%.

מנכ"ל הבנק צדיק בינו מייחס את עיקר השיפור ברווח לשינוי מבני ואיסטרטגי בבנק שעיקרו מכירת השקעות הלא־בנקאיות כדי לפנות הון פיננסי, התרכזות בתחומים עתירי רווח וצמצום פעילויות לא ריווחיות, ושיפור תמהיל המקורות לאשראי שאיפשר הוזלתו והצעת מכשירים פיננסיים יחודיים.

בהתאם לאסטרטגיה זו מכר בנק לאומי את כל הנוסטרו שלו במניות בחודשים מארס אפריל אשתקד, חיסל את חברת השקעות ונשאר עם חברת בת יהודה, אפריקה ישראל עם אחזקותיה במגדל, והוציא נדל"ן למכירה.

כתוצאה מפעולות אלה הצליח בנק לאומי להגדיל את ההון הפיננסי פי 10, מ־39 מיליון שקל בראשית השנה עד ל־393 מיליון שקל בסופה, ועם סעיפים נוספים במאזן הגדילו למעשה להרבה יותר. בתקופות שונות הגיע ההון הפנוי של הבנק לפעילות בנקאית ל־800 מיליון שקל.

גם שיפור מיבנה המאזן איפשר לבנק לרדת בשיעור מס הכנסה האפקטיבי שהגיע בשנה קודמת ל־258% ואילו השנה ירד ל־54%.

בנק לאומי הפריש לחובות מסופקים 288 מיליון שקל לעומת 216 מיליון שקל בשנה קודמת. בגין לקוח אחד הפריש הבנק 50 מיליון שקל. ההפרשה כוללת הפרשה גלובלית של 105 מיליון שקל המהווים 0.3% מהיקף האשראי (בנק ישראל דורש לפחות 0.2%).

בעוד הרווח וההון גדלו, היקף המאזן קטן ב־4% כתוצאה מצמצום סעיפים לא ריווחיים בהלוואות לממשלה שפחתו ב־17%.

בינו צופה שהריווחיות בשנת 1988 תהיה דומה ושהבנק יוכל לחלק דיווידנד בגינה.

יו"ר מועצת המנהלים של הבנק ד"ר מאיר חת עמד על עיקרי השינויים שמתכנן הבנק בשלוחות בחו"ל שיבואו לידי ביטוי בחודשים הבאים. בין השאר מתכוון הבנק להכניס שותפים, להצטמצם בפעילות קמעונאית ולסגור סניפים.

גם הפעילות בשוק ההון נבחנת לאור השינויים הצפויים בחקיקה, כשהמגמה המסתמנת הינה להמשיך את פעילות הקבוצה במתן יעוץ השקעות כוללני ולהמשיך לנהל קופות גמל וקרנות נאמנות.

חת סבור שניתוח אינדיקטורים במערכת הבנקאית, כמו מספר צ'קים חוזרים, אינו מראה שהמשק במיתון, אף כי דיבורים על מיתון עשויים לקרבו.

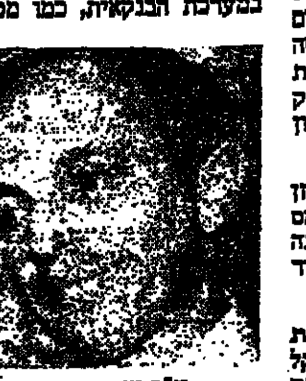
ד"ר מאיר חת: שינוי בחו"ל

ראש חטיבת הכספים של הבנק שלמה פיוטרקובסקי, שמונה זה עתה לסמנכ"ל, גילה מרכיב נוסף להגדלת המקורות העצמיים לאשראי – מעבר למאזני הצמדה על בסיס קבוצתי נרחב. מקור זה והגדלת ההון הפיננסי הקטינו את הזדקקות הבנק למקורות יקרים – הבנק לא השתתף במכרזים המוניטריים היקרים של בנק ישראל – ואיפשרו לו להקטין את מחירי האשראי שלו שהיו נמוכים בממוצע בשיעור של 8% מעלות האשראי הממוצעת במערכת הבנקאית. (ביולי היה נמוך ב־14%). מקורות אלו איפשרו לו להפעיל מכשירים פיננסיים יחודיים, ולהציע אשראי זול מתכניות כמו הלוואה כל רגע.

36 אלף מבוטחים הפסיקו חברותם ב"מבטחים" ב־1987

מבטא זעזועים במפעלי התעשייה. ההון הצבור בקרן 7.3 מיליארד שקל

מאת חיים ביאור

35,900 מבוטחים הפסיקו את חברותם בקרן הפנסיה "מבטחים" בשנת 1987. זו עלייה בקצב העזיבה לעומת שנה קודם לכן, שבה הפסיקו את חברותם בקרן 32,400 מבוטחים.

הגידול במספר העוזבים את "מבטחים", שהיא המובילה בין קרנות הפנסיה של ההסתדרות, משמש אינדיקטור לזעזועים הפוקדים חלק מהתעשייה. חלק מהמבוטחים שהפסיקו את חברותם בקרן הם מפוטרים ממפעלים בטחוניים, כולל 3,000 מפוטרי התעשייה האווירית. מבוטחים אחרים שהפסיקו חברותם הם בגדר "גרעין קבוע", כגון סטודנטים ועובדים ארעיים שעזבו את מקומות עבודתם.

מנתונים שהושלמו בהנהלת "מבטחים" מתברר שבסוף שנת 87 ' הגיע ההון הצבור בקרן ל־7.3 מיליארד שקל, לעומת 5.9 מיליארד שקל בסוף השנה הקודמת - גידול של 28 אחוז. דמי הגמולים שגבתה הקרן מהעמיתים הפעילים הגיעו בשנת 87 ' ל־540 מיליון שקל, לעומת 404 מיליון שקל - עלייה של 33.6 אחוז. תשלומי הפנסיה עלו, במקביל, ב־32 אחוז ל־321 שקל, לעומת 242 מיליון שנה קודם לכן.

ב"מבטחים" 310,000 חברים פעילים שלושה חודשים ויותר. מספר החברים הפעילים חצי שנה ויותר, מסתכם ברבע מיליון. בסוף 87 ' קיבלו פנסיה מהקרן 51,729 גמלאים, לעומת 49,260 שנה קודם לכן.

"מבטחים" הקטינה במהלך שנת 87 ' את מצבת כח האדם המינהלי שלה ב־10 אחוז, לכדי 900 עובדים. הדבר בוצע באמצעות מיזוגם של סניפים בערים סמוכות. לדוגמא, סניפי בת־ים, ראשון לציון ונס ציונה אוחדו לסניף אחד - ברשל"צ. מיזוג הסניפים בוצע בתחומים של הנהלת חשבונות, גבייה ומחשוב, בעוד שקבלת הקהל נמשכת גם בסניפים שנסגרו.

עודף היצוא של ישראל לשטחים 200 מיליון דולר

רשתות השיווק: צ'קים חוזרים, הבנקים: המצב לא נורא

מאת דני גוב

עודף היצוא של מדינת ישראל נאמד ב־200 מיליון דולר במוצרים ושירותים (כולל עבודה). מתוך התוצר העסקי בישראל 1.6% הולך לשטחים, כשהענפים המובילים הם מתכת בסיסית, מלט וטקסטיל.

נתונים אלה מסר שר הכלכלה והתכנון גד יעקבי בעת דיון על השפעת המצב בשטחים על מיתון במשק.

התפלגות עובדי השטחים לפי ענפים היא: כ־50% בבנייה, 18־19% בתעשייה, 15־16% בחקלאות, 21־22% במסחר ובשירותים. בבניה מהווים עובדי השטחים 40% מהעובדים בענף, בתעשיה כ־6־8% ובחקלאות כ־15־16%.

אחוז העובדים מהשטחים המתיצבים לעבודה בישראל נאמד ב־70% (נתוני הממשל) אך אינו בדוק.

יוקם מערך תעסוקה משותף לרשויות מגדרה עד דימונה

מאת סופר „דבר"

יתכן שבמהלך החודש הזה יוקם מערך חדש של כוח אדם ותעסוקה המשותף ל־20 רשויות בין גדרה לדימונה. החודש מתוכנן בקרית מלאכי כנס של כל נציגי הרשויות, בכדי לדון בעקרונות התכנית ודרך הגשמתה המעשית.

יוסי ונונו, ראש מועצת קרית מלאכי פנה בימים אלה ל־20 ראשי רשויות מקומיות ומזכירי מועצות פועלים מגדרה עד דימונה להקמת איגוד משותף או פדרציה של כל הרשויות האמורות, שידון בהערכות משותפת בנושא תעסוקה ופיתוח כלכלי, תוך הכנת פרויקטים משותפים.

הרעיון הוא להקים מערך משותף להכוונת כוח אדם וקליטתו בתעסוקה תוך בחינה משותפת וניצול הכוח, שבא לידי ביטוי כאשר כל הרשויות מתאחדות לשיתוף פעולה והופכות להיות לובי כלכלי־חשוב של הכוונת עובדים שלכל האזור.

להערכת ונונו אפשר להגיע למערך של כ־4000 מובטלים או מחפשי עבודה מכל האזור שעל ידי הכוונה בין הרשויות אפשר יהיה להשיג לרובם מקומות עבודה.

מס הכנסה יתחשב במצב ענף היהלומים בשומות מס

מאת דני גוב

נציגות של ראשי ענף היהלומים קיימה באחרונה פגישות עם נציבות מס ההכנסה במגמה להבהיר את המאפיינים היחודיים של הענף ואת מצב הענף.

היהלומנים מסרו לנציבות נתונים המעידים על הירידה בהכנסות כתוצאה מגידול ההוצאות המקומיות ובעיקר השכר לעומת הדולר המוקפא.

תחרות מהמזרח

עיקר הקושי לתעשייה המקומית היא תחרות יצרנים במזרח הרחוק עתיר העבודה הזולה, שמשווקים סחורות זולות בשווקי המערב שם נחלש הביקוש ליהלומים יקרים כתוצאה מהתמוטטות הבורסות באוקטובר 1987.

היצרנים הישראלים נאלצים לרכוש 65% מחומר הגלם בשווקים משניים, מאחר שסינדיקט היהלומים בלונדון מספק רק כשליש מהגלם שנדרש על ידי הענף.

בימים אלה שולחת נציבות מס ההכנסה הוראות למשרדי השומה בדבר עריכת שומות בענף היהלומים לשנת המס 1985, 1986, 1987 ולשנים קודמות לשנת המס 1985.

רישום בערכים דולריים

מטרת ההוראות האלה לאפשר לפקידי השומה קבלת דוחו"ת ועריכת שומות מס סופיות בתיקי יהלומנים על פי קווי הנחיה מפורסים.

היהלומנים מדגישים כי הנחיות אלה לא באות במקום ההוראות המחייבות את היהלומנים בניהול פנקסים בהתאם לחוק.

לפי הוראות ניהול ספרים בפקודת מס הכנסה מחויבים היהלומנים לנהל את פנקסיהם לפי העקרונות המקובלים לגבי כלל הנישומים במשק, כאשר הרישום בענף היהלומים נעשה בערכים דולריים, כמקובל בסחר היהלומים בעולם.

ההוראות החדשות יאפשרו לפקיד השומה לממש את שיקול דעתו בקבלת הדוחו"ת הנישומים כדוחו"ת סופיים, במידה וההכנסה המוצהרת הינה סבירה.

ההנחיות החדשות הוצאו בהתאם למדיניות הנגקטת כיום על ידי אגף מס הכנסה לאפיין קריטריונים לשומה בענפי המשק השונים באמצעות תדריכים ענפיים, שיעמדו לרשות פקידי השומה, לצורך בדיקת סבירות ההכנסה העסקית המוצהרת בדוחו"ת השנתיים.

תדריכים אלה מופעלים מזה מספר שנים בענפי הבנין, המסחר, התעשיה, הביטוח ושירותים שונים ומקיפים עשרות אלפי נישומים במשק.

שומה על בסיס מגזרי

לפי התדריך קביעת ההכנסה החייבת במס של היהלומן תקבע על בסיס המחזור וזאת לפי המגזרים השונים הפועלים בענף – יצרנים, יבואנים, יצואנים, קבלני משנה, ברוקרים, מנסרים ומתווכים. במידה ופעילותו של יהלומן משתרעת יותר מתחום אחד יופעל הקריטריון הרלבנטי לגבי כל תחום.

בתדריך מצויות הגדרות מדויקות שמאפיינות כל עיסוק ובקביעת האחוז בחישוב המס אצל נישומים, לא יתחשבו במחזור פעילותו העסקית בנפרד אם זו אינה עולה על 01% .

במידה ויהלומנים מנהלים את עסקותיהם באמצעות שתי חברות, המס יחושב בנפרד, אלא אם קיימת זהות מלאה בבעלות על שתי החברות וכמו כן יתמלאו תנאים נוספים. כך ההכנסות שאינן נובעות מעיסוק ביהלומים מחייבות דיווח נפרד ותשלום מס בנפרד.

התדריך קובע הכנסה שנתית מינימלית של 19 אלף דולר, מתורגמים במונחים שקליים. כמו כן יהיה טיפול במקרים חריגים במספר מוגבל בלבד ולאחר שטיעוניהם יבדקו ויימצאו מוצדקים לטיפול חריג. בחישובי המס, לכל שנת יחולו הוראות הפקודה של הנציבות לגבי ריבית והפרשי הצמדה.

אוזן קשבת במס הכנסה

היהלומנים אומרים כי נציבות מס ההכנסה גלתה אוזן קשבת לבעיות אף כי לא הסכמה מלאה.

הקריטריונים שקבעה נציבות מס הכנסה לבדיקת סבירות ההצהרות לקחו בחשבון חלק ניכר מהטיעונים שהעלו בורסת היהלומים, התאחדות תעשייני היהלומים והאגודה לקידום.

מרכזים מסחרים – שגשוג וטעויות

מאת דני גוב

בשלבי תכנון שונים נמצאים כיום בישראל כשמונה מרכזים מסחריים חדשים. מדובר במרכזים בוואדי סאליב בחיפה, בהרצליה, בחדרה, ברמת אביב ג', בלוד, בראשון לציון, בנס ציונה ובקרית גת. יתכן שזו רשימה חלקית וקבלנים נוספים מתכננים מרכזים מסחריים, בעקבות הצלחת המרכז המסחרי בקניון ברמת גן.

כתוצאה מהקמת המרכזים המסחריים וגידול היצע שטחי המסחר, חלה ירידה משמעותית במחירי שטחים בהם. במיוחד ירדו המחירים בהם מוכנים היזמים להשכיר שטחי מסחר לסופרמרקטים וחנויות כלבו.

כך עולה מסקר עדכני, שביצעו משרד התעשיה והמסחר והמכון לפריון העבודה והייצור על פי דיווחי העתונות היומית.

מהסקר עולה כי נמצאים כיום בשלבי הקמה שונים כעשרה מרכזים מסחריים נוספים: מרכז מסחרי בקרית אתא, מרכז מסחרי בצ'ק פוסט - חיפה, מרכז חורב בחיפה, מרכז אקירוב בנתניה, מרכז דנקנר בראשון לציון, קניון ירושלים, מלחה בירושלים, קניון הנגב בבאר שבע ומרכז מסחרי בבת ים.

מרכזים מסחריים בישראל הדומים למרכזים בחו"ל הם קניון איילון ברמת גן, דיזנגוף סנטר בתל אביב, מרכז כלל בירושלים, לב העיר בהרצליה, מרכז אהרוני בכפר סבא, רב מכר תנובה, צומת גלילות בתל אביב, סנטר 1 בירושלים, מגדל הנביאים בחיפה ופנורמה בחיפה.

מה עושה הצלחה

מחברי הסקר גורסים כי כדי שמרכז מסחרי יצליח, יש לקחת בחשבון גורמים כגון סוג המרכז, התאמתו לאזור הגיאוגרפי בו הוא ממוקם, הרגלי הצריכה של תושבי האזור, שעות הקניה והבילוי, היכולת הכספית של האוכלוסיה, מספר החנויות באזור ועוד.

חלק מהכשלונות במרכזים המסחריים הקיימים נובע, לדעת מחברי הסקר, מכך שלא בכל המרכזים בוצע תכנון תוך התחשבות בכל הגורמים האלה.

בשנות ה־80 החלו להתפתח בארץ מרכזים מסחריים גדולים הדומים למרכזים בארה"ב, בבריטניה ובארצות אחרות. הראשון מבין מרכזים אלה הוא קניון איילון ברמת גן, מחוץ למרכז העיר.

אחריו הוקמו שורת מרכזים נוספים, חלקם ממוקמים בלב הערים, אחרים ללא די חניות ואחרים ללא הנהלה מרכזית.

המרכז השכונתי נכשל

הסיבות להקמת מרכזים מסחריים שכונתיים בישראל שונות מאלה בחו"ל. לא הגידול בהכנסה הפנויה ובזמן הפנוי של התושבים היה כאן הגורם המרכזי להקמת המרכזים השכונתיים.

הסיבה [illegible] בישראל היתה שבעקבות העליה ההמונית הוקמו שיכונים ופרברים והתקבל הצורך לצייד את הפרברים האלה במרכזים מסחריים בהם תרוכז רוב הפעילות המסחרית של הפרבר תוך מניעת פתיחת חנויות במקומות אחרים.

התוצאה היתה שמרכזית המרכזים המסחריים השכונתיים שהוקמו בישראל חורגים בשטחם ובתפקידים מהמסגרת של מרכז שכונתי במתכונת הקיימת בחו"ל, אך גם לא התקרבו לדגם של מרכז איזורי. על רקע זה היו במרכזים האלה הרבה חנויות ריקות, שהוסבו לתפקידים לא מסחריים וכן חנויות למוצרי חיפוש אשר אין להן לרוב קיום כלכלי סביר במרכז שכונתי.

במקביל הוקמו בשנות ה־50 וה־60 מרכזים מסחריים בעיירות הפיתוח על מנת שישמשו כמרכזים עירוניים. כך לדוגמא קרית גת, דימונה, ואשדוד. גם כאן רבות החנויות הריקות, כיון שהתכנון לא נטל בחשבון את הנתונים הכלכליים, שיווקיים והדמוגרפיים.

לעומת זאת בערים הותיקות התרכז רוב המסחר ברחובות המסחריים. בסוף שנות ה־70 הוקם מרכז מסחרי בבנין "כלל" בירושלים, לא כמרכז מסחרי לפי הדגם האמריקאי, אלא כמרכז בלב העיר עם משרדים רבים.

באותה תקופה הוקם גם מרכז מסחרי לבדיזנגוף וגם הוא משמש כמרכז מסחרי בלב העיר, ולא כמרכז מהטיפוס האמריקאי.

הקונים: נשים וצעירים

סקר המרכזים המסחריים שנערך ב־1986 ותחילת 1987 על ידי המרכז לניהול שיווקי של המכון לפריון העבודה והיצור הקיף 8 מרכזים מסחריים בישראל, אשר כללו 649 בתי עסק.

מבין עסקים אלה 433 היו עסקי מסחר, 174 עסקי שירותים ואילו 32 העסקים הנותרים היו סגורים.

יצוין כי עסקי המסחר היו ברובם המכריע חנויות ל"מוצרי חיפוש" כגון הלבשה והנעלה, מוצרי חשמל ומוצרים ברי קיימא לסוגיהם ועוד.

לעומת זאת, החנויות ל"מוצרי נוחיות" (כגון מזון) היו מועטות באופן יחסי.

באשר לעסקי השירותים הרי הם כללו בעיקר מסעדות, בתי קפה וקיוסקים, מספרות ומכבסות וכן שירותים עסקיים כגון בנקים, משרדי תיווך וכדומה.

מהסקר עולה כי כ־70% מקהל הקונים במרכזים המסחריים הם נשים וכ־73% מהם הם צעירים בני 21 עד 41.

מאפיין נוסף בעל השפעה הוא מגוון העסקים והמוצרים שמציע המרכז המסחרי לקהל. הסקר מראה כי כ־80% מהצרכנים עורכים את קניותיהם ביותר מעסק אחד וכ־36.4% מהם עורך את קניותיו בארבעה עסקים ויותר.

מאידך מסתבר כי האוכלוסיה המגיעה למרכזים המסחריים קונה בעיקר מוצרי חיפוש כגון: הלבשה, הנעלה, מוצרי חשמל וכדומה, בעוד שאת מוצרי הנוחות: מזון, חומרי ניקוי וכדומה מעדיף הצרכן לרכוש בסביבת מגוריו הקרובה.

העשירים לא באים

נתון מעניין נוסף הוא חלקם הנמוך של בעלי ההכנסות הגבוהות (המשתכרים 2500 שקל ומעלה) המבקר במרכזים המסחריים - כ־1.2%.

הסיבה לכך: נעוצה לדעת מחברי הסקר בהרגלי הקניה המאפיינים את האוכלוסיה [illegible] מצריכות.

[illegible] ליזמים ומשקיעים שבבעלותם מרכזים קיימים, לאמץ מסקנות שישפרו את טיב השרות האחזקה והמגוון המוצע לקהל הצרכנים, ואילו משקיעים פוטנציאליים יוכלו להעזר בממצאים לתכנון וניהול תקין של מרכזים עתידיים.

שוק אפור / דן שלם

נמשך הצמצום בפעילות

בשוק האפור נמשכת מגמת צמצום הפעילות בתחום נכיונות שיקים. בשל שערי הריבית הדולרית הנמוכה ללווים שמציע בנק לאומי לא מצליחים לערוך עיסקאות בשוק. בתחום פקדונות צמודים יש כיום היצע מוגבל יותר אך הריבית עדיין נעה בין 7.5–8 אחוז לפקדון חמש שנים.

הקשיים בשוק האפור שהביאו את שעורי ריבית שקלית עד ל־8 אחוז מראש, הביאו גם להקשחת העמדה של מלווים, גם כשמדובר בקיבוצים וחברות תעשייה. במשק העובדים מתקשים להשיג מימון אלא במחיר גבוה למדי. מתברר שיש השגות גם לגבי ערבות תק"ם מחשש לעיכובים במימושה.

חברות תעשייה מקבלים מימון שיקלי בערבות קונצרן או גוף התיישבותי ב־3–3.5 אחוז.

במימון צמוד יש יותר עיסקאות ישירות בין בנקים וחברות הביטוח עקב הצמצום במרווחי הבנקים. בנק לאומי נחשב כקשוח יותר בקבלת פקדונות לעומת בנקים אחרים. חברות ביטוח מלוות ללקוחות ישירים דרך הבנק ב־8.2 אחוז, הלוואה כנגד ערבות הפוליסה מקובלת לבצע ב־7.5 אחוז. עיקר הצרכנים למימון לטווח ארוך הם מפעלי תעשיה והם צפויים לצמצם את היקף העיסקאות בעקבות המיתון בפעילותם.

במימון שיקלי כדאי לציין שההיצע הקטן במערכת שוק האפור ודרישה של בנקים לבטוחות גבוהים יותר תביא למשבר שבו יהיה מחנק אשראי. מבצע רשתות השיווק שנותנים אשראי עד מאי, יביאו לגידול בהיקף שיקים חוזרים. כיום יש מקרים רבים שבהם היקף חובות קשי גבייה מגיע ל־15–30 אחוז.

בשוק האפור מעריכים כי גופים רבים יתקשו לקבל אשראי עקב העדר בטוחות קבילים. ביום מעדיפים לתת אשראי כנגד ערבות גופים כמו כלל, המשביר, תנובה ואז תוספת נדרשת לפריים 1–1.5 אחוז. הסלקטיביות ביחס לקיבוצים גדלה.

בכספי דולרי כמות העיסקות אפסית. יש היצע, אך אין ביצוע. במידה ויהיה פיחות בקרוב, יתכן כי המצב ישתנה. אם נקבל דעות בבנקאים השונים ומומחים בשוק ההון, הרי יש לצפות להאטה מה במשק, שתביא להגברת דרישה לאשראי מצד סוחרים שנתקעו עם מלאי, אך גם למשכירים.

כור מוצרי צריכה – אופטימיות זהירה

מאת דני גוב

קבוצת „כור־מוצרי צריכה" מכרה אשתקד בהיקף כולל של 140 מיליון דולר והיא גידול של כ־25% לעומת 1986, [illegible] השיג תוך צמצום מספר עובדי הקבוצה ב־10%.

דן שנבל, מנכ"ל הקבוצה, אומר [illegible] רוב מפעלי הקבוצה היו רווחיים אשתקד. קבוצת מוצרי הצריכה כוללת את המפעלים מגה ירושלים, מגה חיפה, אלכסנדרס, נעמן, לפיד, חרסה, ברכה, חסין אש, רמי, רמי־נצרת, פניציה (אתר חיפה ואתר ירוחם).

ב־1988 צפוי גידול נוסף של 15% בהיקף הפעילות של הקבוצה. תחזית הצמיחה ל־1988 איננה ברורה די צרכה, לדברי שנבל, בשל המהומות בשטחים וההאטה במשק ברוב המגזרים הכלכליים.

ירידה באריחים וכלים סניטריים

ירידה של כ־30% מסתמנת בחודשים האחרונים בענף האריחים והכלים הסניטריים לבניה, ככל הנראה, בשל המצב בשטחים. מנכ"ל הקבוצה אומר כי בשל כך הקבוצה איננה יכולה היום לגבש תחזית מוצקה ל־1988.

הפריטים שמייצרת הקבוצה מסופקים לאתרי בניה בשלב הסופי של הבניה ולכן הביקוש להם פחות מושפע מהמצב הכלכלי המשפיע על מספר התחלות בניה אלא מהעדרם של פועלים ערבים באתרי הבניה. חלה גם ירידה משמעותית ברכישות קניינים ערבים עבור השוק בשטחים. במקביל מתחזקת התופעה של מוסר תשלומים ירוד ביותר וצ'קים חוזרים.

יימכרו פחות מתנות

כור מוצרי צריכה ימכור השנה פחות מתנות וכלי בית בגלל החולשה בשוק המקומי. [illegible] מכירות הענף בקבוצה לא יעמדו [illegible] לפגיעה בהיקף המכירות בשוק המקומי.

הקבוצה תרחיב השנה את רשת החנויות של נעמן ולפיד ותפתח עוד שלוש חנויות במהלך השנה, אחת מהן תיפתח בעוד כמה ימים בצ'ק פוסט, בחיפה. החברה מחזיקה גם בתשע חנויות רשת קלאס.

זכוכית – גידול בתפוקה

השנה, בניגוד לתחזיות, אומר שנבל, צפויה ירידה חדה בצריכת בקבוקי הזכוכית המשמשים למשקאות קלים. להערכת מנכ"ל הקבוצה, המצב בשטחים הוא הגורם העיקרי לירידה בהיקף צריכת בקבוקי הזכוכית, שעלתה בשנתיים האחרונות למימדים יוצאים מהכלל.

מפעל פניציה השייך לקבוצה אמור להפעיל את התנור השני ביולי הקרוב ובכך תוכל פניציה לייצר את כל התצרוכת המקומית. החברה הגישה בקשה למשרד התעשיה והמסחר שאושרה כבר לקבלת 21 מיליון דולר ועתה ממתינה החברה לאישור הנהלת כור. מדובר בתנור מיוחד במינו המייצר חום של 1500 מעלות. השנה עדיין יהיה יבוא מסוים של 25 אלף טונות. מחיר הטונה הוא 450 דולר כך שמחיר היבוא יהיה למעלה מ־11 מיליון דולר.

הודעה
על פרסום תשקיף של
אלמוג — קרן צמודה בנאמנות לתשלומים שוטפים

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 23 של החוק לניירות־ערך תשכ"ח–1968, כי ביום 10.3.88 פורסם תשקיף בדבר הצעה לציבור של מספר בלתי מוגבל של יחידות בנות 0.0001 שקל חדש כל יחידה, בתעודות השתתפות רשומות על־שם בנות 100 יחידות לתעודה, או כפולה של 100 יחידות, במחירי יחידה משתנים כמפורט בפרק 2 בתשקיף, כדלקמן:

(א) הצעה במחיר מופחת:
החל מ־11.3.88 משעה 8.30 ועד 28.4.88 בשעה 11.00, מוצעות היחידות תמורת תשלום מחירן היסודי כפי שייקבע, בתוספת שיעור הוספה של 1.5% או פחות כמפורט בתשקיף.

(ב) הצעה רגילה:
החל מ־28.4.88 משעה 11.00 ועד 10.3.89 בשעה 11.00, מוצעות היחידות תמורת תשלום מחירן היסודי כפי שייקבע, בתוספת שיעור הוספה של 1.5% או פחות כמפורט בתשקיף.

מדיניות ההשקעות של הקרן:
על־פי המדיניות הנוכחית של מנהל הקרן תשקיע הקרן את נכסיה בתקופה הקרובה כדלקמן:
לפחות 80% מכלל השקעות הקרן יהיו באגרות־חוב, בהן הקרן צמודה במלואה או בחלקה למדד המחירים לצרכן (כולל אגרות־חוב מסוג ברירה).
כמו כן, לאמור לעיל, תשקיע הקרן לפחות 75% מנכסים באגרות־חוב הנסחרות בבורסה שהונפקו בידי המדינה או בערבותה, לעניין זה יראו כהשקעה באגרות־חוב של המדינה גם השקעה בניירות־ערך בנקאיים שרכישתם חובטחה במחיר צמוד לדולר, עפ"י ההסדר לרכישת ניירות־ערך בנקאיים מאוקטובר 1983.
הטבות למחזיקי יחידות בקרן או מוענקות לנישומים מסויימים מכח חוק מס־הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה – 1985.

מדיניות חלוקת ההכנסות של הקרן:
מדיניות חלוקת ההכנסות של מנהל הקרן, תחלק הקרן דיבידנד חודשי בכפוף להוראות הסכם הנאמנות והחלטות מועצת המנהלים של מנהל הקרן.
במאמן בשיעור שיקבע מעת לעת על־ידי מנהל הקרן.
יתכן ויווצר מצב בו סכום התשלום השנתי המצטבר אותו התחייב מנהל הקרן לשלם על־פי תשקיף זה יכלול גם הכנסה מהפרשי שער, מהפרשי הצמדה ומהמימוש ניירות־ערך.

השכר השנתי של מנהל הקרן והנאמנים:
השכר השנתי של מנהל הקרן על־פי הסכם הנאמנות ולצורך תשקיף זה הוא 0.3% מהשווי השנתי הממוצע של כלל נכסי הקרן.
השכר השנתי של הנאמנים ביחד על־פי הסכם הנאמנות ולצורך תשקיף זה הוא 0.2% מהשווי השנתי הממוצע של כלל נכסי הקרן.

עותקים מהתשקיף ומהיתר רשות לניירות־ערך לפרסומו הוגשו לרשם החברות.
עותקים מהתשקיף ניתן להשיג בכל סניפי בנק הפועלים בע"מ ואצל חברי הבורסה לניירות־ערך בתל־אביב.
בקשות להזמנת יחידות ניתן להגיש במקומות האמורים לעיל.
הודעה זו אינה מהווה הצעה לרכישת יחידות של הקרן.

הנאמנים: בנק הפועלים בע"מ
בנק דיסקונט לישראל בע"מ
מנהל הקרן: פועלים – קרנות נאמנות בע"מ

פועלים-קרנות נאמנות

רווח בנק אמריקאי ישראלי מקבוצת הפועלים גדל פי 5

בנק אמריקאי ישראלי מקבוצת בנק הפועלים הרויח בנטו 10.3 מיליון שקל בשנת 1987, לעומת 2 מיליון שקל בשנה קודמת – גידול פי 5.

הרווח לפני מס הסתכם ב־18.7 מיליון שקל, יותר מכפול מהרווח בשנה קודמת של 9 מיליון שקל.

התשואה נטו על ההון העצמי היתה 40% לעומת 7.7% בשנה קודמת.

ההון העצמי של הבנק גדל ב־40% ל־39 מיליון שקל, ומהווה 4.7% במאזן.

הנהלת הבנק מייחסת את השיפור בריווחיות להרחבת הפעילות, להתייעלות ולהורדת שיעורי המס.

מאזן הבנק גדל ב־8%, היקף ההלוואות לציבור גדל ב־36.4% בעוד היקף הפקדונות גדל ב־4% בלבד.

הבנק הפריש לחובות מסופקים 2.55 מיליון שקל לעומת 1.8 מיליון שקל אשתקד.

שערי מטבע חוץ ביום 9.3.88

המטבע	בנקנוטים						העברות והמחאות						שער יציג
	לאומי		הפועלים		דיסקונט		לאומי		הפועלים		דיסקונט		
	קניה	מכירה	קניה	מכירה	קניה	מכירה	קניה	מכירה	קניה	מכירה	קניה	מכירה	
1 דולר ארה"ב	1.53	1.60	1.53	1.60	1.53	1.60	1.5603	1.5797	1.5603	1.5797	1.5608	1.5804	1.5701
1 מארק גרמני	0.92	0.96	0.92	0.96	0.91	0.96	0.9346	0.9462	0.9354	0.9471	0.9351	0.9469	0.9394
1 ליש"ט	2.81	2.94	2.82	2.95	2.82	2.96	2.8694	2.9051	2.8696	2.9054	2.8749	2.9110	2.8851
1 פרנק צרפתי	0.27	0.28	0.26	0.28	0.27	0.28	0.2756	0.2790	0.2757	0.2791	0.2757	0.2792	0.2774
100 ינים יפניים	1.20	1.25	1.20	1.25	1.19	1.25	1.2190	1.2341	1.2170	1.2322	1.2193	1.2346	1.2247
1 גילדן הולנדי	0.82	0.85	0.82	0.86	0.81	0.86	0.8322	0.8425	0.8333	0.8436	0.8328	0.8433	0.8365
1 פרנק שוויצרי	1.11	1.16	1.11	1.16	1.11	1.17	1.1307	1.1447	1.1298	1.1439	1.1326	1.1468	1.1376
1 כתר שוודי	0.26	0.27	0.25	0.27	0.25	8.27	0.2634	0.2667	0.2637	0.2670	0.2636	0.2669	0.2648
1 כתר נורבגי	0.24	0.25	0.24	0.25	0.24	0.26	0.2472	0.2502	0.2472	0.2503	0.2470	0.2501	0.2487
1 כתר דני	0.24	0.25	0.24	0.25	0.24	0.25	0.2446	0.2476	0.2445	0.2475	0.2446	0.2477	0.2460
1 מארק פיני	0.38	0.40	0.38	0.40	0.38	0.40	0.3874	0.3922	0.3874	0.3922	0.3875	0.3924	0.3898
1 דולר קנדי	1.22	1.27	1.22	1.28	1.22	1.28	1.2433	1.2587	1.2452	1.2608	1.2431	1.2587	1.2519
1 דולר אוסטרלי	1.09	1.20	1.10	1.18	1.10	1.18	1.1382	1.1524	1.1370	1.1512	1.1393	1.1536	1.1453
1 ראנד דרא"פ	0.47	0.56	0.44	0.74	0.46	0.64	0.7254	0.7344	0.7284	0.7375	0.7282	0.7374	0.7301
10 פרנקים בלגיים	0.44	0.46	0.45	0.46	0.43	0.46	0.4458	0.4513	0.4464	0.4520	0.4466	0.4525	0.4493
10 שילינגים אוסטריים	1.30	1.36	1.31	1.37	1.30	1.37	1.3293	1.3459	1.3295	1.3459	1.3294	1.3461	1.3375
1000 לירטה איטלקית	1.24	1.31	1.24	1.32	1.24	1.33	1.2660	1.2801	1.2817	1.2835	1.2668	1.2827	1.2729
1 "אקו" (ECU)	—	—	—	—	—	—	1.9348	1.9588	1.9348	1.9590	—	—	1.9465
1 דינר ירדני	4.26	4.53	4.31	4.59	4.32	4.62	—	—	—	—	—	—	4.4748
10 לירות לבנוניות	—	—	0.08	0.09	0.02	0.03	—	—	—	—	—	—	0.0375
1 לירה מצרית	0.69	0.73	0.61	0.65	0.65	0.70	—	—	—	—	—	—	0.6830

"במבה" ו"ביסלי" בוערים

כבאי האש מנסים לכבות השריפה שפרצה אתמול בבית החרושת "אסם" בבני-ברק. השריפה כילתה את הקומה השניה (קומת "הבמבה והביסלי") וגרם נזק הנאמד במאות אלפי שקלים. אין נפגעים. האש פרצה אתמול אחר הצהריים בקומה הרביעית שבמפעל. בגלל הימצאות כמויות עצומות של שמן טיגון, התפשטה האש לכיוון הקומות התחתונות. בתוך זמן קצר ביותר הגיעו למקום המשטרה, מגן דוד אדום ומכבי-אש. עובדים שנתקעו בקומות העליונות הובלו באמצעות אמצעי-עזר אל מחוץ לבנין. היחידים שהיו מאושרים מהשריפה היו תושבי האיזור, הטוענים כי העשן הסמיך מהמפעל גורם נזק בריאותי בלתי הפיך. "זה ממש מהשם יתברך", אמרו שם אתמול (כתב: נתן רועי, צילם: ישראל סימיונסקי)

עלייה במחירי הטיסה הזולים ביותר לאירופה

מאת אריה ארד, סופר "דבר"

מחירי הטיסה הזולים ביותר לרוב היעדים באירופה יעלו בעוד שלושה שבועות ל-408 ול-426 דולאר הלוך וחזור. העלאת מחירים נוספת צפויה באמצע יוני ל-442 ול-453 דולאר. מראשית יולי יעמדו אותם מחירים על 467 ו-478 דולאר.

מלשכת דובר משרד התחבורה נמסר אתמול בתשובה על שאלת סופר "דבר", כי מחירי טיסות השכר עדיין לא נקבעו. עם זאת נראה, כי ההפרש בין מחירי החברות הסדירות ובין מחירי טיסות השכר יגיע ל-50-60 דולר.

הנשים תובעות: 40 אחוז ייצוג ברשויות הממלכתיות

(עתים למ"מ). — ביום האשה הבין-לאומי שחל שלשום, החליטו חברות פורום מנהיגות ארגוני הנשים שליד משרד ראש הממשלה והיועצת למעמד האשה, עו"ד אתיה שמעה, כי יש להגדיל את מספר חברות הכנסת ולקדם נשים למוקדי ההחלטה במוסדות הלאומיים ובגופים הציבוריים השונים.

הפורום קרא לכל ראשי המפלגות והמגזרים להבטיח יצוג הולם לנשים בכל רבדי החיים הציבוריים והפוליטיים. במרכזן דרש הפורום מהמפלגות והרשויות הציבוריות, לייחד לפחות 40 אחוז מהמקומות הריאליים ברשויות לנשים, ברוח המלצות הוועדה הממלכתית למעמד האשה.

הפורום ויועצת ראש הממשלה למעמד האשה בירכו על נבחרתה של ח"כ אורה נמיר לעמוד בראש חזית של ח"כים לקידום מעמד האשה בישראל ולהגברת שיתוף הנשים בחיים הפוליטיים.

סופר "דבר" יוסף מיכלסקי מוסיף:

בהופעה באוניברסיטת חיפה לרגל יום האשה הבין-לאומי מסר שר העבודה והרווחה משה קצב, כי מספר הנשים המועסקות בישראל גדל מ-283,000 לכ-540,000 בין השנים 1970 ל-1987. מאז 1979 נבלמה קצת העלייה עקב בעיות כלכליות והאבטלה במדינה.

לדבריו 39 אחוז מועסקים שייכות לכוח העבודה, לעומת כ-29 אחוז ב-1970. ב-1990 צפויות 41 אחוז מהנשים להשתייך לכוח העבודה.

מחקרים מתקדמים בסרטן מראים:

גנים בחומר התורשתי עלולים לגרום לסרטן

(ע). — מחקרים מתקדמים בתחום הסרטן הראו לאחרונה, כי בחומר התורשתי של כל בני האדם מצויים גנים, הנושאים בתוכם את המידע אשר עשוי ליצור את מחלת הסרטן. עובדה זו הועלתה במהלך כינוס ראשון מסוגו בארץ, שנפתח השבוע במלון "גני חמת" בטבריה, ואשר בו ינסו חוקרי סרטן, סטודנטים ורופאים לגשר בין המחקר הבסיסי בתחום הסרטן לבין הרפואה הקלינית.

באי הכינוס, המאורגן על-ידי הקרן לחקר הסרטן בישראל, ינסו בין היתר לתת מענה לשאלה, מהם התנאים או הסיבות לכך שגנים סרטניים אלה, המכונים אונקוגנים, מתחילים במועד זה או אחר להתבטא ולגרום למחלה.

במהלך הכינוס, יוצגו יותר מ-100 עבודות מחקר בתחום הסרטן, החל ברמה המולקולרית, אשר בה מנסים להתחקות אחר תהליך היווצרות הסרטן, דרך הרמה התאית ועד לחיות ניסוי. במקביל יציגו הרופאים גישות ודרכים לטיפול בחולי סרטן, תוך כדי העלאת בעיות בלתי פתורות בגישה הטיפולית הקיימת כיום.

דלתות חשמליות וכלבים שמרו על המהמרים בווילה בהרצליה

מאת נתן רועי, סופר "דבר" לענייני משטרה

וילה מבוצרת ברחוב הבצלת השורק 25 בהרצליה-פיתוח שימשה, במשך זמן רב, כמועדון הימורים לאחוזים. זאת הוברר אתמול בשעות הבוקר, עת פרצה למקום קבוצת בלשים של היחידה המרכזית במשטרת מחוז תל-אביב. 31 מהמרים נעצרו ועשרות אלפי דולארים נתפסו.

בעקבות פעילות מודיעינית של מחלק המוסר ביחידה המרכזית הוברר, כי בווילה, שנשכרה על ידי תושב בתים בן 29, מתנהל מועדון הימורים בסכומי כסף גבוהים, ועשרות מהמרים נהגים להגיע לשם ברכב פרטי ובאוטובוסים פרטיים.

הבלשים שפרצו למקום נתקלו בדרכם בחומת בטון גבוהה, בדלתות חשמליות ובשני כלבי זאב, ששמרו על החצר הפנימית. שני שומרי-ראש השגיחו על הבאים, והמשחקים התנהלו במרתף הווילה, הסגורה בשתי דלתות פלדלת. הדלת הראשונה נפתחה רק לאחר שהשניה נסגרה.

במרתף נעצרו 31 שחקני רולטה, ו-125,000 דולאר הוחרמו. בין העצורים היו ארבע נשים. שאר החשודים הם תושבי מרכז הארץ ודמויות מוכרות בתחום ההימורים.

חשדו בנער שהלשין למדריכי המוסד – והוא ניסה להתאבד

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

קטין בן 16 ממוסד "גלעם", שהוחשד על-ידי חבריו כי הוא מלשין למדריכי המוסד על נערים אחרים המעשנים ושותים בסמים בתוך המוסד, ניסה להתאבד בחניקה במהלך חקירתו בתחנת משטרת זבולון.

הקטין הובא לחקירה לאחר שבמהלך תגרה עם חבריו בתוך המוסד שלף מספריים ודקר בהם קטין אחר ופצע אותו באורח קל. בחקירתו במשטרה סיפר הנער, כי חבורה של נערים ניסתה "לחסל אתו חשבונות", כיוון שחשדו בו כי הוא מלשין עליהם.

במהלך חקירתו ביקש הקטין ללכת לשירותים. הוא ניסה לחנוק את עצמו בעזרת שרוך-נעל. למזלו נכנס קצין לחדר השירותים ושמע, כי הנער נחנק ונחרד. השוטרים פרצו את הדלת בבעיטות והנשימו את הנער, שהיה חסר הכרה.

יצוין, כי בשבוע האחרון התגלו חמישה מקרים שונים של עישון וסחר בסמים בתוך כתלי מוסד "גלעם". חלקם דווחו על ידי מדריכי המוסד וחלקם נתפסו במהלך חקירות של המשטרה. סגן מפקד משטרת זבולון רב פקד דני קובלר אומר, כי מחקירות אנשי משטרה מתברר, שבמוסד "גלעם" מתנהלות "אורגיות של עישון וסחר בסמים".

עיריית ת"א: לא נוציא כספים בלי אישור מועצה

(עתים). — הסכם פשרה הושג היום בין עיריית תל-אביב-יפו ובין אריה צוקר, חבר מועצת העירייה בענין העתירה שהגיש צוקר לבג"צ.

ראש העיר שלמה להט הודיע, כי בעקבות העתירה לאסור על הוצאת כספים ללא אישור מועצת העירייה ומשרד הפנים כמתחייב מן החוק, הוא יקפיד להבא על קיום החוק ולא יבצע פעולות בעלות השלכות כספיות, בטרם ידונו נושאים אלה במועצת העירייה ויקבלו אישורה, להוציא מקרי חירום.

בהתחשב בנזקים הכספיים הגדולים, שהיו עלולים להיגרם לעירייה עקב תביעות נזיקין, שהיו מוגשות נגדה, אם היה בג"צ אוסר על העירייה לשלם לקבלנים ולספקים – נעתר צוקר לבקשה לביטול העתירה.

צעירה שוודית התאבדה באילת

מאת שמואל תגר, סופר "דבר" באילת

צעירה שוודית התאבדה באילת אתמול בירייה באחת השכונות בעיר.

מסתבר, כי הצעירה נטלה את אקדחו של חברה הישראלי וירתה בראשה. בחקירה הסתבר עוד, כי היא היתה שרויה בדיכאון נפשי זה מספר ימים.

ילדה נאנסה מבני ברק

מאת נתן רועי, סופר "דבר" לענייני משטרה

ילדה בת 12 נאנסה אתמול על-ידי אלמוני בבני-ברק. הילדה אושפזה בבית החולים ושוחררה.

אתמול בערב ניגש לילדה אלמוני וביקש ממנה לסייע לו להעביר קושיה את הכביש, ואז הוביל למקום אחר ואנס אותה באיומים. לאחר מכן הוביל אותה לתחנת האוטובוס, משם חזרה לביתה. הילדה קיבלה טיפול בבית חולים "בלינסון".

בנים מעדיפים פטמות בנות מעדיפות אצבע

מאת אריאלה ראובני, סופרת "דבר"

בגיל שש חודשים עד ארבע שנים בנים נרדמים באמצעות מציצה של פטמת הבקבוק, בעוד שבנות מעדיפות להירדם באמצעות מציצת האצבע. לתינוקות הנרדמים בזרועות הוריהם סיכויים רבים יותר להתעורר באמצע הלילה לעומת תינוקות הנרדמים במיטותיהם – אלה הם מקצת ממצאי סקר שנערך בחיפה והקיף 740 תינוקות.

הסקר גילה עוד, כי כ-30 אחוז מהתינוקות מתעוררים בלילה בקביעות וכי קיים קשר בין הקושי להירדם לבין מספר הפעמים שהילד מתעורר בלילה. הסקר נערך בבית החולים רוטשילד בשיתוף עם בית הספר לחינוך של אוניברסיטת חיפה, לשכת הבריאות והמעבדה לחקר השינה בטכניון.

קציני-הים ימנעו שיפוץ אניה של "צים" במספנה בהונג-קונג

מאת יוסף מיכלסקי, הסופר "דבר" לענייני עבודה

איגוד קציני הים ימנע היום את כניסתה של האניה "צים קליפורניה" למספנה בהונג קונג לצורך שיפוצים, בתגובה להתעלמותה של הנהלת "צים" מדרישות ההסתדרות, שעבודות השיפוץ יבוצעו במספנות ישראל.

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, חיים הברפלד, הגדיר אתמול כ"מעשה מתפיר" את ההחלטה של חברת "צים" לשפץ כמה מאניותיה בהונג קונג במקום בארץ. הוא העריך, כי גורמים בתוך החברה וגם מחוצה לה הם בעלי עניין במסירת עבודות למספנות זרות במקום למספנות ישראל.

הברפלד הדגיש שמספנות ישראל מסוגלות לבצע את עבודות השיפוץ ברמה גבוהה ואף זכו לשבחים ממפקדי הצי השישי, שכמה מספינותיו שופצו באחרונה בישראל.

חברת "צים" הודיע לעומת זאת, כי מספנות ישראל אינם מסוגלות להתחרות עם מספנות במזרח הרחוק, למרות נכונות החברה לשלם בארץ מחירים גבוהים כ-15 אחוז. לדברי החברה, עלות תיקון, שנעשה לאחרונה, של שלוש ספינות מכולה במספנות גבוהה כ-140 אחוז לעומת בהונג קונג.

מועצה אזורית בדווית ראשונה הוקמה בנגב

מאת יורם לוי סופר דבר בירושלים

ראש הממשלה ושר הפנים יצחק שמיר הכריז אתמול על הקמת המועצה האזורית משוש, מועצה אזורית בדווית ראשונה בנגב.

המועצה הוקמה לישובים ערוער, כסיפא ושגיב. היא מונה 19 חברים נציגי שלושת הישובים ונציגי משרדי הממשלה ובראשה יעמוד נציג שר הפנים אילן שגיא.

המושבניק נסע עם הטרקטור לאחור ומחץ את אשתו למוות

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

טרגדיה אירעה אתמול בשעות הצהריים במושב בהתן הגליל שליד עכו, כאשר טרקטוריסט מהמושב נסע לאחור בטרקטור שלו, פגע באשתו שישבה על כסא בחזית מחסן ודחס אותה למוות.

הטרקטוריסט בן ה-60 ניסה לתמרן את הטרקטור ליד מחסן פרחים המשמש לאריזה. הוא לא הבחין באשתו מרים הרשטיין בת ה-60, שישבה על כסא בחזית המחסן, ופגע בה בחלק האחורי של הטרקטור. רופא של מד"א קבע את מות האשה. הבעל נעצר לחקירה במשטרת עכו ושוחרר בערבות.

יו"ר ועד המושב שאול זוסמן סיפר, כי אנשי המושב נמצאים בהלם מאז המקרה. לדבריו, לשניים היה משק לדוגמא, שאותו ניהלו במשותף במשך יותר מ-30 שנה והוא בין המובילים בבוסתן הגליל.

מפלגת העבודה הישראלית
מחוז המושבים

ישיבת מועצת מחוז המושבים

תתקיים ביום ראשון 13.3.88 בשעה 15.00 באולם הישיבות ע"ש הרצפלד בבית המרכז החקלאי ת"א

על סדר היום:
1. הרצאת שר המשטרה, ח"כ **חיים בר-לב** על המדיניות בשטחים.
2. בחירת ועדת בחירות לקראת הבחירות לכנסת.
3. שונות.

מחוז המושבים

ביום השנה השני לפטירתו של

זאב קריב ז"ל

ובמלאת 13 שנים לפטירתה של

גילה קריב ז"ל

יתקיים טכס חלוקת מילגות מקרן שהוקמה לזכרם

ביום ששי, כ"ב באדר, 11.3.88, בשעה 11.30 בבית הספר התיכון המקיף ביהוד, רח' מהליבר בהשתתפות המוזיקאי צבי אליצור שירה

על הנושא: ישראל והפלשתינאים – סיכויים וסכנות. ביום ששי, כ"ב באדר 11.3.88, בשעה 09.30

נעלה להתייחד עם זכרם בבית העלמין סגולה, פתח-תקוה.

מוקירי זכרם מוזמנים

הנהלת הקרן – המשפחה

במלאת שנתיים לפטירת יקירנו

עו"ד ד"ר

ארי אנקוריון ח"כ

ז"ל

לשעבר יו"ר המוסד לביקורת של מפלגת העבודה

אנו מתייחדים עם זכרו

האזכרה מתקיימת בחוג המשפחה

במלאת שלושים לפטירת חברנו

אברהם אדר ז"ל

נעלה לקברו ביום ששי כ"ב אדר תשמ"ח 11.3.88 בשעה 13.00.

המשפחה
וקבוצת דגניה ב'

מבטחים
מוסד לבטוח סוציאלי של העובדים בע"מ
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

מועצת פועלי אילת — מבטחים – מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ

יום מבטחים באילת

היום, יום חמישי 10.3.88

בהשתתפות:
הה' עמוס ערן – מנכ"ל מבטחים
הה' גבי ארז – מזכיר מועצת פועלי אילת
הה' יצחק מרקוביץ – מנהל סניף מבטחים באילת

בתוכנית:
1. ביקור ופגישות עם עובדים במפעלים שחבריהם מבוטחים במבטחים.
2. התכנסות מזכירי מועצות הפועלים, מזכירי האיגודים, יושבי ראש של ועדי עובדים ומנהלי מפעלים.

אנו מודיעים בצער רב על פטירתו של יקירנו

אדריכל **י.ד. מילוסלבסקי**

ההלויה תצא היום יום חמישי כ"א באדר תשמ"ח 10.3.88 בשעה 14.00 מבית-החולים רבקה זיו בצפת

המתאבלים:
אשתו: ד"ר ש. כהן – מילוסלבסקי
בנו: אורי
כלתו: לאה
והנכדים

פקסימיליה MURATA
מורטה
קומפקטית
גם במחיר!
נציגים מקבוצת כלל

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של חברנו

שלום וורם

ההלויה תתקיים היום יום ה' 10.3.88 כ"א אדר תשמ"ח ותצא מבית ההנצחה של רמת יוחנן ב-14.30

המשפחה
ובית רמת יוחנן

במלאת שלושים לפטירתה של בתנו חברתנו היקרה

הדס ביטון ז"ל

נעלה לבית העלמין לאזכרה ביום ראשון כ"ד אדר תשמ"ח 13.3.88 בשעה 4.00 אחה"צ.
לאחר האזכרה נתאסף במועדון להבר ביפעת להתייחד עם זכרה

המשפחה ובית יפעת

למיכה רבין ולמשפחה

איתכם באבל בהילקח מכם

דניאלה ז"ל

"הדר"
ההנהלה והעובדים

לחברנו דוד דור

אתך באבלך הכבד על מות

אביך ז"ל

משתתפים בצערך

אירגון עובדי הפלחה

לחברתנו שכטר זמירה

איתך באבלך במות

אביך ז"ל

בנק הפועלים בע"מ
סניף פתח-תקוה
ההנהלה והעובדים

לחברתנו לינדה ברמן

איתך באבלך במות

אביך ז"ל

בנק הפועלים בע"מ
סניף כפר סבא
ההנהלה והעובדים

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	-11	2	מעונן
אמסטרדם	-1	4	מעונן
בואנוס איירס	19	24	גשום
הלסינקי	-1	0	שלג
הונג קונג	13	18	בהיר
וינה	00	2	מעונן
ז'נבה		-	
סופיה	2	11	בהיר
ציריך	-4	5	בהיר
יוהנסבורג	15	23	מעונן
לונדון	7	13	בהיר
ליסבון	8	20	בהיר
מדריד	3	17	בהיר
מונטריאול		-	
ניו יורק	3	13	בהיר
סאן פאולו	18	27	מעונן
פאריס	2	8	מעונן
פרנקפורט	-6	4	מעונן
ציריך	3	0	שלג
ריו דה ז'נרו	20	32	מעונן
שטוקהולם	-8	1	מעונן
שיקגו	6	13	בהיר

תל-אביב: רח' בן-יהודה 1, טל. 5102623
ירושלים: רח' יפו 30, טל. 231373
חיפה: דרך הים 2, טל. 384655
באר שבע: רח' האבות, טל. 35282

swissair

במלאת שלושים לפטירתה של יקירתנו

צילה שמחאי ז"ל

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה ביום חמישי 10.3.88 בשעה 15.00.
לאחר האזכרה נתכנס במועדון להבר.

בית השומרים

במלאת שנה לפטירת

הדסה דינר ז"ל

תתקיים אזכרה, גילוי מצבה וחלוקת תרומות לזכרה, באפק ביום שני 14.3.88 בשעה 15.30

המשפחה
ובית אפק

במלאת תשע שנים למותו של

אברשה ארגמן

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ששי 11.3.88 כ"ב באדר תשמ"ח בשעה 15.00 בבית העלמין הישן בחיפה.

המשפחה

הועדה המקומית לבנין ותכנון עיר בני-ברק

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

חברת אייזנברג ושות' הגישו בקשה לועדה זאת בתוכנית מס' 19893 לבנות תוספת לבנין קיים ברחוב מנחם 13 גוש 6196 חלקה 77 באיזור ב בהקלות הבאות:

6% אחוזים בנין בנית מעלית ושפור תנאי דיור מעל (105%) המותרים.

וזה שלא בהתאם לתכנית בנין ערים 105ב שחלה במקום.

כל המעוניין יכול לעיין בבקשה האמורה במשרדי הועדה המקומית בעיריית בני-ברק בשעות קבלת קהל ורשאי להגיש התנגדות מנומקת לועדה המקומית תוך 14 יום מיום פרסום זה.

מ. אירנשטיין
יו"ר הועדה המקומית
לבנין ותכנון עיר
בני-ברק

נחושתן
חברה להשקעות בע"מ

הזמנה

לאסיפה הכללית השנתית של החברה

שתתקיים ביום ו' 25 במרץ 1988 בשעה 9 בבוקר במשרדי החברה רח' דרך יפו 1 תל-אביב

על סדר היום:
1. אישור דו"ח המנהלים
2. אישור חשבון רווח והפסד והמאזן
3. מינוי רואה חשבון
4. שונות – בכל הענינים האחרים אשר יש לדון בהם באסיפה הכללית השנתית של החברה.

ע. רבין
יו"ר הדירקטוריון

דבר היום

„אחרי הקלפי – המבול"

מי שהופתע, שיקום. הרי כל מי שמכיר את הנפשות הפועלות, ידע כי הקבינט, שלפי כל הגיון מדיני צריך היה לקבל החלטה על עמדת ישראל כלפי מסמך שולץ, יפעל לפי הגיון הפוליטי המעוות, ולא יקבל החלטה. האמת היא שגם אילו נוצר בקבינט רוב מחוץ למען קבלת ההחלטה – במצב התיקו של הרכבו, החלטה לגופו של עניין איננה יכולה לזכות ברוב.

עליכן, בבואו לוואשינגטון בשבוע הבא, ראש הממשלה לא יוכל לדבר בשם הממשלה. והפאראדוכס הזה גם ידוע לכל. למרבה הצער ולמרבה הבושה. ראשה של חצי הממשלה ינסה „להרוויח זמן" אלא שהרווח הזה הוא הפסד, ועל רווחים מסוג זה ישראל שילמה ביוקר כבר בעבר, החשבון יוגש לנו, אם לא מיד הרי בעוד כמה חודשים, והוא יהיה או גדול יותר.

בינתיים מנהלים לנו את העניינים לפי בדיחות מן הגלות כדוגמת אותו יהודי שביקש להרוויח זמן מתוך תקווה כי בחלוף הזמן הכלב ימות, או הפריץ ימות, ומי יודע אולי הכלב ילמד לדבר. מה הם הנתונים שלפי דעת ראש הממשלה וחבריו יכולים להשתנות לטובה בחלוף הרוח המרומה של הזמן? האם מישהו בעולם, או מישהו בעולם הערבי, יהיה נוח יותר לקבל את הסטטוס-קוו? האם העם המפולג הזה יהיה פחות מפולג אחרי הבחירות. האם הדמוגראפיה תהיה שונה בעיקרה משהיא עכשיו?

אלה הן שאלות רטוריות. כולנו יודעים כי התשובות הן שליליות. יש מי שמודה בכך בגלוי, ויש מי שמעדיף להשלות את האחרים, ואולי גם את עצמו. ויתכן כי כל הדחיות המתמיצות ההדמנות אינן אלא פוילה אל הקלפי, בבחינת „אחרי הקלפי – המבול".

סולידריות רפורמית

המכון למדעי היהדות, הסניף הירושלמי של בית-המדרש לרבנים רפורמיים בארה"ב, מציין בימים אלה 25 שנה לייסודו, ובאותה הזדמנות מתקיימים שורה של אירועים חגיגיים לרבות חנוכת הספריה החדשה ע"ש אילה וולמן אברמס, שתכלול גם עותקי חומר של הארכיון היהודי האמריקאי שבסינסינטי.

מתחילת שנות ה-70 משגר בית-המדרש לרבנים בארה"ב את תלמידיו לשנת לימודים בסניף הירושלמי. לפני למעלה משנה נפתח שם מוזיאון חדש, מרכז לחקר ארכיאולוגי וכן ישמש הקמפוס הירושלמי מרכז חינוכי עולמי לנוער הרפורמי. זהו גשר להידוק הקשר עם התפוצה ונדבך של סולידריות יהודית, שאנו כה זקוקים לה דווקא בימים קשים אלה, גם אם אין פירושה קבלת תכתיבים מדיניים מירושלים, כפי שטוען הימין הישראלי. התרחבות הסניף הירושלמי של ה„היברו יוניון קולג'" ממחישה את תהליך ההתקרבות המתמדת של התנועה הרפורמית בארה"ב וגם בארצות תפוצה אחרות לישראל, תהליך שגבר מאז שנות ה-60 ובייחוד מימי מלחמת ששת הימים. עדות נוספת לקשר זה היא התכנסות הוועידה הבין-לאומית של היהדות המתקדמת בארץ; מנכ"ל ארגון זה שהשתקע מכבר בירושלים מנהל משם את פעולתו.

ידוע היטב התפקיד המרכזי של הזרם הרפורמי בכל שלוחות המימסד היהודי והחיים הקהילתיים בארה"ב. אולם בעקבות הבחירות האחרונות לקונגרס הציוני הפכה תנועה זו באמצעות „ארצה" לכוח רב-משקל גם בקרב התנועה הציונית עצמה, שבניגוד למימסד הדתי בארץ מכירה בשיוויון שלושת הזרמים הגדולים – הרפורמים, השמרנים והאורתודוקסים. והתנועה הפכה גם למרכיב חשוב בקואליציה בהנהלה הציונית בראשות תנועת העבודה. זאת ועוד: למרות הממדים הצנועים של הקהילות הרפורמיות בארץ, שהן תוצאה מהעדר עליה מאסיבית מארה"ב לישראל, נודעת חשיבות רבה להפגנת הנוכחות ולהתפתחות המוגברת של שלוחות המוסד העליון של התנועה הרפורמית בבירת ישראל, דווקא נוכח התהליך המסוכן של הקצנה דתית המעמיק את הקיטוב ומסכן את אחדות העם.

שמיר לעולם לא לבדו

מאת טדי פרויס

התקפה בכביש דימונה הותירה שלושה הרוגים, שבעה פצועים ונפגע נוסף: המו"מ לשלום. אש"ף העניק לראש ממשלת ישראל פסק זמן ומרחב נשימה כשיבוא להסביר שאין עם מי לדבר, לא כל שכן על מה

טעה יואל מרקוס כשכתב השבוע ב„הארץ" על שמיר שהוא נלחם בכל העולם, אף אם הוא לבדו. יש לו בעלי ברית חזקים ואדירים, שאפשר לסמוך עליהם כי יתייצבו כל אימת שייקלע לצרה, כמו שנאמר: בעת הפיד יזכר ידיד. למשל ערפאת או ג'יבריל או אסד או לוחם מפואר אחר. בתיזמון מצוין עושים אלה תמיד מה שדרוש לראש הממשלה. כשצריך, הם אפילו שולחים חברים לנשק שיתפסו איזה אוטובוס, יפוצצו מכונת תופת או סתם ירצחו קצת אנשים ברחוב או בעיירת פיתוח. גם קיבוצים הם יעד רצוי; במקרה חירום יתקפו אפילו מחנה של צה"ל. אם ההצלחה לא תמיד מאירה להם פניה, הרי שיד הגורל או איזה מחלקת חיילים הנקרית בדרכם הפריעו. אבל הם, מצידם, עשו כמיטב יכולתם להוציא את שמיר ממבוכתו.

ביום שני השבוע היתה הצלחתם ניכרת ואין צורך לומר, כי בכך חיזק אש"ף, או אחד מפלגיו, את ראש הממשלה המשוכנע שאין עם מי לדבר, שכולם רוצים לחסל את מדינת ישראל ושמו"מ הוא פסול ומסוכן [illegible]

אחרים בעולם הערבי, הרי במקרה הטוב היו אלה טעויות דפוס ובמקרה הגרוע – נסיונות הונאה מתוחכמים כדי שאש"פיסטים כמו מתי פלד או שמאלנים כמו יצחק רבין ושמעון פרס יתבלבלו להאמין כי יש עם מי לדבר ותמורת שטחים ניתן להשיג שלום.

אחר המאורעות בכביש דימונה צועד שמיר בראש 1:0. שלושה הרוגים ושבעה פצועים דחקו את פרס, רבין ושותפיהם לנחיתות הרות לשער שהבקיעו שלושה מחבלים למען שמיר. היום קשה, לפחות מבחינת דעת הקהל בישראל, להסביר שלמען שלום צריך לעשות ויתורים. מי יערוב לנו – ואם יימצא ערב, מה ייתן לנו אם יימצא כטועה? – כי אחר השלום שוב לא ייתקלו מחבלים בקצינים היוצאים בבגדי ספורט ובלי נשק למידרון שדה, יעקפו מחסום משטרתי ויעלו על אוטובוס המסיע עובדים לדימונה או לכל מקום אחר?

טענה מוכרת במחנה הלאומי היא זאת: כשאנו מגלים נכונות למו"מ וויתורים, מיד גוברת העזות המחבלים ומתרבים מעשי הטרור. יש בטענה זו ממש. בעת שהחלו הדיונים על הסכמי הביניים עם מצרים ב-1974 אירעו הטבח בקריית-שמונה והרג הגדול במעלות. לאחריהם באה הפשיטה על מלון „סבוי" בתל-אביב. אלה אמנם העכירו את האוירה ועודדו את המפגינים נגד הנרי קיסינג'ר שיצא ובא באזורנו. במארס 1978 התנפלה קבוצת מחבלים על אוטובוס בכביש החוף וגרמה ליותר מ-30 הרוגים. במקרה זה התקשו נוטרי שלמות הארץ לומר כי הרצח היה תוצאה של ותרנות ורכרוכיות: הוותרן חסר עמוד-השידרה בא מבית מדרשם (נמצאו לאחר מכן מתנדבים להוקיע את מנחם בגין כרכרוכי). למגינת ליבם של שמיר, ארנס, גאולה כהן ואש"ף הסתיים המו"מ בהסכם שלום. מאמצי אש"ף ו„המחנה הלאומי" לפוצץ את דיוני השלום עלו בתוהו.

השבוע נחלצו ארגוני הטרור פעם נוספת לעזרת חזית הסירוב הישראלית. מזכיר המדינה שולץ עזב זה עתה את האיזור. על שולחנות ראשי הממשלות והמדינות הנוגעים בדבר הונח מיזכר מטעמו המכיל תאריכים ולוח זמנים בדבר פתיחת מו"מ לפתרון הסיכסוך. שמיר עם אנשיו, כמו אש"ף, נותרו במצוקה. קשה להתחמק ממו"מ שתובע אותו ומצפה לו פחות או יותר כל העולם. מי שיתחמק עלול להיראות שוחר מלחמה ושונא שלום, כרטיס ביקור שאינו מעורר אהדה. אש"ף מנע מתומכיו בשטחים להידבר עם מזכיר המדינה; שמיר נאלץ להתפתל באקרובטיקה כדי לברוח מתחת לחופה, בלי שייקרע לגזרים על ידי השושבינין, האושפיזין והרבני הגרוניה. הוא הצהיר כי לא בוער, שדבר לא השתנה ומחותנים יכולים תמיד להמשיך ולהידבר על התנאים, על מועדי התשלום ועל האולם שתיערך בו החתונה. אך הוא וכל הנוגעים בדבר לא כל כך הסכימו עמו, התקשה ראש הממשלה להיחלץ. זה היה עד יום שני השבוע, 7 במארס, שעה 07.55.

בשעה 07.55, 7 במארס, עצרו שלושה אנשי „פתח" אוטובוס נוסעים, עלו עליו ולכדו חלק מהם כבני ערובה. תוך שעות מעטות הותירו אחריהם שלושה הרוגים, שבעה פצועים ונפגע נוסף: המו"מ לשלום; מוקדם לומר אם נפצע הקרבן אנושות ואולי אפילו נהרג, אך ברור כי אש"ף העניק לראש ממשלת ישראל מרחב נשימה ופסק זמן ממושך. כשיבוא עתה להסביר, שאין עם מי לדבר, לא כל שכן על מה – יהיו בידיו נימוקים טובים ומשכנעים כדי להוכיח שדרכו, ולא דרכם של מבקשי השלום, היא הנכונה.

כל עוד אש"ף הוא אש"ף, לעולם לא תצעד לבדך, שמיר.

עוד חצי דבר

אוכלים חצץ

מאת יצחק בן-נר

„עלינו לעקור את נגע הטרור בכל מקום ובכל זמן," הכריז, ובצדק גמור, רה"מ שמיר ביום ג' הקטן שלנו, שלשום. ראיית העתיד של שמיר כאן יכולה כמעט להתפרש כאילו הוסיף ואמר, כמעט בשמחה לאידם של רודפי השלום, „אני רוצה להבטיחכם נאמנה, שעכשיו גדלו הסיכויים שנעשה זאת עוד שנים רבות," למרות שהבליע, באותה נשימה ובלי למצמץ כלל, משהו על „שאיפתנו העזה לשלום". שיהיה.

ובינתיים נוצר איזה קשר אמיץ של סירוב בין קיצוני הימינאים שלנו, לבין קיצוני השנאה הערבים. פתאום מזוהה אינטרס לאומי משותף ומופלא, הקושר יחד את שמיר, שרון, נאמן ואת כל צרחני התרבות של הימין ושל הפונדמנטאליזם הלאומני אצלנו, עם אסד, ערפאת והשיעים. דוד לוי נפגע מאוד כאשר העיר לו מראיין בראדיו על המקריות הזאת, אבל ככל שיתפתלו פרשנינו האובייקטיביים, לא יוכלו לבטל אפשרות שהמחטף הטרוריסטי הרצחני של אש"ף בנגב פעל לטובת מקום הסירוב של שמיר וימינה ממנו. ומי יוכל לקבוע בבטחון גמור שהסרבנות של שמיר והימין אינה מחזקת את המגמה הטרוריסטית של הנהגת אש"ף, למרות הצהרות צבועות של רצון-טוב מצד ערפאת לתקשורת העולמית?

הסכנה הגדולה לעתיד הקרוב טמונה בכך שהקיצונים בשני הצדדים ישאבו אלה מאלה חיזוק והוכחה לקיצוניותם, לאמור: אין עם מי להידבר ואין על מה לדבר. אש"ף, אפילו הוא מבקש בכנות להיות בין הצדדים המחליטים על עתיד הפלשתינאים, שב בוחר לעצמו שיטות מסלידות ומרתיעות כדי להזכיר למתרוצצים מאחורי הקלעים של ההסדר המתהווה, אולי, שהוא חי, קיים וצועק ושיש לו מה לומר. מה הוא משיג בכך, שלא היה משיג באמירה מהפכנית ברורה שהוא מכיר בישראל ובזכותה להתקיים, שהוא מפסיק את הטרור וקורא למתקוממים בשטחים להירגע לקראת משא ומתן ושהוא רוצה מישראל להכיר בו ובעובדה שהוא מייצג את רוב הפלשתינאים (דבר שצריך עוד להיקבע בבחירות דמוקראטיות חשאיות)? הוא משיג סרבנות מתרחבת בישראל והקשחת הקיצוניות בהנהגה. ושמיר מזדרז ואומר שוב, כמובן: „אש"ף איננו בר-שיח ויש לסלקו ולהסלר", כשהוא משלה את התמימים כאילו הדבר אפשרי בכלל, כאשר מיליון-פלוס ערבים סביבנו חושבים אש"ף.

אז, בינתיים, חוגגים שלושה חודשים למהומות, בלי שיש בידינו תשובה ניצחת למצב, להוציא אולי את התחת הגיוסיי החדש, היורה, כמה סימלי, אבני חצץ, ומיועד לפיזור מפגינים ומתפרעים בשטחים; בינתיים, נוטלים שוב המתנחלים, ההופכים בימים אלה להונטה היהודית המחליטה והמבצעת, את החוק בידיהם – פורצים ופושטים, משטרים ומסיידים, יורים והורגים – ואין בממשלה, במשרד הבטחון ובכל צה"ל מישהו שיעמוד נגדם בתוקף הראוי; והימין הקיצוני על ולדרמניו, תעסה-גלוריו, דרוקמניו, קופמניו, דוד מגניו, מצאיו ומיכאל-איתניו, משתלח בינתיים בגסות על התקשורת ועל שמעון פרס, כתובות ישנות ומוכרות, ומכתיר אותם בתואר „בוגדים" – ואין יוצא ללחום בעדי מצח נמוך אלה; ובינתיים, מתעתע רה"מ בכולם בנושא תשובתו הצפויה על תוכנית שולץ, כאילו מתן התשובה הוא נכס אישי לו ולא גורלנו ועתידנו – והכל נוהג כמנהגו.

...רק שאם עד עתה נהגו קובעי מדיניותנו להאכילנו קש, הנה מעתה, עושה רושם, יאלצונו לגרוס חצץ בפינו, כדי שנשאף עוד הרבה-הרבה שנים לשלום.

שמיר עם שולץ בירושלים: [illegible]

תגובות ערביות על יוזמת שולץ

שלילה מוחלטת – רק מצד אש"ף

מאת דן אבידן

שתי תופעות בולטות בתגובות הערביות על יוזמת שולץ: שום מדינה ערבית לא שללה אותה לחלוטין – הגורם הערבי היחיד שיצא נגד היוזמה זה אש"ף; חוסיין מבקש לתאם עמדות עם ערפאת

במהלך סיורו במזרח התיכון ובאירופה נועד מזכיר המדינה האמריקאי ג'ורג' שולץ עם הנשיא מובארק, המלך חוסיין והנשיא אסד, הציג לפניהם את תוכניתו לקידום תהליך השלום באיזור וביקש שיחוו דעתם על התוכנית בתוך זמן קצוב. במהלך ביקורו לא הצליח שולץ להיפגש עם משלחת פלשתינאית, משום שרוזה על הסף את התנאי שהציב אש"ף לצורך קיום פגישה זו – שערפאת ימנה את חברי המשלחת מן השטחים ומחוצה להם. שולץ נזף בדיפלומאט ואס קלאוריוס על שהאחרון נקט מדיניות משל עצמו ונתן למנהיגים בשטחים להבין שהמזכיר יהיה מוכן להיוועד עימם גם על פי התנאים שקבע אש"ף.

במהלך ביקור שולץ באיזור בלטה העובדה שחוסיין העדיף להישאר בלונדון ולפגוש את המזכיר שם ולא ברבת עמון. „אל-קבס" הכוויתי ידע לספר ממקורות ירדניים מוסמכים, כי לצעד זה של המלך היו כמה מטרות. המלך רצה לדעת קודם באיזו מידה הצליח מזכיר המדינה ללחוץ על שמיר שיגמיש את עמדותיו המדיניות ויסכים לעיקרון של שטחים תמורת שלום. שנית, רצה חוסיין שלפני פגישתו עם שולץ יבהיר מזכיר המדינה לאסד, למובארק ולמנהיגי ישראל מה הערבויות שמוכנה ארה"ב להעניק לערבים כי בכוונתה לפעול להשגת הסדר קבע בכל הגזרות ולא רק הסדר ביניים בגדה המערבית וברצועת עזה. שלישית, חוסיין ידע כי שולץ התנגד בעבר בתוקף לרעיון כינוס ועידה בין-לאומית ורצה לוודא בטרם נפגשו – באיזו מידה השתכנע שולץ בצורך בכינוס הוועידה. רביעית, היה חשוב לחוסיין שלפני פגישתו עם שולץ יוועד המזכיר עם אסד וישמע את עמדתו ביחס להצעות האמריקאיות. וחמישית, חוסיין רצה לדעת את עמדות הפלשתינאים, הן מצד אש"ף והן מצד תושבי השטחים, בטרם ייפגש עם מזכיר המדינה.

מכל האמור לעיל עולה שהמלך רצה לאותת לאמריקאים כי לכל היותר אפשר לצפות ממנו שיגיב על הצעות אלה בתיאום עם סוריה ושאר הגורמים הנוגעים בדבר בעולם הערבי לרבות אש"ף. ואכן, התגובות הירדניות הראשוניות להצעות האמריקאיות מלמדות שהמלך מקפיד לתאם את עמדותיו עם סוריה, מצרים, אש"ף ומדינות ערביות נוספות. המלך שוחח כבר טלפונית עם הנשיא אסד בעניין התגובה על היוזמה האמריקאית. אתמול אמור היה להגיע לרבת עמון שר החוץ הסורי פארוק אל-שרע לצורך התייעצויות בדבר התגובה הערבית על התוכנית האמריקאית. יתכן שמירדן ייצא אל-שרע לביקורים דומים במדינות ערביות נוספות. בה בעת נמסר שחוסיין שיגר הזמנה לערפאת לבוא לרבת עמון להתייעצויות על התוכנית האמריקאית. שר ההסברה הירדני, האני חסאוונה, אמר בינתיים שירדן מקבלת בברכה את תוכנית שולץ וכי תגובתה לתוכנית תהיה מתואמת עם שאר מדינות ערב ומבוססת על עמדות הקונצנזוס הערבי. מקור ירדני אחר ציין שהמלך חוסיין מעוניין לקדם את תוכנית שולץ אך אין הוא יכול לסמוך את ידיו על כל סעיפיה.

אש"ף שלל את תוכנית שולץ מכל וכל. ערפאת טען שמדובר ב„תוכנית מסוכנת לחיסול בעיית העם הפלשתינאי וההישגים שקצר בהנהגת אש"ף". בהודעת הוועד הפועל של אש"ף נאמר שתוכנית שולץ נועדה לשים קץ להתקוממות של תושבי השטחים ולחלץ את ישראל מהמשבר שאליו נקלעה. בהודעה צויין ששום פתרון לא יושג לבעיה זו – אלא על ידי שיתופו של אש"ף במשא ומתן המדיני ומימוש זכותם של הפלשתינאים „לשוב למולדתם" ולהקים את מדינתם העצמאית. בהקשר זה הבהיר אבו איאד, מעוזריו הבכירים של ערפאת, שאש"ף מתנגד לחלוטין להרכבת משלחת ירדנית-פלשתינאית משותפת לוועידה הבין-לאומית ועומד על השתתפות אש"ף בוועידה במשלחת עצמאית, או לכל היותר במשלחת ערבית מאוחדת שבה ישמר לנציגים הפלשתינאים חופש פעולה מוחלט. הוא גם ציין שמזכ"ל או"ם צריך לשגר הזמנה נפרדת לאש"ף להשתתף בוועידה. ראש המחלקה המדינית של אש"ף פארוק קאדומי קרא לתושבי השטחים להתמיד בהתקוממות כי מעשיהם – ולא דיבוריו של שולץ – יתוו בסופו של דבר את אופיו של ההסדר העתידי. קאדומי הוסיף ואמר שלפני שישראל תיסוג מהשטחים ותעבירם לניהול זמני של או"ם אין טעם לכנס ועידה בין-לאומית וכאשר תתכנס, בנסיבות המתאימות, עליה להיות ועידה „בעלת סמכויות".

ג'ורג' חבש ונאיף חוואתמה, ראשי קבוצות השמאל באש"ף, שללו כצפוי את תוכנית שולץ בתוך „מזימה אמריקאית לחיסול בעיית הפלשתינאים", וכמותם גם ראשי „חזית ההצלה", ארגון הגג של הקבוצות הפלשתינאיות הפועלות בחסות סוריה.

סוריה עצמה הגיבה בזהירות. זמן קצר לאחר שהעביר מזכיר המדינה נוסח כתוב של התוכנית לידי הנשיא אסד בפגישתם השניה בדמשק, אמר דובר הנשיאות ג'ובראן כוריה שלנשיא היו כמה הערות לגבי התוכנית. זמן קצר אחר כך החלו אמצעי ההסברה הסורים לתקוף את התוכנית. פרשן רדיו דמשק תקף את ארה"ב על התנגדותה להקמת מדינה פלשתינאית עצמאית ועל הימנעותה מללחוץ על ישראל לפנות את כל השטחים שכבשה ב-1967. יחד עם זאת אמר שסוריה מוכנה לתמוך בכל יוזמה מדינית שתסלול את הדרך לכינוס ועידה בין לאומית בחסות או"ם ושיהיו לה „כל הסמכויות" להביא לנסיגה ישראלית מלאה, למימוש זכות הפלשתינאים להגדרה עצמית „ולשיבה" לבתיהם בהתאם להחלטות או"ם הרלבנטיות, ובתנאי שבוועידה ישתתפו כל הצדדים הנוגעים לסכסוך – לרבות אש"ף – וחמש המעצמות הקבועות במועצת הביטחון. בד בבד פירסמה הנהגת מפלגת הבעת' לקראת 8 במארס, יום מלואת 25 שנה לעלייתה לשלטון, הודעה פרוגרמטית שכללה דברי שבח להתקוממות הפלשתינאית בשטחים וקראה להסלמתה כחלק מהמאמץ הערבי הכולל להשגת איזון אסטרטגי עם ישראל. הנשיא אסד עצמו, בנאומו שלשום, אמר שתוכנית שולץ אינה שונה במהותה מתוכניות הסדר שהוצגו זה שנים רבות. יחד עם זאת נמנע מלגלות כיצד תשיב סוריה לתוכנית שולץ שנמסרה לו. הוא קרא לתושבי השטחים לא לאמץ יוזמות מדיניות ולהסלים את ההתקוממות נגד ישראל „כבסיס לניהול צורות מלחמה אחרות נגדה לרבות מלחמה כוללת". הנשיא הסורי תקף את המנהיגים הערבים שאצה להם הדרך להשיג הסדר פשרה עם ישראל, אך אמר שלא יערום מכשולים על דרכם אלא אם יתברר שדרך זו מובילה להסדר כניעה. הוא הוסיף בנאומו לניהול מאבק ארוך טווח בישראל ולהכרעתה בסופו של דבר באמצעים כוחניים כפי שמוטטו המוסלמים בשעתם את ממלכת הצלבנים.

(המשך בעמ' 8)

ימים בעזה/ דני צדקוני

העסקים נמשכים – גם אם קצת אחרת

עסק סגור הוא בעיה כלכלית. אך מי שחושב שמועקתו של סוחר מסוים שלא אחשוף כאן, כמובן את זהותו, כלכלית בלבד, טועה. העסק אינו רק מקור פרנסה של בני-אדם, הוא גם עיסוקם. הבטלה הלאומית שנגזרה על הסוחר שלנו, ולצורך הסיפור נקרא לו האפנ, משגעת אותו. כמו כל יצור אנושי שאם אינו ביטניק או חריג מסוג אחר, הרגיש את עצמו והאפנ טוב בשיגרת חייו, הכוללת גם נישואים לשלוש נשים, שמועדי בילוייו אצלן היו מסודרים בתואם. עכשיו כשעיתותיו לפניו, וכשעליו לבלות את ימיו מחוץ לעסק, נתוספו לכל הבעיות גם הצרות משלוש נשותיו הנאבקות ביניהן על חלוקת זמנו. בשיחה פרטית בה הוא שופך את ליבו ואומר שהוא כבר מת לחזור לפעילות המסחרית שהוא אוהב אותה וחשק לה כאדם פעיל, לא רק למען ההכנסה. מובן, שהאפנ מתפעם מהישגיה הראשונים של ההתנערות. אבל יחד עם זאת משתוקק עתה ל„שלום" שיביא, בין היתר שלווה נפשית ורגיעה לביתו.

■

אתם באמת חושבים שכמה נערי רחוב יכולים לאלץ את סמיר – שגם אין זה שמו של הסוחר המשתייך לחמולה מן הגדולות בעיר – לסגור את העסק שלו. אין בעיה, הוא אומר, לקנות כמה גבריונים מבני החמולה, שיטפלו בפרחחים. אבל סמיר הוא אב לבנים וכמו הורים רבים אצלנו הוא דואג לעתידם. הוא מעוניין שהעתיד יהיה אקדמאי, שבניו ילמדו להיות רופאים, ומהנדסים, או עורכי דין. אז תשאלו מה הקשר להשכלה אקדמית ולעסק סגור או פתוח. יש קשר. כשמדובר בפלשתינאים האישור לרכוש השכלה באחת האוניברסיטאות הערביות או המזרח-אירופיות מותנה בהסכמת אש"ף; אם באש"ף יידעו – למרות כוח החמולה החזקה של סמיר – שפתח את חנותו בשביתה, תישלל מבניו הזכות ללמוד באוניברסיטאות הנ"ל. פעם היתה החמולה מעוז. היא עדיין כזו במידה מסוימת, אבל לא מעל אש"ף, שהוא לא רק „הנציג הבלעדי של העם הפלשתינאי" אלא גם שליטו הבלעדי בימים אלה.

■

סוחרי עזה, שמצבם בענפי מסחר מסויימים אינו מזהיר כתוצאה מהמצב, ממולחים ומתוחכמים כמו עמיתיהם בכל הלאומים. תמים מי שמניח שהחנויות הסגורות זה שלושה חודשים המיתו את המסחר בעיר. המסחר מתנהל. נכון, לא בחנויות שחלקן פתוחות בצורה סמויה, אלא בדירות של חלק מהסוחרים או במחסניהם. מי שצריך לדעת איפה והיכן – יודע. כך נענים לצו השביתה וגם ממשיכים לסחור. כי מה שחשוב במאבק הוא שכלפי חוץ תהיה שביתה, וזו אכן מתקיימת.

דרך שניה היא למכור את המצרכים בחוץ על שולחנות כמו רוכלים. פרט לכך, צריך לזכור שהמאפיות פועלות, לאיטליזים מותר למכור בשר, וכמובן פועלים שוקי הירקות והפירות במרכזי הערים ובצידי הכבישים. נכון, בענפים מסויימים של מותרות – מוצרי חשמל וכיו"ב – השביתה מורגשת היטב, גם משום שבימים כאלה של חוסר ודאות אנשים שומרים על כספם ולא מוציאים אותו על דברים שאינם חיוניים לקיומם.

■

ארז הוא איזור תעשייה שהוקם בצפון הרצועה, כשעדיין היה פתרונם הישראלי של השטחים, כדי לספק תעסוקה לתושביה ולאפשר ליזמים ישראלים להקים שם מפעלים לצורך זה, ללא סיכון בטחוני. כיום הפך שטח ארז למעין נקודת גבול, שבה מבצעים ספקים ולקוחות נפגשים לביצוע עסקות וסחורות ישראליות מועברות שם ממשאיות בעלות לוחות זיהוי צהובות שהביאו אותן – למשאיות בעלות לוחות זיהוי כסופות, שיכניסו אותן לתוככי הרצועה. הדבר מתבצע בענייניות יעילה ובמהירות. לפעמים, ליתר בטחון, מכסים הנהגים העזתים את הסחורות הישראליות שהעמיסו על משאיותיהם ביריעות אברזין – גם כשלא יורד גשם. סוחרים עזתים מושכים גם ישר ממחסניהם של ספקיהם הישראליים במקומות אחרים. החיים נמשכים וכמוהם המסחר.

■

אצלנו כבר עוסקים במכירות ובקניות לקראת הפסח ובמקומות העבודה כבר בוחרים העובדים את השי. בעזה מתכוננים לרמאדן שיחול בעוד כמה שבועות. מי שחושב שהסוחרים מיתנו בשל המהומות את ההזמנות המסורתיות שלהם למצרכים מסויימים – כמו ממתקים, בין היתר מחו"ל – לכבוד החג הממשמש ובא, שיידע. הרבה מע"מ ומכס ייכנסו מערביי השטחים לקופת המדינה לרגל החג המוסלמי, אשר לפי כל הסיכויים – בעקבות ההתעוררות הלאומית והדתית – יחוג השנה במשנה איסלמיות אצל תושבי הרצועה ואולי בשטחים כולם.

איש אינו יודע אם בעקבות החורף החם בשטחים ישרור בהם השנה גם קיץ חם. צריך לזכור, שאחת התקופות הערביות בשטחים מבחינה חברתית ומסורתית היא עונת ביקורי הקרובים מארצות ערב. השאלה, אם הציפיה לבואם תביא לרגיעה – מסקרנת. על כל פנים, בלי כל קשר להרהורים אלה, הזמין יבואן עזתי אצל יצרן בחו"ל כמות גדולה של מאווררים.

■

נעזוב את הסוחרים והמסחר, המבינים ברובם, שכל פתרון פוליטי למצב הנוכחי, צריך לשמור בצורה כלשהי על המשך הקשרים הכלכליים בין המשק הישראלי, כולל יציאה לעבודה בו, והרצועה. כה שמביא אותנו לנושא הפוליטי, שממנו אני מנסה להתחמק בשיחות עם מכרים עזתיים. המבקשים ממני תשובות על שאלות מביכות, שאני מעדיף שלא להישאל עליהן. בכל זאת אני מרים טלפון לידידי עו"ד זוהיר אריאיס, נאצריסט, שהשלטונות מונעים ממנו, חרף מצב בריאותו הירוד, לנסוע לחו"ל. זוהיר היה חבר בועדה המצומצמת שניסחה את האמנה הפלשתינאית הידועה לשמצה. הוא מו"ל ועורך כתבי עת. הוא מזמין אותי לביתו שבעיר העתיקה בעזה. אני מוותר על ההזמנה, כי כל עוד שכל בקודקודי, חייב אני לדעת שאיזור מגוריו אינו בדיוק המקום לטיוליהם של ישראלים בימים אלה. אנחנו משוחחים בטלפון מאצל עבד אל-פתוח שליד הממשל. „מה אתה עושה בביתך?" אני שואל, וזוהיר משיב, שאינו מוכן להסתבך בנסיעה ברחובות העיר במכוניתו. זוהיר אינו מוסר לי כרגע במיוחד אך הוא אומר שהוא „מחכה לאללה, שיעשה משהו טוב גם בשבילנו וגם בשבילכם". הוא לא רואה שבמצב הנוכחי „לפוליטיקה יש כוח לעשות משהו". בכ"ז אם יהיה בכוחה כן לעשות משהו, הוא מזמין את עצמו אלי בפורים הבא, כדי לראות „איך היהודים עושים שמח".

■

כמו שמקטרים אצלנו בלילות שבת, כך מקטרים בחוגים שונים בעזה בענייני דיומא. אנשים שאינם מוצאים פורקן לתיסכוליהם בהבערת צמיגים ובידוי אבנים, מרגישים צורך להחליף דברים זה עם זה על המצב. לרוב, יימנעו מהבעת דעות בשיחה עם זרים – אפילו עזתים שאינם ידידיהם הקרובים. לך, דע מי הוא השומע, ולאיזה צרות הוא יכול להכניס אותך בגלל דברים שאמרת לו. לא מדובר בדיבורים אנטי-ישראליים אלא בדברי בקורת על מנהיג ערבי ופלשתינאי זה או אחר, על גרם זה או משנהו. על עמדות שנקטה או לא נקטה ההנהגה. לאחרונה אומר לי מכר שהוא חושש לדבר גם בחוג שאליו הוא משתייך. הוא חושש שדבריו עשויים להגיע ל„קבוצה שניה". לפעמים אני נקלע לשיחה שבה משתתפים מספר אנשים שדעותיהם הפוליטיות ידועות לי כשונות מאלו שהם מבטאים בהזדמנות שבכולם מבטאים באותה נבואה. מה שבטוח בטוח.

■

כסבא, כל פעם מזכיר לי את נכדי. כמו סבים וסבות רבים, אני משולל יכולת לכעוס עליהם. פסיכולוגים ותרגומי מדעי המשפחה בודאי הסבירו את התופעה מזמן. ילדה שחרחורת שעדיין לא מלאו לה שלוש, משתעשעת במשחק שלמדה מילדי השכנה הבוגרים יותר, ומציבה מאבנים קטנות שליקטה – כבדות יותר אינה מסוגלת להרים – מחסום אבנים ברחוב עומר אל מוכתאר לא הרחק מבנין „הסהר האדום". מובן, שזה אינו מהווה מכשול לשום מכונית. אנו מגיעים למקום, נעצרים ומחייכים. הילדה האש"פית הקטנה נרתעת לאחור ומניפה את ידה לגובה המישים הסנטימטרים שלה ומסמנת „וי". חברי העזתי רווה נחת מהמחזה ומניף לעומתה פעמיים „וי". הילדה גומלת לו ברצון טוב ומפנה את אבני המשחק שלה מהכביש. כל הסיפור הזה נמשך כמה דקות, ואינו מוצא חן בעיני נהג עזתי הממתין בשלו מאחורינו. לאחר שזזנו אני שומע אותו גוער בבת עמו הקטנה.

מכתבים למערכת דבר

צבי שילוח ממשיך להוציא דיבתו של בן־גוריון רעה. הבדותה האחרונה שהוא חוזר ומפיץ על אודותיו היא, כי „בן־גוריון נאבק (ההדגשה שלי — י.ל.) בתוכנית החלוקה של ועדת פיל בשל סעיף הטרנספר הפותח אופקים לא ישוערו למדינה היהודית הקטנה" („דבר" 6.3.88).

התרגיל של הוצאת שבע מילים מהקשרן, מתוך דברים של בן־גוריון, מוכר וידוע. וכדי להעמיד דברים על דיוקם ובהקשרם, אפרט את עמדתו של בן־גוריון ב־1937 ואחריה:

1) בן־גוריון חזר והדגיש בזמן תוכנית פיל, שאנחנו לא היינו יכולים ולא היינו רשאים להציע טרנספר, „כי אף פעם לא רצינו לנשל את הערבים".

2) רק האנגלים היו יכולים, לדעת בן־גוריון, להציע טרנספר.

3) ועדת פיל האנגלית היא שהציעה להוציא את הערבים מהאזורים שבהם היה רוב יהודי וליישבם באזורים אחרים, בתוך המדינה הערבית העתידה לקום בשטח ארץ ישראל. הצעה זו באה, אחרי שוועדת פיל הוליכה לקצץ את הנגב מהמפה שהציע בן־גוריון.

4) בן־גוריון עצמו היה מוכן לוותר על הגליל המערבי (נפת עכו), משום שהיה בו רוב ערבי, והוא היה נכון לוותר על יהודה, שומרון ועזה לא רק ב־1937, אלא גם ב־1947, 1957, 1967 — כמובן תמורת הישגים מדיניים.

5) בכל מקרה, בן־גוריון פיקפק אף ביכולתה וברצונה של ממשלת אנגליה לבצע תוכנית טרנספר, לפי תוכנית ועדת פיל.

6) בן־גוריון שלל מוסרית והרגשית הצעת טרנספר על־ידי מדינה יהודית, אחרי שתקום: „זכויות המיעוטים יבוטלו, וכל העולם העויין אותנו יביט בשבע עיניים על התנהגותנו".

לסיכום, עמדתו של בן־גוריון מאז ועדת פיל ועד יומו האחרון היתה, שעל אזורים מאוכלסים בערבים יש לוותר ככל האפשר.

העיקר, בן־גוריון לא „נאבק" בהצעת ועדת פיל, כפי שטוען צבי שילוח בשיכתוב ההיסטוריה שלו, אלא קבע שבגבולה, היא טובה יותר מהצעתו שלו לחלוקה („זכרונות", כרך ד', עמ' 331), אף כי „לפי שעה אינה אלא פיסת נייר" (שם, עמ' 356).

הייתי מציע לצבי שילוח ולאחרים מחבריו, שיפסיקו סוף סוף לנפנף בשברי פסוקים מדברי בן־גוריון, כל אימת שהם מביעים אחד מרעיונותיהם המפוקפקים.

יואב לביא
תל־אביב

רשת הטלוויזיה „סי. אן. אן" הודיעה לצופיה, שאחת מכתבותיה מהשטחים צונזרה והוחרמה, לראשונה מאז החלו האירועים ביו"ש ובעזה. כתבה זו היא על תליינו של הערבי מקבאטייה, ששיתף פעולה עם הישראלים.

תמהני מאוד על תבונתו של הצנזור הישראלי: כל הכתבות של רשת „סי. אן. אן.", שהכפישו את תדמיתנו בארה"ב, בהציגם כביכול את חיילי צה"ל ש„מתעללים" במפגינים הפלשתינאים — כל זה הוכשר על־ידי הצנזור הזה.

ואילו אותה כתבה שמציגה באור אמיתי את האספסוף הפלשתינאי בעיירה קבאטייה, שהתנהגו כאנשים צמאי־דם והשתוללו סביב גווייתו התלויה על עמוד חשמל של אותו תושב — כל זה „טאבו" ואסור להראות לציבור האמריקאי.

ואולי מקרה זה עם הצנזור מאפיין את ההלקאה העצמית החולנית שבנו, שמזוקרת כל כך בזמן האחרון בכלי־התקשורת הישראליים.

ועל כך קונן בזמנו א.ד. גורדון, שכתב: „ארץ כי תחרב — יקום העם ויבנה אותה. אבל עם כי יחרב — מי יחלץ לבנות אותו?"

אכן, קשה לעקור את הגלות הארורה מתוכנו, שהצמיחה בנו תחלואים קשים.

אליעזר כהן
רמת השרון

בגלל הסברתנו הלקויה שונאים אותנו בכל העולם. לעולם החופשי ברור, שרוסיה מארגנת את כל המלחמות במזרח התיכון כדי שתהיה לה אפשרות לכבוש את המפתחות למקור האנרגיה של העולם החופשי ועל־ידי כך להרוס אותו.

שר הסברה טוב היה מבהיר למנהיגי העולם החופשי, כי הפעולות נגדנו יהיו בעוכריהם.

אם יניחו לנו לחזק את חומות המגן שלנו לפי קיסינג'ר, יגנו חומות אלו על כל העולם החופשי.

יוסף לנצט
תל־אביב

עם פתיחת הלימודים של הסמסטר השני אלפי סטודנטים שבים אל הקמפוסים בדיוק באחת התקופות הסוערות בתולדות החברה הישראלית. אני מצפה מכל הסטודנטים, ששותפים לרצון להגיע לפתרון מדיני בשטחים לחזק את המעורבות שלהם ולהשמיע את קולם.

איני מכיר ציבור נוסף שגלום בו פוטנציאל כל־כך חשוב וחיוני לקידום רעיון השלום והפשרה המדינית כמו ציבור הסטודנטים. לדעתי, האדישות והשתיקה הרועמת מתוך מחשבה שאחרים יפעלו, או שממילא הכל אבוד, חייבים להפוך למאמץ מרוכז ומגובש של ציבור הסטודנטים בהפגנות, עצרות, התתמות וכו', שיסייעו לדחוף את עגלת השלום קדימה. כשיגיע מועד הבחירות זה עלול להיות כבר מאוחר מדי.

עדי הדר
יו"ר אגודת הסטודנטים
אוניברסיטת ת"א

הסיבה שהמערך לא רוצה לערוך את הבחירות ביולי־אוגוסט, כפי [illegible] שמאות אלפי ישראלים יימצאו בחו"ל והם לא יצביעו.

גם כך מאות אלפי ישראלים נמצאים בחו"ל, הם כבר הצביעו [illegible] לפני שקבעו מועד להקדמת הבחירות. יש לראות שחלק ממאות אלפי היורדים יחזרו לארץ.

שמעון חנגאל
ירושלים

ערב, ערב, על המרקע כאן ושם, בעולם כולו השנאה מתפרצת — הזמן הצהוב בהתגלמותו — צמיגים בוערים, מחסומי אבנים, סיור של צה"ל הותקף באבנים. חיילים רודפים, יורים כדורי גומי, שוברים עצמות, מפזרים גז מדמיע. בקבוקי תבערה עפים מעל הגגות, השאבאב תוקף, יורד בגבעות הערומות, אגרופים קמוצים בסיסמאות העוזי את „יי", שיש בה שנאה תהומית.

ופתאום חייל ישראלי חובק ילד ערבי קטן, בוכה ומפוחד, והילד בזרועות החייל מחבק עד ייאוש, ידיו הקטנות של הילד הערבי גם הוא סביב צווארו של החייל הישראלי. החייל חובק, מגונן על הילד הערבי, כאילו היה ילד שלו, או של אחיו הקטן.

כל עוד רואים תמונה כזאת, בודדה ולא קובעת בעצם בים האלימות שמסביב, יש עוד סיכוי אולי זאת התקווה היחידה, האנושית, ולא הכל אבוד.

פאול קאהן
הרצליה

יש לקבוע — בצער רב — כי הדיאגנוזה למצבנו בישראל, משתקפת בראי הניצים נכונה יותר: יושבי המתנות רוצים לחזור ליפו.

הצרה היא, כי הניצים אינם מציעים תרופת־פלא, כאשר הרצפט שמציעים היונים, הוא לפי דיאגנוזה — מצערת — של מציאות ניצית תמורה. המוצא היחידי: יתן שמיר הנץ לפרס היונה להגיע ליישור עמדות עם יאסר עראפאת „בכבודו" ובעצמו ולאחר שיגיעו להבנה מלאה, יבקש פרס מנדט מחודש באמצעות משאל־עם מפורבה ומספקת.

יצר החיים קיים אצל כל יהודי בישראל. וכל יהודי חייב ורשאי לקבוע את עתידנו הלאומי. אם העם יחליט, כי למען הבטח חיי נכדינו, יש לאחוז בציפורנינו ביש"ע, נעשה זאת, אם יחליט לרדת ל„מצדה"ית החוף, נעשה זאת, אבל בנפש חפצה, בשלווה ובהוקרה.

אריה טהורי
בת־ים

ברצוני להגיב על מכתבו של משה עצמון („דבר" 24.2.88). לאחר קריאה מעמיקה במכתבו בו אותה כותב „אתם ראשי תנועת 'שלום עכשיו', אוהדיה וכל אנשי ישראל השפויה, והמסוגלים עדיין לחשוב בהיגיון..."

מודה אני, כי אנוכי נמנה עם הפלג ה„בלתי־שפוי", אשר אינו מסוגל לחשוב בהיגיון. לכן, אינני מבין את הקריאה ה„שפויה" לתלות על התודן את דגל סרבנות השירות בשטחים ללא היה לנו צבא כצה"ל המכיל אנשים המחרפים נפשם בדבקות ובנאמנות, היינו מזמן במצולותים.

אותם „שפויים", אשר קוראים לסרב לפקודות, הם אשר מקרבים את הקץ. פתרונם הוא חד וחלק — לסגת מהשטחים. לא מובן להם על מה מתלבט הממשל ומתמהמה. הרי ברור כשמש, שאנו מדכאים עם הערבים תמימי הלב, סובלים מידנו הקשה.

ובכן, אני נמנה עם אלה החרדים לבטחונה של מדינת ישראל בלשון המעטה. בזמנים אלה יותר מכל תקופה אחרת עם ישראל חייב להיות מלוכד ומאוחד. קריאות בלתי־חוקיות לסירוב בשטחים מערערות את עמידת הצבא מול אויבינו, תורמות לקונפליקטים המורים בתוך המדינה ומעודדות את אויבינו. לכן, אנשי „השפיות" וה„היגיון" חדלו ממעשי הקיצוניות שלכם, שתביא לאובדן העם כולו.

הדר מסורי
כרכור

עיריית תל־אביב, בצער חסר טקט, הוליכה למחוק את חיפה מהמפה בהוליכה את דרך חיפה בדרך נמיר.

עם כל הכבוד למרדכי נמיר ז"ל שעל שמו נקראת הכיכר הגדולה והיפה בין רחוב הירקון והים — לא היה שום צידוק להחליף את שם דרך חיפה בשמו. ניתן היה בהחלט למצוא עבורו רחוב מתאים באיזור שמעבר לירקון ההולך ונבנה.

כחבר ועדת השמות של עיריית חיפה לא הייתי מעלה על דעתי שתבוא אי פעם הצעה להחליף את שמו של רחוב תל־אביב בשם של אישיות ציבורית ותהיה מי שתהיה.

עו"ד עמירם הרלף
חיפה

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים •

יכולת מקצועית

צ'יצ'ולינה, מסתבר, אינה זוכה לעודף אהדה מצד הנשים האטלקיות. במסגרת חגיגות יום האישה הבין־לאומי ברומא, בעת שיצאה מקבלת פנים בפרלמנט האטלקי, קיבלו אותה מפגינות בכיכר בצעקות בוז: „צ'יצ'ולינה, מטומטמת, התביישי לך, את הרסת אותנו". בקבלת הפנים המסורתית בפרלמנט השתתפה בין היתר גם אישה המציגה פן אחר לגמרי מהשחרור הצ'יצ'ולינאי: ריטה לוי מונטלצ'יני, זוכת פרס נובל לרפואה, שאמרה כי בשנים האחרונות היא רואה „עליה גדולה ביכולת המקצועית של הנשים, השווה לזו של הגברים אם כי מתבטאת באופן שונה".

מיכל פלג, רומא

קורס החייאה נערך אתמול בתחנת מד"א בתל־אביב, במיוחד לנשות דיפלומטים. המדריך — יעקב יגודזבסקי ממחלקת ההדרכה. בתמונה: פונטי מהשגרירות הפיליפינית, בהנשמה מפה לפה.

שתי רכבות

אברהם מלמד, הח"כ לשעבר מטעם המפד"ל, ידוע הן בהשקפותיו היוניות והן בחוש־ההומור שלו. כשנשאל מה דעתו על ניגודי העמדות בין ראש הממשלה, יצחק שמיר, למלא־מקומו, שמעון פרס, בנושא קידום תהליך השלום, אמר מלמד: שמיר החליט על הרכבת הנבונה (אוטונומיה), אבל נזכר בה אחרי שעשתה כבר 1000 ק"מ. לעומתו, פרס מחפש את רכבת העמק (מו"מ עם ירדן) והיא לא קיימת מזמן.

עליזה ולך

חולם

בבית לסין חגגו אתמול את הפרמיירה של „כל החלומות" — אריק לביא שר וחולם את 40 שנות המדינה. הקהל לא נתן לו לרדת מן הבמה ושר איתו במשך שעתיים. בתמונה: לביא עם שמוליק קראוס, אחרי שהכל נגמר.

ביום ה„אנשלוס"

מחר ימלאו 50 שנה לסיפוח אוסטריה לגרמניה הנאצית, ובמועד זה אף החלו הרדיפות נגד יהודי אוסטריה שהסתיימו בגירושם של 65,000 מהם אשר לא הספיקו „להגר" למחנות מוות במזרח. אותו יום יקיים שגריר אוסטריה בישראל אוטו קלייננרט, שחזר בשבוע שעבר מחופשה ממושכת בווינה, יחד עם חברת ישראל־אוסטריה ועם אגודת הגימלאים הישראלים מקבלי הגימלות מאוסטריה, אירוע ב„יד ושם" לציון יום השנה.

שייץ

כמו קריקטורה

„על הבמה אתה נראה כמו קריקטורה", נהגה לומר פרופ' אילונה פהר ז"ל, מורת גאוני הקשת, בשדלה את תלמידה יהונתן בריק, להפחית ממשקלו. „לאחר 12 שנים שבהם נהגה לחזור על הדברים נפטרתי מכל המשקל", סיפר בריק בערב לזיכרה שנערך בחולון. פרופ' יאיר קלס, ראש המחלקה לכלי קשת באקדמיה למוסיקה ע"ש רובין, צייר גם הוא קוים לדמותה: „אילונה ידעה את סוד הצימצום תוך חדירה לעמקי העניין. אילונה הוכיחה שאפשר גם ממדינה צנועה כמולה לעשות קריירה בתחום המוסיקה."

מתעניינת

תא"ל חדווה אלמוג, ביקרה השבוע בתערוכת הצילומים „נשים בעבודה" שהוצגה באודיטוריום חיפה במסגרת „יום האישה הבין־לאומי". בתמונה: תא"ל אלמוג עם צלם דובר צה"ל טל יודקוביץ אשר תמונתו זכתה במקום הראשון. צילום: דובר צה"ל

שליח הסברה

מפלגת העבודה אינה מסתפקת בעת הזאת במאמצי ההסברה של הגורמים הממלכתיים ושיגרה את ישראל גת, יו"ר האגף לקשרי חוץ של המפלגה, למסע הסברה מפרך בקרב ידידותיה, המפלגות הסוציאליסטיות, באירופה. בשליחותו בת עשרה הימים ייפגש ישראל גת עם הסיעות הסוציאליסטיות באנגליה, בהולנד, בגרמניה, בצרפת, בדנמרק ובשוודיה. בשוודיה ישתתף גם בכינוס פומבי מטעם „ידידי הקיבוץ" [illegible].

נגד החתן

„הוועידה הבין־לאומית היא חתונה שכל השושבינים בה הם נגד החתן". הדימוי הזה הוא של ד"ר יוסף בורג. למי שתמה מדוע לא נשמע באחרונה קולו של ד"ר בורג נספר, כי ניתוח ריתק אותו למיטה לזמן מה, אך כבר בתחילת השבוע הבא הוא יוצא לאירופה. בעצם מועד הניתוח נקבע על־פי ההתחייבות החו"לית של „החולה". לבית־החולים קיבל ד"ר בורג הרבה איחולי החלמה הן מחברי מפלגתו, בארץ ובחו"ל, אך גם מיריבים פוליטיים ומאישים שאינם נמנים עם מפלגתו, כמו השרים רבין ופרס וח"כים מוטה גור ואורה נמיר. ח"כ שולמית אלוני כתבה לו שהיא רוצה שיבריא כדי שתוכל להתווכח אתו, ועמיתה בר"צ, ח"כ מרדכי וירשובסקי, צירף לאיחולי ההחלמה את התזכורת שבורג היה המורה שלו.

עליזה ולך

נבחר

אבי יחזקאל (בתמונה), בן 29, מנהל המחלקה לצעירים בוועד הפועל של ההסתדרות נבחר השבוע למזכיר המשמרת הצעירה של מפלגת העבודה במחוז תל־אביב. יחזקאל, שנבחר בקולותיהם של 95 אחוז מהמצביעים והיה מועמד יחיד, טוען שבחירתו מעידה על התגברות השפעתם של ההסתדרות ושל נושאים חברתיים־כלכליים בתוך מפלגת העבודה.

מוחה

האמן דיוויד הוקני מאיים לבטל את התערוכה הרטרוספקטיבית שלו, האמורה להיפתח ב„טייט גלרי" באוקטובר. הוא מוחה בכך על חוק בריטי חדש המערער את מעמדם של ההומוסקסואלים. במכתב שפירסם ב„סנדיי טיימס" הוא אומר: התצ'ריזם הינו תרמית — זהו חופש לאיש העסקים אך לא לאמן". הוקני בן ה־50 היגר לארצות־הברית כבר לפני 24 שנים בגלל הנטיות השמרניות, כדבריו, במולדתו.

לזכרו

חיים איזק, שנפטר לפני שנה, מילא במשך 40 שנה תפקידים מרכזיים במערכת „דבר", שימש מזכיר מערכת בתקופה ארוכה ועורך „אמר". אולם בעיקר יצאו לו מוניטין כאחד המתרגמים המעולים של הספרות הגרמנית החדשה ושל ספרי עיון רבי משקל. בזכות זו הוענק לו בשעתו המדליון על־שם גיתה, אות הצטיינות תרבותי הגבוה ביותר של מערב־גרמניה. לזכרו של חיים איזק יתקיים ביום ב' 14 במארס, ביוזמתו של יוהנס ויירטס, מנהל מכון גיתה ערב זכרון במכון. דמותו של איזק תועלה בשפה הגרמנית על־ידי עורכת „דבר" חנה זמר והסופר והמתרגם שלמה מנאי ובעברית על־ידי אהרן מגד.

לבאלה של מעוז חיים

רבים נוסעים בעונה זו של השנה לגלבוע, לראות בפריחת אירוס הגלבוע. אם נשאר זמן ורוצים לגוון את הטיול — יש באיזור לא מעט הצעות: המוזיאונים בעין־חרוד ובית שטורמן בתל־יוסף, חפירות בית־שאן המפליאות במימצאיהן, ושיחזור כתובת העצק התלמודית מרצפת בית־הכנסת הקדום בקיבוץ עין הנציב (כאן רק בימי חול). השיחזור נמצא ליד בית הכנסת החדש של הקיבוץ).

אפשרות נוספת לטיול הוא אל בית הכנסת הקדום של באלה, שליד קיבוץ מעוז חיים, במזרחה של בקעת בית־שאן. לכביש המגיע למעוז חיים ולכפר רופין אפשר להגיע הן מבית שאן והן מכיוון כביש טבריה—עפולה—בית־שאן, דרך המסוף שבקירבת הגשר הרומי, ליד חמדיה. נסיעה בבקעה היא מעבר באשדות של ירוק — יש כאן שדות מורע

ושולי דרכים ומטעים ובריכות צבועים בירוק עז של צמחיית חורף רעננה ושופעת. כבר בדרך למעוז רואים את המבנה הגדול ממערב למשק שהוקם מעל שרידי בית־הכנסת. סיפורו של המקום הוא לא רק סיפור העבר אלא גם סיפורו האישי של אבשלום, אהב אדמתו ואוהב עבר יישובו.

ב־1974 נערכה ב„גבעת הגמרים" שממערב ליישוב חפירה לצרכים בטחוניים. המקום נודע בפי הערבים כשג'רת באלה, ומדרומו עין באלה ואחרי באלה. אבשלום יעקובי, נאמן העתיקות המקומי, בדק כמנהגו כל חפירה באיזור, וראה שיש במקום שרידי פסיפס. כדי לקצר את הסיפור, נאמר רק שהוא מצא שבחפירה פסיפס המתאר את מנורת שבעת קנים, עדות ליישוב ובית־כנסת יהודי. היתה זו הפתעה מסוימת, כי כפי שלמדנו מכתביו של קירילוס מבית־שאן (סקיתופוליס) באלה היה מקומו של מנזר נוצרי. אגב, המקום נזכר גם אצל יוסף בן מתתיהו, שחשב שהיה בסיס היציאה של שאול במסעו להצלת יהודי יבש גלעד, שגמלו לו אחר־כך והובילו את גוויתו וגוויית בנו מחומת בית־שאן לקבורה בעירם.

בעקבות הודעת אבשלום בא למקום מטעם אגף העתיקות, ד"ר וסיליוס צפירים, ובמשך שתי עונות חשף ארכיאולוג זה, נוצרי שהיה לימים נזיר, בית־כנסת מעניין. אחווה יהודית־נוצרית למופת... מעוז עזרה לחברה ככל שיכלה, ולא רק זאת אלא שמעל לשרידים הוקם מבנה יציב, הוצאה חוברת הדרכה יפה, ובכניסה למשק יש שלט המסביר היכן יש מקרא למקום. אבשלום לא מסרב להדריך את המטיילים ולספר על המקום ולהראות את שרידיו. באלה הוא אתר לדוגמא בכל הנוגע לשימור ושמירה, טיפוח ואהבה, יותר ממקומות ממוסדים, משופעי תקציבים.

במקום נחשפו שלושה שלבים של בית־כנסת. הראשון שבהם הוקם בסוף המאה השלישית או ראשית המאה הרביעית לספירה. היה זה אולם מלבני, ולו רצפת אבן, בעל שני טורי אומנות, פתח במזרח ובימה בדרום, הפונה לעבר ירושלים. במאה החמישית הורחב הבניין, נוסף לו אפסיס, גומחת תפילה, בדרום, והותקנה לו חצר ממזרח ומצפון. מעל רצפת האבן הונח פסיפס נאה, ששרד ברובו באיזור הבמה — בצד המנורה תואר שופר. מימין למנורה עוף, ובצדדים אשכולות ענבים. מתחת לאלה ציורי שסיחים ובהם עיטורים גיאומטריים. במאה השישית הוקם השלב השלישי, ממנו שרדה רצפת פסיפס במיפלס יותר גבוה, חלקי במה ובור גניזה (שמיתארו גיסטטש בינתיים) ובו שברי נרות חרס. באתר הבימה נמצאו שברי לוחות ועמודי סורג. נמצאו גם רעפים שלמים, ששימשו מילוי בין הרצפות.

נוסף למימצאים שעל פני השטח פותח אבשלום למבקרים את ארון המוצגים, המשלים את המידע על האתר. באלה הוא רק אחד המקומות הרבים שבהם חיו היהודים בעמק בית־שאן. יש בוודאי עוד מקומות בהם גרו יהודים שאיננו יודעים את שמם, ואולי אף לא נזכרו בשמם. „על סמך ידע אישי", אני מעריך שבקרוב נשמע על עוד אחד מהם. לא אמתין לספר לכם על גילוי שורשים נוספים לעברנו בבקעת בית־שאן ובארץ. טיול נעים ובטוח.

שלילה מוחלטת

(המשך מעמוד 7)

נשיא מצרים חוסני מובארק נקט עמדה חיובית ביסודה כלפי תוכנית שולץ אם כי גם הוא הדגיש שברצונו לגבש עם שאר המנהיגים הערבים — ובעיקר עם המלך חוסיין — את התגובה על תוכנית זו. מובארק כינה את הרעיונות האמריקאים „מעודדים ומועילים", רמז שאין הוא שלם עם כל סעיפי התוכנית אך אין לו ספק שלערבים אסור לדחותה על הסף. „אסור לנו להמשיך לאבד הזדמנויות להשכנת שלום. לכל היותר עלינו לפתוח את התוכנית האמריקאית כך שתעלה בקנה אחד עם התביעות הערביות למען השגת הסדר כולל" — אמר מובארק לפוליטיקאים מצרים שעימם נועד בראשית השבוע. באותה הזדמנות הצביע מובארק על התקוממות הפלשתינאים בשטחים כעל תנועת מאבק אותנטית נגד שלטון הכיבוש הישראלי, שלא תשקוט עד אשר ימצא פתרון לבעיה זו. הוא סיפר שצידד בקיום פגישה בין שולץ למשלחת פלשתינאית שתורכב מנציגי השטחים ומנציגים אש"פיים, וכי בכוונתו להמשיך לפעול לקיומה בעתיד. מקורות מצריים מסרו שהנשיא מובארק קבל בברכה בעיקר אותם סעיפים בתוכנית שולץ המדברים על כינוס ועידה בין־לאומית ועל פתיחת מו"מ להסדר כולל לפי לוח זמנים קבוע מראש ללא קשר להסדר הביניים.

אמצעי ההסברה בסעודיה ובנסיכויות הנפט הערביות נקטו עמדה דו־ערכית כלפי יוזמת שולץ: לא שללו אותה על הסף אולם טענו שאין לה סיכוי להצליח אם לא תביא בחשבון את זכויות הפלשתינאים ואת התפקיד שצריך אש"ף למלא במו"מ המדיני. השבועון הסעודי „אל־מג'לה" פרסם קריקטורה שבה נראה ג'ורג' שולץ בצורת יונת שלום המונעת על שרשראות טנק והמפוזרת סביבה פגזים במקום ענפי זית.

מכל האמור לעיל ניתן להבחין ששום מדינה ערבית לא שללה את תוכניתו של ג'ורג' שולץ, וירדן אף קיבלה אותה בסבר פנים יפות. הגורם הערבי היחידי שהסתייג לחלוטין מהתוכנית היה אש"ף. תופעה שניה שיש לשים אליה לב הם המגעים שהמנהיגים הערבים החלו לקיים בינם לבין עצמם לצורך תיאום תגובה משותפת לתוכנית שולץ. במסגרת זו בולט רצונו של חוסיין לתאם עמדות גם עם ערפאת, חרף הפסקת התיאום המדיני בין ירדן לאש"ף לפני כשנתיים. הדבר נובע מהכרתו של המלך את מעמדו המתחזק של אש"ף בשטחים ומדבקותו הדקדקנית בעמדות הקונצנזוס הערבי שגובשו מחדש בוועידת הפיסגה הערבית שנערכה לאחרונה ברבת עמון.

זה עתה הופיע:

אירוע בספרות ארץ־ישראל

ספר זאב וילנאי

בשני כרכים מפוארים
בפורמאט אלבומי

בספרים, שהופיעו במהדורת פאר מרהיבה, למעלה מ־120 מאמרים מקוריים בידיעת הארץ, שהוקדשו לזאב וילנאי ז"ל. על אף ערכם המדעי של המאמרים, הם מוגשים בצורה מאירת עיניים ובלשון השווה לכל נפש.
הספרים נחלקים לשערים אחדים, בהתאם לתחומי התעניינותו של וילנאי: ירושלים, גיאוגרפיה, היסטוריה, ארכיאולוגיה, התיישבות, טבע ונוף, אגדות ופולקלור, ספרות עולי הרגל ולבסוף — מפות ותמונות עתיקות.
ספרים אלו מהווים נכס תרבותי ואסתטי ו„ספר חובה" בכל בית ישראל. בנוסף לתרומתם היהודית לידיעת הארץ, הם מעלים על נס את דרכו של האיש, שהיה לסמל לאהבת ארץ־ישראל, לידיעתה והקנייתה.

מחיר קטלוגי ל־2 הכרכים 110 ש"ח כולל מע"מ
מחיר מבצע ל־2 הכרכים 82 ש"ח
ב־2 תשלומים חודשיים

גזור ושלח

לכבוד „ספריית דבר"
ת.ד. 199 תל־אביב 61001

אני החי"מ מזמין בזה את 2 הכרכים של „ספר זאב וילנאי". רצ"ב 2 צ'קים ע"ס 41 ש"ח כל אחד לפקודת „דבר"

שם: ____________
כתובת: ____________
חתימה: ____________

לפני 60 שנה

חוק שוויון זכויות הנשים באנגליה

לבית הנבחרים הוכנסה הצעת חוק הבאה להשוות את הנשים לגברים לגבי זכות הבחירה. הצעת החוק נתקבלה ונוספו 5,240,000 נשים בוחרות מבנות 21 עד 30 בזכות החוק החדש.

חוסר עבודה באמריקה

אעפ"י שהקוניוקטורה לא נשתנתה לרעה, יש לציין באמריקה עליה במספר מחוסרי־עבודה. המצב בחוסר־העבודה מזכיר את ימי המשבר בשנת 1921. יש להניח כי חוסר־העבודה בא בגלל המיכניזציה של בתי־חרושת.

דבר

לפני 40 שנה

התפוצצות בחצר המוסדות בירושלים

ב־11 לחודש, בשעה תשע וחצי בבוקר נכנסה לחצר המוסדות הלאומיים המכונית של הקונסוליה האמריקאית בירושלים על דגלה. כעבור עשר דקות התפוצץ חומר הנפץ שהיה טמון בתחתית המכונית. משרדי קרן היסוד בקומה השניה נהרסו וכמה משרדים אחרים נזוקו קשה. בין 12 ההרוגים והמתפוצצות לייב יפה, מוותיקי התנועה הציונית ומנושא דברה בתפוצות. אין כל ספק בזהותו של הנהג הנוצרי, אנטון דאוד, שנהג את המכונית.

טריף של טיפול שיניים

מאת נעמי בן־גור

עולים בגרם מעלות צר. משני הצדדים פרושים „שמים" כחולים, וזרועי כוכבי־כסף. בדרך פוגשים בדינוזאור צבעוני נחמד. נכנסים לחלל חשוך שאורות בקרה צבעוניים מרצדים בו לקצב של מוסיקה מתוך „מלחמת הכוכבים" (ולא של רייגן, של שפילברג). מתישבים על הכסא. מנורה צבעונית דמויית־עב"ם נדלקת מעל לראש. שתיים־אחת־אפס – ממריאים.

היכן אתם חושבים שאתם נמצאים? במקום האחרון שבו הייתם רוצים להיות – במרפאת שיניים. סליחה, טעות – בחללית השן (שם אמיתי). וזה מה שעושה את ההבדל. זה מה שגורם לילדים לראות במקום הזה צ'זפר ולשאול: „אמא, מתי כבר הולכים לחללית השן?"

ילדים, בני אותה משפחה, שממתינים בחדר ההמתנה תוך כדי משחק בצעצועים אלקטרוניים, שלא היו מביישים משחקייה יוקרתית, רבים ביניהם מי ייקרא ראשון. (זה מזכיר לי אותי בגיל של אותו־צבא. בחדר ההמתנה של רופא השיניים הייתי מוותרת את תורי לכל המעוניין ומעדיפה להישאר אחרונה. מי יודע, אולי בינתיים יבוא קץ העולם).

הקברניטה של חללית השן היא ד"ר רוזיטל שסקין־כלצן, מומחית לרפואת שיניים לילדים (ביה"ס לרפואה של „הדסה" בירושלים והתמחות בארה"ב). דמות סמכותית – משקפיים צבעוניים ולק צהוב על הציפורניים. נשמה של ילד. כאשר שומעים את ההודעה המוקלטת שלה „החללית נמצאת עכשיו בהמראה ואיננו יכולים לענות. ברגע שנחזור נשמח להתקשר אתכם" – קשה לדעת מי נהנה יותר מן הטריפ הזה, היא או הילדים.

כל הרעיון היה המצאה פרטית שלה. חיפשה משהו שידבר גם אל ליבם של הקטנים בני השלוש וגם אל בני־העשרה. דיסקוטק פסיכאדלי לא ירקיד את ליבם של שוחרי סינדרלה. רובוטים וברווזים יעליבו את אוהדי סופרמן. (בחללית השן יש רק דונאלד־דאק אחד המשמש ככסא). החללית היא פנטזיה לבני כל הגילים.

אחרי חיפושים רבים שכרה תנת־גלריה במרכז המסחרי של רמת אביב ג' (שיהיה גם קרוב לבית. שני ילדיה הקטנים, אלעד, בן שש וחצי וקשרין, בת שלוש וחצי מחכים לה כל יום שתנחת). יחד עם הארכיטקט שלמה לביא, מומחה לעיצוב מרפאות־שיניים ולמימוש פנטזיות של קריזיונרים, ולאחר לימוד הנושא מסרטי וידיאו חלליים, הגיעו להכי חללית שיכול להיות. הצבע השולט – לבן עם צהוב ואפור. על הקירות שקופיות של כדור־הארץ. הציוד הוא ציוד רגיל של רופא שיניים, בתחפושת „חללית". אפילו קופסת הצילומים מקושטת במדבקות צבעוניות. הקירות זרועים אורות־בקרה מהבהבים ומוסיקה רקע בהתאם. דגש על פרטים קטנים. אפילו החלון בילת הרפואה (סליחה, תא הטייס) שדרכו יכול ההורה הממתין בחוץ להציץ, מעוצב בצורת הסמל של סופרמן – וזו פתח כלפי מטה. (ההורה הממתין בחוץ זה לא הכרחי. הכל פה גמיש. העיקר שכולם ירגישו טוב.

רוב המכשירים (המפחידים) נמצאים מחוץ לשטח ראייה, אך בהישג־יד. יחד עם זאת, לא מסתירים שום דבר, אפילו לא את המזרק. לאסטרונאוט הקטן מסבירים בדיוק מה עומד לקרות והוא מקבל מראה קטנה כדי שיוכל לעקוב בעצמו. שום דבר לא כואב, באחריות. גם את מקום הזריקה מורחים במשחה מרדימה. ילד שמכאיבים לו פעם אחת, אפילו טיפונת, לא ימריא יותר.

הסמנטיקה חשובה, לא פחות מן התפאורה. אין כאן הרדמה. השן פשוט הולכת לישון. מסיכת־גז־הצחוק (אם צריך) היא מסיכת חללית שעושה כך. צינור שאיבת הרוק הוא קש־פלא. ויש כמובן גם „אקדח אויר־מים" ואיזה ילד לא אוהב אקדח מים?

האם הטריק עובד? מעל ומעבר לצפוי. למי שזה נשמע פשטני מדי למחוק במחי־המראה פחד קמאי מרופא שיניים – מסבירה ד"ר שסקין, שהיא גם מומחית לילדים פחדנים: „ילדים פחדנים. מי שבעצם מעביר להם את הפחד זה ההורים. בלי להרגיש כמובן. כשהורה מסביר לילד שהולכים לרופא שיניים וזה לא יכאב, הילד קולט שמדברים כאן על כאב. גם טיפול קודם אצל רופא שלילד לא היתה תקשורת אתו, גורם לפחד. אני אומרת לילד שמותר לפחד, שכולם פוחדים אבל בעצם אין ממה. ואז אני מראה ומסבירה לו הכל, מכבה את האורות, מפעילה את נורות הבקרה והמוסיקה, מעלה אותו עם הכסא והוא מרגיש בטריפ. ילדים קולטים שאתה בעדם ומעריכים זאת. הוא יודע שכאן זה מקום שנועד לו ולא להורים ומשתתף במשחק הדמיון. זה עוזר לנטרל את הפחד.

כיסא הרופא – סליחה, „תא החללית"

כשילד בא לביקור ראשון אצל רופא השיניים, ורצוי שזה יהיה בגיל שנתיים וחצי, חשוב שזה יהיה לצורך בדיקה בלבד. הוא יבוא, ישחק קצת עם המכשירים, יקבל פרס וילך הביתה. אחרי חצי שנה הוא יבוא שוב, ברצון. – למה לא? כשבונים טיפול לילד, צריכים לעשות זאת בשלבים כדי שהילד יוכל לטפס עליהם". כמעט כל סתימה נעשית כאן בהרדמה מקומית, כי בסתימה טובה צריכים לחפור לעומק ולגעת בכאב. טיפולים מסובכים וכן טיפולים בילדים בעייתיים נעשים בהרדמה מלאה. לפעמים משתמשים בגז־הצחוק – תערובת בלתי מזיקה של חנקן וחמצן – שגורמת ל„הי".

ד"ר שסקין אוהבת ילדים וילדים מחזירים לה אהבה. אכפת לה הנושא של טיפול מונע. היא תסביר לכל הורה, שצמוד לילד, שצמוד לבקבוק מיץ־פטל, שזה ממש אסון. אותו הדין חל גם על חלב. בביקור הראשון בחללית השן מגדירים להורים את כל ה„תעשה" וה„אל־תעשה". מגלים להם שסוכר ענבים או סוכר טבעי מזיק בדיוק כמו סוכר מעובד, שדבש הוא הרסני, ש„מאכלי־בריאות" כמו פירות יבשים „רעים" לשיניים בדיוק כמו טופי. מסטיק לילדים – רצוי בלי סוכר. כמובן שאי־אפשר למנוע מילד לאכול ממתקים, אך חשוב מתי אוכלים אותם. בפה יושבת מושבה של חיידקים „טובים" ההופכים את שאריות המזון לחומצה. חומצה זו היא שממיסה את השן וגורמת לרקבון. המנגנון המבטל את החומצה הוא הרוק. מרגע שמכניסים מזון לפה לוקח 45 דקות עד ששאריות הופכות לחומצה ואז הרוק מנטרל אותה. לכן יש משמעות לתדירות האכילה. אם מוסיפים משהו כל שעה, משאירים את הפה במצב חומצי במשך זמן ממושך ומתפתחים בעששת קשה. רצוי איפוא לעשות הפסקות גדולות בין הארוחות ולהצמיד את הממתקים לסיום הארוחה או לפני ציחצוח השיניים. לפי העקרון הזה לא משנה אם הילד יאכל קוביית שוקולד אחת או את כל החפיסה. העיקר שלא יאכל בתדירות גבוהה. ישנם רופאי שיניים הממליצים על שעת ממתקים שבועית: לאגור את ממתקי כל השבוע ולאכול אותם בשעה אחת. אולם לא כל ילד מסוגל להמתין לשעת הקסרטיס הזאת. לגבי משקאות קלים, הכי טוב לשתות מים – גם לבריאות וגם לשיניים, ממליצה ד"ר שסקין. המים, לפחות בתל־אביב, מכילים פלואור. הפלואור שבמי השתיה מונע עששת בשיעור של כ־70%. לילדים הגרים במקומות שבהם המים אינם מועשרים בפלואור, מומלץ על מתן כדורי פלואור במינון המתאים לגיל הילד.

העששת מתחילה עוד בתקופת הינקות. התינוק הולך לישון עם בקבוק החלב. בזמן השינה הרוק אינו פועל ואינו מנטרל את החומציות הנוצרת ומתפתחת „עששת הבקבוק" הקלאסית. „קודם כל, אסור ללכת לישון עם בקבוק ולבל", מסבירה ד"ר שסקין. שנית, עם בקיעת השן הראשונה, יש לנקות אותה בגאזה לפני השינה. כשהילד כבר אוכל, יש לצחצח לו את השיניים, בדיוק כשם שרוחצים אותו. מלאכת ציחצוח שיני הילד מוטלת על ההורה עד גיל שמונה. עד אז חשוב שהילד יתאמן בציחצוח, אך אין לו עדיין המיומנות הדרושה לכך. פעולת הציחצוח הנכונה היא קדימה ואחורה (ולא למעלה ולמטה), משני צידי השן – הפנימי והחיצוני ועל המשטח הלעיסה. פלואור במשחת השיניים מונע עששת בשיעור של כ־25 אחוז. לילדים קטנים, שעדיין בולעים את המשחה, רצוי להשתמש במשחה ללא פלואור, כיוון שרמת הפלואור שנוטל הילד חייבת להיות מבוקרת. ציחצוח שיניים מומלץ גם אחרי נטילת תרופה מתוקה בלילה ואם אין מצחצחים, כדאי לפחות לשתות קצת מים כדי לשטוף את המתיקות.

עששת השיניים הולכת ונעלמת בארצות המפותחות, אך נמצאת בעליה בישראל. מבחינה זו אנו מדורגים בין מדינות העולם השלישי.

בימים אלה יוצאת הסתדרות רופאי השיניים (ד"ר שסקין מכהנת כיו"ר סניף תל־אביב) במבצע ציבורי להגברת התודעה של בריאות השן. בנוסף על הטיפול המונע האישי, על־ידי ציחצוח שיניים ואכילה בתדירות נכונה, ממליצים היום רופאי השיניים לילדים על מריחת פלואוריד על השיניים, המתבצעת במרפאה אחת לכמה חודשים. כמו כן מומלץ לבצע איטומים. זהו ציפוי פלסטי על החריצים והחרירים של השיניים הלעיסות, שהן המועדות ביותר לפורענות. טיפול זה יש לבצע עם בקיעת כל שן אחורית קבועה. הציפוי הוא חד־פעמי וניתנת עליו אחריות לכל החיים, מבטיחה ד"ר שסקין.

לבשל אמריקה

מאת ארנולד סייבל

כל ארץ והעוגה המפורסמת שלה. להונגרים יש דובוש – שכבות של עלי בצק „מופרדים" על ידי קרם שוקולד, כשהעלה העליון מצופה בקרמל, עוגה עשירה, טעימה, אמן לשומרי משקל.

לאוסטרים יש הזאכר־טורטה עם הציפוי המוכר של ריבת משמש מכוסה בשוקולד ואם אתה וינאי אמיתי, אתה אוכל אותה עם מנה גדושה של קצפת.

לאנגלים יש עוגת פירות יבשים. אם היא עשויה לפי המתכון המקורי, ניתן יהיה לשמור אותה במשך חודשים, בגלל כמות הברנדי שבתוכה.

ומה יש לאמריקאים? מבחר של עוגות, אבל העוגה המפורסמת ביותר היא פאי תפוחי־עץ. הפאי הזה כל־כך מסמל את אמריקה, עד שכאשר אתה רוצה להגדיר מישהו או משהו כמשהו־ממש אמריקאי, אתה אומר: As American as Apple Pie או, אמריקאי כמו פאי תפוחי־עץ.

בשנות השישים, בשיא ההפגנות וההשתוללויות נגד מלחמת וייטנאם, נגד אפליית השחורים, נגד מוסדות החינוך, בתקופה שבה היו התנגשויות בין אזרחים לבין המשטרה והצבא, קם כושי אחד חכם ואמר: Violence is as American as apple pie (האלימות היא אמריקאית כשם שפאי התפוחים אמריקאי), וכך הלא הצדיק את האלימות של השחורים והסטודנטים.

פאי תפוחים הוא כמו האופי האמריקאי: פשוט בהרכבו, צנוע עד תמימות, ללא קישוט ושאפשר להגיע ישר אל תוכנו בלי התרוצצות יתר. פאי התפוחים הוא גם מאד דמוקרטי. אפשר להגיש אותו בכל ארוחה: בארוחות הבוקר, בהפסקת קפה וכן בארוחות לילה. אפשר להגישו בכבוד לכל אורח, מהסבל שמטפל ועד לנשיא.

נשארה בזכרוני הסצנה מהסרט המצוייר „שלגיה ושבעה הגמדים", שבה שלגיה, בעזרת הציפורים, מכינה פאי תפוחים. היא מכסה אותו בבצק, גוזרת את עודפי הבצק שמסביב, ואחר־כך הציפורים דורכות עליו כדי להדביק את קצותיו. האגדה אמנם אירופית, אבל הפאי של שלגיה בסרט הוא אמריקאי טהור, כפי שהכינו אותו ב„בית קטן בערבה" ובבית אמי.

כשהאמריקאים מכינים פאי, עומדים לרשותם אביזרים שמקובלים מאוד שם, אך אינם נפוצים כל כך אצלנו. אבל מה, אם אין לך כל האביזרים לא תכין פאי אמריקאי? בוודאי שתכין!

פאי תפוחים אמריקאי

החומרים לתבנית פאי בקוטר 24 ס"מ (6 מנות)

לבצק:

2¼ כוסות קמח
¾ כפית מלח
150 גר' מרגרינה קרה
5־6 כפות מי קרח

אופן ההכנה:

1. שמים קמח, מלח ומרגרינה בקערה ובעזרת שני סכינים חותכים את המרגרינה אל תוך הקמח, כדי ליצור פירורים בגודל אפונה.
2. מטפטפים מי קרח ובו־זמנית מערבבים בקלות בעזרת מזלג עד שהבצק מתחיל להתאחד. לא להוסיף יותר מדי מים.
3. הופכים את התערובת על נייר פרגמנט או פלסטיק וקושרים את פינות הנייר כדי ליצור כדור.
4. מכניסים למקרר למספר שעות או למשך לילה.
5. מחלקים את הבצק לשניים ויוצרים כדור מכל חצי. מחזירים כדור אחד למקרר ומרדדים את השני.
6. משתמשים בכמה שפכות קמח ומרדדים על משטח מקומח עד שמגיעים לעיגול בקוטר 32 ס"מ.
7. משחררים בעדינות את הבצק מהמשטח, מקפלים לשניים, מכניסים לתבנית פאי ופותחים את העלה (לא מותחים את הבצק). מכניסים למקרר עד שגומרים להכין את המילוי.

חומרים למילוי:

1 כוס סוכר
1 כפית קינמון
4 כפות קמח
קורט מלח
1 ק"ג תפוחי עץ גרנד, מקולפים וחתוכים לפרוסות דקות
2 כפות מרגרינה

אופן הכנת המילוי:

1. מערבבים סוכר, קינמון, קמח ומלח. מוסיפים לתפוחים ומערבבים בקלות.
2. מכניסים לתבנית ועושים „גבעה" באמצע. מפזרים על התפוחים חתיכות מרגרינה.
3. מרדדים עלה שני של בצק כפי שהוסבר לעיל. פותחים אותו מעל לתפוחים ולוחצים עם מזלג על דפנות הפאי כדי לסגור אותו. חותכים את עודף הבצק.
4. מנקבים את עלה הבצק העליון כדי שהאדים יוכלו לצאת בעת האפיה.
5. אופים בחום 210 צ' כ־45–50 דקות, או עד שהתפוחים רכים והבצק חום־זהוב.

אם רוצים לאכול פאי תפוחים כמו באמריקה, אז יש להגיש אותו חם, כשעל כל מנה פרוסת גבינה צהובה או כדור גלידה וניל.

נ.ב. במטבח האמריקאי יש מאות סוגי פאי. יש עם בצק למעלה ולמטה, כמו פאי התפוחים, יש עם בצק רק למטה ויש גם עם בצק רק למעלה. אפילו יש פאי בלי בצק.

יש פאים מתוקים, מלוחים, פאי עם סוג פרי אחד, פאי עם כל מיני פירות וגם פאי ללא פרי.

כמו שאומרים באמריקה: You name it, we got it ובתרגום חופשי: רק תגיד מה רצונך ואנחנו נספק אותו).

„יום האשה הבין־לאומי" ב„צוותא"

מאת נעה גל

הפיגוע הרצחני בצומת ערוער הטיל צל על פתיחת הדיון, שהתרכז בשני נושאים: נשים משני צידי קו העימות ומעמד האשה בישראל, שנקבעו ליום האשה הבין־לאומי מטעם מפ"ם.

צבי אלפלג, מזרחן, העדיף להציג את עמדותיו בפני כמה עשרות הנשים שהקדימו להגיע מקיבוציהן למועדון „צוותא", בדרך של יצירת איזון על פי הבנתו. „הבעיה קיימת, אבל היא אינה תלויה רק בבואהנו שלנו", אמר. „אילו נהגו בפליטים הערבים שהגיעו לארצות ערב באותה התמימות שבה התקבלו הפליטים היהודים כאן בארץ, ואילו הצעת החלוקה ב־48' היתה מתקבלת והיינו חיים כאן במדינה יהודית קטנה יותר, אך ללא מלחמות ואובדן חיים של עשרות אלפים, הדברים היו נראים אחרת, אבל שני הדברים לא קרו ואנו חיים עם התוצאות.

„אני שולל את הכיבוש מכל וכל, אבל עובדה היא שרק תחת שלטון ישראלי ניתן לציבור הפלשתיני להקים את המוסדות הלאומיים שלו. רק תחת שלטון ישראלי יש אוניברסיטאות בגדה ומתקיימות בהן בחירות חופשיות, ומתפרסמים שם 30 בטאונים ערביים, בין היתר של אש"ף.

„מה שחייב לקרות הוא שהיהודים יכירו בכך שלפלשתינים אין אחים ערבים שמקבלים אותם בזרועות פתוחות ואין להם סיכוי להיבנות מחדש בעולם הערבי. הפלשתינים צריכים להכיר בכך שליהודים אין מולדת אחרת זולת מדינת ישראל הקטנה."

על השולחן מפת לבני ירוקה ובקבוקי מיץ. הדוברים מתחלפים על פי סדר קבוע מראש. באולם אוירה של רצינות, תחושה של שעה הרת־גורל „שלשמה התכנסנו כאן". שום חגיגיות של יום האשה, מצוקתן הנפשית של הנשים הנבוכות כרעיות ואמהות בולטת גם בהתבטאויותיהן, בשאלות ובהערות העולות מן האולם.

ולמה תמיד ישנן כמה נשים שמילה „הרצאה" מיד הופכת אצלן להתניה המחייבת שליפת מסרגות, והן מלוות את דברי הנואמים בשקשוק מתכתי כדי להספיק עוד שורה?

המילים „סובלנות" „משא ומתן" „דו־קיום" האם בלי „שלום" ושוב „שלום" אי־אפשר, עולות לאויר בתדירות רבה והדיון כולו לא מצליח להשתחרר מסיסמאות בנוסח: „החזירו לנו את צה"ל כצבא הגנה לישראל ולא כצבא של כיבוש" ושוב „מפגש מלא מלב אל לב" כשנפגשות נשים יהודיות וערביות.

אי־אפשר היה להתרכז במשהו אחר מלבד זה האקטואלי. ורק בלחץ המאורעות הקשים ומחזות האימה והסיוט המרצדים מדי ערב ב„מבט" גם בבקה־אל־גרבייה וגם בעין־דור, בטייבה ובכיר־מרדכי, הצליחו הנשים לגרד את שכבת המחויבות ולבטא כאב אמיתי ודאגה משותפת שחרגו במשהו מההתבטאויות הסטנדרטיות בנוסח „הבה נחיה בשלום יד ביד".

נשים פלשתינאיות הוזמנו לקחת חלק ביום הזה, הביעו הסכמה ולבסוף נמנעו מלבוא. רק מרי האם, אחראית על הגיל הרך במוסד של אונר"א, תושבת עזה, נענתה להזמנה.

פטמה מסאורה, פעילת מפ"ם בסניף נעמת בבקה־אל־גרבייה, אמרה בעברית מצויינת וכושר ביטוי מעודן וצלול: „המדינה בוערת. אתם לצד שלכם, הבנים והבעלים שלכם בקו העימות שם. ואנחנו מהצד השני העם שלנו, האחים, המשפחות שלנו שם. ועם כל אלה המדינה שלנו פה. ואני פטמה אומרת: נכון, המנגנון הוא לא שלי, הדגל והצבא לא שלי, אבל פה מדובר על קיום של שני הצדדים. אפילו אברהים סום, אמר בפריז שנמחק הסעיף המערער על קיום מדינת ישראל מהאמנה הפלשתינאית, ומי שלא רוצה להידבר הוא שמערער על קיום הצד השני, אנחנו בתוך מפ"ם אמרנו כל השנים, שני עמים ושתי מדינות ועכשיו יש ערעור על קיומה של מדינה פלשתינית. ביום שמדינת ישראל תשנה את מגילת העצמאות שלה ותצהיר על עצמה שהיא מדינה לא דמוקרטית, אקום ואבוא לא לסעודיה ולא לכווית, אלא לארה"ב. נשמתי אויר דמוקרטיה, אכלתי ושתיתי כאן דמוקרטיה – או אבוא רק לדמוקרטיה."

הנשים באולם מוחאות לה כף. והיא מוחה דמעה ממטפחת לבנה וגורפת את אפה שוב ושוב. כשהיא יורדת מהבמה ילחצו כמה נשים יהודיות את ידה בהתרגשות.

נחמה מרעי, יהודיה שגרה בטייבה, נשואה לערבי כבר 20 שנה, אומרת שהיא חיה שם יותר שנים מאשר אצל הוריה. „אני חיה בין החברות הערביות, המוסלמיות, ואני מרגישה בקרע הבלתי נסבל שהן חיות בו, הן ממשיכות לדבר ולהיפגש עם חברות יהודיות בעבודה, ובתוך תוכן הן קרועות כי קשה להן להגיד את כל מה שהן רוצות. מה שאני רוצה, זה לדבר עם כל החברות הערביות, הדרוזיות, היהודיות, לא משנה לי מי היא כל אשה ומה היא מרגישה, אני רוצה שמכאן תצא זעקה לכל העולם, לממשלה שלנו שחושבת שאפשר לשחק בבני אדם.

ריינה שחור מסניף מפ"ם בגבעתיים שב ענה מהצד היהודי. ניתוח כואב של המצב בתוספת הוהדה למה שמחייב הבן המשרת בשטחים לעשות. היא אומרת שמדברים הרבה על דו־קיום ועושים כל־כך מעט. „אנחנו כמו שני אנשים החיים באותה דירה, ולא מסוגלים ליצור קשר."

לסיום החלק הראשון של תוכנית היום קראה אריאלה למרן, המנחה מקיבוץ געש, ראש המדור לשוויון בין המינים במפ"ם, את ה„קול הקורא" שהופנה ביום זה לראש הממשלה: „אנו, נשים יהודיות וערביות, התכנסנו ביום האשה הבין־לאומי כדי לומר „די לכיבוש". לבחור בדרך של שלום. לקבל את תוכנית שולץ ולהחזיר את צה"ל למשימותיו המקוריות."

מישהי מהקהל מבקשת להוסיף למנשר את הקריאה למנהיגים הערבים „שאינם נוקשים פחות משמיר" להביא לדרשיה ומציינת „לא לנבאי" ש„אחרי הכל אין סימטריה בינינו, הנשים הערביות והיהודיות, כי הבנים והבעלים שלנו משרתים כחיילים בגדה והבנים שלהן לא".

למרן מסכימה להוסיף את הפניה למנהיגי ערב ואת התביעה להבטחת קיומה של מדינת ישראל. ברגמה סמאיי, גננת מטייבה, קוראת את תרגום הקול הקורא לערבית.

מה הן עושות חוץ מלהדפים ולהכין קפה

מאת שמעון וייס

לא בכל יום אפשר לכנוס תחת קורת גג אחת את חברות הפלמ"ח הותיקות, כיום נשים בגיל מבוגר ולצידן, קצינות צעירות של צה"ל, המשרתות בתפקידי חי"ן ברחבי הפיקודים והמיפקדות הצבאיות. ביוזמתה של קצינת חי"ן ראשית, תא"ל דורה אלמוג ובעידודן של העומדות בראש קבוצת נשות דור הפלמ"ח, שכמובן כבר אינן לובשות מדים, נערך יום עיון משותף לנשים משני הדורות. נדמה היה שרק השערות שהלבינו, הן שאיפשרו להבחין בין אלה המשרתות עכשיו בצבא לבין אלה שסיימו זה מכבר את שירותן הצבאי, אך עדיין נהנות להיזכר בתקופה שקדמה לקום המדינה ולראשית קיומה.

קצינת חי"ן ראשית תא"ל אלמוג, כינסה ב„בית יגאל אלון" שבגינוסר כמשישים נשים, בתוכן כל פורום קצינות החי"ן של צה"ל והקצינות הבכירות מדרגת אל"מ, כדי „להתלבש", כלשונה, על נושא „מורשת האשה במיגונה" ובכלל זה, שירותן במערכות ישראל. אם תרצו, גם זה קשור לאירועי שנת הארבעים, שהרי אין מועד טוב יותר להעלות את הנושא.

„כל השנים", אומרת תא"ל אלמוג „מלווה את הנשים בשירות הצבאי אותה שאלה ואותו הדהוד, לאמור: האם החיילת צריכה גם להילחם פיזית או להסתפק במיגוון המקצועות המקובלים שאינם מקצועות לוחמה של ממש. נכון להיום, זה המצב".

אלמוג, שנכנסה לא מזמן לתפקידה, פנתה, בין השאר, לנשות דור הפלמ"ח על מנת שיסייעו בהעברת המסרים לחיילות ולקצינות של היום. לדבריה, בעזרת שיחות וסיפורי־מלחמה משנים עברו, יהיה אפשר ללמוד טוב יותר על מקומן של החיילות והקצינות בתקופה הטרום־צה"לית וזו שלאחר הקמת המדינה.

ריינה דותן, מותיקות הפלמ"ח, אינה מסתפקת בהעלאת זכרונות אלא מבקשת להעיר ולשמר את הזכרונות על מנת להיעזר בהם היום. היא מוכנה להיענות, יחד עם חברותיה לאתגר שהציבה בפניהן קצינת חי"ן ראשית.

„לא יכולנו לצפות", היא אומרת, „לפגישה יותר אקטואלית מאשר זאת. הפגישה נקבעה אמנם מזמן, אבל הארועים מוכיחים לנו שעבר ועתיד נפגשים בהווה וזהו החוט המקשר. יש הרבה מכנים משותפים במעמד האשה בצבא אז ועתה. כאז כן עתה, היה ענין צורך לדון בנושא תפקיד האשה בצבא. כל דור דן ומתייחס לנושא לפי מושגיו. אפשר להסכים לכך שבאז כן עתה – השלום היה הקרב הקשה ביותר, שבו עוד לא ניצחנו. גם אז דיברנו על האויב ועל הרצון למגר אותו, אבל לא היתה לנו שנאה לאויב כאובייקט. היום פשה הנגע הזה ויש צורך לשרש אותו על ידי המסרים שאנחנו מעבירות לחיילות ולקצינות. אסור לצאת מנקודת מחשבה שכך היינו וכך נהיה ואין אפשרות, כביכול, לשנות".

הסטטיסטיקה היבשה מלמדת שבשורות הפלמ"ח שירתו כ־1060 נשים ובשורות ארגוני המחתרת עוד כמה עשרות נשים. ריינה דותן וחברותיה עדיין לא הגיעו לכולן. הן מעוניינות ליצור קשר עם כל אחת שמוכנה לסייע באיסוף החומר ותיעודו. היום, בצה"ל, המספרים גדולים בהרבה. נשות הפלמ"ח אינן מסתפקות בהעלאת זכרונות, הן ממשיכות לשמור על קשר, להעיר ולאסוף מסמכים. הן יודעות שגם היום יש לכך חשיבות וקצינת חי"ן ראשית מעניקה להן את התחושה שאין די בשמיעה אלא יש צורך למסור את הזכרונות למען ישמשו כלי־עזר לחיילות.

ביום העיון בגינוסר השתתפו 29 פלמ"חאיות ותיקות שנבחרו בהתאם להיענותן להופיע בפני קורסים של חיילות.

פגשנו בגינוסר את שוריקה בירזמן מקיבוץ שמיר, שבנוסף למאבקה האישי והציבורי למען קידום תהליך השלום כולל השתתפות בהפגנות ועצרות, אין היא מוכנה לוותר על מאבקה למען הכרה באשה כלוחמת מן השורה בעורף כבחזית. היו שם, בגינוסר, גם אביבה קפלן שהיתה מזכירת חטיבת „הראל", ציפי צריה, קצינה בכירה במפקדת ח"ן בעבר, רות ארזון, מה„ממיות" הראשונות של הפלמ"ח, אירה ברזו מעין־חרוד, ריבה יעקובסון, שהיתה מזכירה בחטיבת „הנגב" ורבות אחרות. היום, אגב, לא אומרים עוד מזכירה, אלא פקידה.

רינה דותן מעירה כי כל קורס קצינות מסתיים במופע של החיילות שמתחפשות לפלמ"חאיות ובתערובת של רצינות והומור, לעתים קצת לעגני, הן משחקות את החיילות של אז.

„אני מקבלת מכתבים וקריאות מאמהות וסבתות של קצינות וחיילות שמספרות לי עד כמה הבנות שלהן התרשמו מהשיחות איתנו. כשאנחנו מספרות להן בבית על הפלמ"ח, הן בקושי שומעות, אמרה לי אחת האמהות, ואחרי ההרצאה שלכן, הן לא מפסיקות להתלהב ולשחזר", מספרת רינה דותן.

כל הנשים שהשתתפו ביום העיון בגינוסר מסכימות שההתחבטות הגדולה נותרה בעינה והיא בלתי פוסקת. האם הפקידה של הקצינה והחיילת מתבטאת אך ורק בתפקידי שירות ועזרה לוגיסטית־טכנית? אם לא, כיצד הן יכולות להצטרף ללוחמה ובעצם, היכן החזית והיכן העורף? והאם, בסופו של דבר, עומדים לרשות הנשים במדים אמצעים לממש את יכולתן ורצונן להשתלב במערך הלוחם? „לנו, הפלמ"חניקיות", אמרה רינה דותן, „ברור שהעתיד הוא שלכן ויעוצב על־ידכן. אנחנו יכולות רק לסייע".

אין ספק שמאז נאבקה עמדה שטורמן מעין־חרוד, על זכותה לשמור ולאחוז בנשק, לא פסק מאבקן של החיילות והקצינות להכיר בערכן לא רק כמגישות־קפה ומדפיסות או, לכל היותר, קשריות וחובשות, אלא גם כלוחמות מבריחי־הטנקים. היום זה עדיין חלום פמיניסטי נועז, אבל מי יודע מה יביא העתיד.

כך זה היה פעם...

איזי לונג
ממליץ.ולהיפך

משהו כמו הקדמה

בימים אלה, כשאתה פוגש במישהו ולשניכם כבר אין כוח לתת מהכורסא עצות לצה"ל ולממשלה, מה אתם אומרים אז לזה?

או „שלא נדע", או „העיקר שנהיה בריאים" נכון אז זהו! הפעם –.

העיקר שנהיה בריאים

ואיך מונעים?

בדיקות תקופתיות!!

ממש בימים אלה (כנראה בגלל המהומות בשטחי הרפואה הציבורית) נפתח עוד מכון לבדיקות בריאות תקופתיות.

המכון „מדיטסט" נמצא ברחוב בצלאל 4 ברמת־גן, מנוהל ע"י ד"ר יאיר גולני ועבור סדרה של בדיקות הנמשכת שעתיים וכוללת, שלא נדע, אתה משלם את המחיר הסמלי 170 ש"ח. לא נורא! העיקר שנהיה בריאים...

נמס צמחים

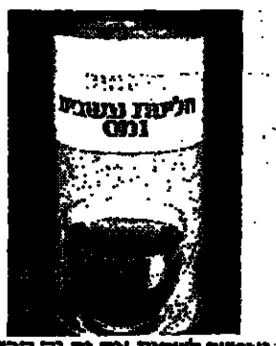

דיאמנט – חליטת עשבים נמס.

כך בדיוק כתוב על המכל המכיל „תה נמס המכיל עלי מנטה, מרווה, אוכמניות, חלמית, קורנית, ליקריץ, פרג, איזוב תה, אניס, פריחות לימון, אקליפטוס", ואם זה לא מספיק לכם כתוב גם „ועוד".

איך הצליחו להכניס כל כך הרבה בריאות בתה אחד! וגם לא צריך סוכר! זה כבר ממותק בסוכר ענבים....

ואפשר לשתות את זה גם קר!! להשיג בבתי־הטבע במחיר 5.90 ש"ח ל־35 כוסות תה. לא נורא! העיקר שנהיה בריאים...

חלב מן הצומח

ולאלה שבטוחים שחלב פרה הוא רעל אמיתי (ותתפלאו יש גם כאלה!) – „מטעים", תחליף חלב צמחי בשקיות אישיות מבית „ויסוצקי".

נמס מיד (אלא מה), אינו מקרר את המשקה (נכון מאד! איך לא חשבנו על זה!) ומוסיף לו טעם עשיר וקטיפתי (עכשיו נדע גם איזה טעם יש לקטיפה...)

והעיקר – כשר־פרוה גם לחלב וגם לבשר (ברור – הרי לכך נוצר!!!)

המחיר לצרכן 4.10 ש"ח ל־50 שקיות אישיות.
לא נורא! העיקר שנהיה בריאים...

לספורטאים בדיאטת הרזיה

מציעים, כדי שלא יסבלו מתת־תזונה, לאכול כתוספת למזון „גבריאל פרוטאיך" – אבקה בשלושה טעמים (שוקו, פודינג (!), תות)

מפני שזה מכיל פרוטאין טבעי וריכוז של 22 ויטמינים ומינרלים (אגב, כמה זה היה לנו בתה!)

אז אחרי התמיהה שגם ספורטאים זקוקים לדיאטת הרזיה, אין לנו מה להוסיף חוץ מזה שמייצרים את הגבריאל הזה באמריקה, שזה לא תרופה אבל מוכרים אותו רק בבתי המרקחות ושזה עולה 21.15 ש"ח לאריזה.

לא נורא! העיקר שנהיה בריאים...

תבדוק לך לבד

מד־לחץ־דם אלקטרוני מתוצרת יפן (נשיונל).

במקום שתלך לרופא ולחץ־הדם שלך יעלה בכל פעם שהוא מודד לך את לחץ־הדם, תקנה לך את האלקטרוני דיגיטלי הזה ותמדוד לך לבד.

נכון שאת האינפורמציה אתה צריך בין כה וכה להביא אל הרופא כדי שיפענח אותה, אבל העובדה שאתה יודע את זה לפניו, כבר מורידה לך את לחץ־הדם.

משווק בישראל על ידי חברת אגיס בע"מ.
ועולה 150 ש"ח כולל מע"מ. אבל כמו שכבר אמרנו לא נורא! העיקר שנהיה בריאים...

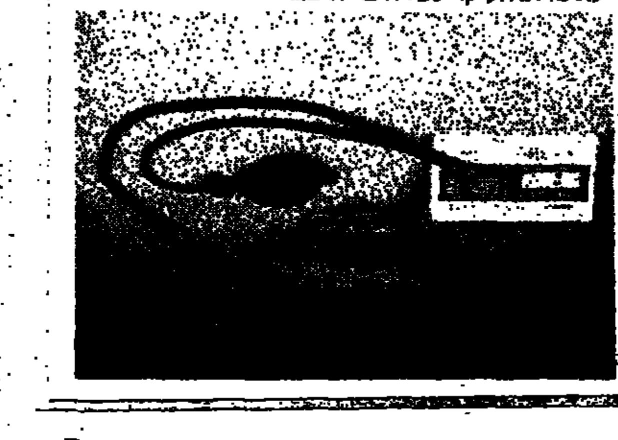

בזאר למטרות טובות

עמותת א.ג.לי. בראשות ח"כ שרה דורון ובשיתוף הרשות לשיקום האסיר ועיריית תל־אביב, תקיים בזאר שהכנסותיו קודש לקידום המטרות הסוציאליות הבאות:

★ הוסטל לשיקום האסיר.
★ טיפוח מועדוני קשישים בתל־אביב.
★ בתי־ספר לילדים טעוני טיפוח.
★ קרן לב"י.

בבזאר יוצעו למכירה פריטים רבים במחירים נוחים במיוחד, ביניהם: אופנת נשים, כלי־בית ומתנות, כלי מיטה, מפות ומפיות, משחקים, צעצועים ובגדי ילדים, קוסמטיקה, מוצרי מזון, מלאכת־יד, בובות, בוטיק „יד שניה" ועוד.

הבזאר יתקיים ברח' אבן גבירול 68, פינת שד' דוד המלך 2, (כיכר מלכי ישראל).

הפתיחה במוצאי־שבת, 12.3.88, משעה 18.00 ועד 22.00 וביום א' 13.3.88 משעה 10.00 עד 21.00.

לא עת חרוזים ומקף בסוגריים

מאת דוד קרסט

לאור (לתשוקה) המצב בשטחים
זעקי ארץ אהובה,
כי בניך את דמך שופכים
בשבירת ידיהם של אדוהם הערבים – – –
כי עם של שואבי מים וחוטבי עצים
את הירדני רוצה להגשים,
ואנו מגבר שומרים ושואלים
וכיד פתח צו המילואים.
האם אותה יד שאת האדמה גאלה
תוכל עכשיו לגאול באלה– – –
כי לא לעד נוכל את ילדינו לחנך
לא לשאול למה ואיך
הגענו עד הלום.
ולאן נעלם החלום על שלומה
המתרון, כאשר בכל שיהיה
יהיה קשה יותר אם מבראותיים לא נחיה.
זעקי, זעקי ארץ,
ושמעון השדי
למען לא נהיה עדים
לחורבן הבית השלישי.
(*)

תמרי היקר!
בעלון קיבוצנו (יפתח) מיום 26.2.88 פרסמת את הדברים הבאים האלה חתמת (*). ובכן מקף (שם פרטי) בסוגריים (שם משפחה), אני מבקש להסכים עם כל מלה שכתבת ולו ידעתי מי אתה, מן הסתם הייתי לוחץ את ידך ומסתפק בזה. אבל אתה בחרת להסתתר ובזה הצטרפת להמוני האבירים של מוסר־הפיצוחים.

למצב הזה לא ניתן להסב חן. לא על ידי בחירה קפדנית של צלצול המלים ולא על ידי מינון מדוייק של פאתוס. המתרחש סביבנו מצוין ומזוהם כי זו דרכה ובזאת היא דמותה של כל מהפכה. אין בה חן. לא בצד שאתה ואני נמצאים הפעם. בצד השני, עושי המהפכה, נישאים על גל רומנטי אדיר והדם והרפש של המאורעות יצטברו בזכרונם ההיסטורי לעלילות גבורה, לאגדות העצת ולהילת הקרבה למען המולדת... ואילו מתנגדיה – הריאקציונרים – מזוהים בחלוף הזמן עם הצחנה ועם הזוהמה וחייליהם בהירי־העיניים נרשמים בספרי החשבונות של הזמן כקלגסים. זה אופיה של מהפכה. היא איננה זוכרת את המהפכה הקודמת שבה הגל האדיר של הרומנטיקה שנשא אותך ואותי אל התהילה, אל חלומות נשגבים של עולם מתחדש וטוב יותר.

דמותו של העולם כפי שיהיה אחרי שהגלים יירגעו תהיה ההצטברות של התנהגות כולנו. של אלה העושים את המהפכה ושל אלה המתנגדים לה.

הסליקים מלאים בנשק גם היום. זו אופיה של כל מהפכה. קודמת לה תקופה ארוכה של צבירה. צבירה של מרירות, של שנאה, של גולות ורוגטקות, של אבנים לזרוק, של סכינים ואגרופנים ובקבוקי מולוטוב ואקדחים ורובים ורימונים ופצצות אר.פי.ג'י. ומה לא. הדינמיקה של האירועים מוציאה אותם לפרוזדור העולם זה אחר זה. התגובה – כי זו דרכה של ריאקציה – גם היא מתקדמת בצעדים מקבילים. מהפתעה למוסר־של־פיצוחים בלילות שבת, מתדהמה ומדאגה לנפשם של בנים חיילים בהירי־עיניים להכרה של "אין ברירה", מציות באי־רצון להשכבת מלחמה שקדה תוך ועם השוטף בדם את העיניים הבהירות עד עיוורון.

הנקודה שבה תהליך זה עוצר, גם היא תוצאה מצטברת של התנהגות כולנו.

עכשיו צריך לקרוא לזה בשמו האמיתי ולבחור צד. לא ניתן להצטרף למהפכה הזאת, כמובן, ולעמוד בצד הילדות המיידות אבנים בבנים שלנו. אבל ניתן וחובה לבחור צד בתוך הריאקציה שההיסטוריה מגלגלת אותנו להיות חלק ממנה.

וכאן נכנס העניין של בחירת האנונימיות שלך, מקף בסוגריים, יקירי. לא תתמה כי קשה לך בגלוי לבחור צד. קשה, כי באורח אינטואיטיבי אולי כבר הבנת שהבחירה איננה יכולה להיות בערבון מוגבל. הוויכוח בתוך הריאקציה על דמותו של העולם לאחר שוך הגלים אינו ויכוח של מלים.

עורכת העלון שלנו כתבה כמה מלות הקדמה, אולי הסבר, אולי אפילו התנצלות: "בעלון שלנו לא נהוג להביא דברי פוליטיקה אבל הפעם נחרוג..." אתה מבין זה בדיוק העניין. אנחנו נמצאים כבר עשרות שנים בשלב של מוסר־הפיצוחים. דנים בעניינים ברומו של עולם עד "סיבה למסיבה" ונותנים למציאות להצטבר. נזהרים שמא נגרום תסיסה בתוכנו ובינתיים, בצד אחד הלבבות מתמלאים בשנאה תהומית והסליקים בנשק, ובצד השני – הבלבול כובש את מקום הברק בעיני הבנים, השרירות כובשת שטחים ומיישבת אדמה לא לה: הברק מתקרנף. ובשמירה הקפדנית שלך על שלום־בית אתה חלק מהצבירה של כל זה.

אני מאמין שאנו עוד בשלב שניתן לעצור את התהליך לפני שהוא מחריב כאן את הכל. לא ניתן לעצור את המהפכה, כי הכוחות המניעים אותה אינם בידינו. במכות, בשבירת ידיים, בהרג רק מזינים את מנועיה ומחולליה אינם צריכים לחשוש מן ההרס. מה כבר יש להם להפסיד? גם בתנופה לא ניתן, כי אין כל סיבה להאמין למלה היוצאת מפינו. במשך עשרות שנים אנו נוהגים בערבים לפי כללים של מוסר כפול. כמה ערבים אתה מכיר בשמות המשפחה שלהם? כמה שתו אצלך, או אצלי, קפה בביתו? מה היית עושה לו הבת שלך או הבן שלי בוחר בזיווג ערבי? איך היית מצביע לו ביקש ערבי להתקבל לחברות בקיבוץ שלנו? שכנים של המשפחה שלך בעיר באותו בית משותף? שותף ערבי לאחד המפעלים שלך? שר דתות מוסלמי בממשלת ישראל? ראש עיר ערבי בירושלים?

אתה יכול להמשיך את הרשימה בעצמך.

כמה מזה ניתן לשנות ובכמה זמן, אינני יודע. אבל זאת אני כן יודע: כדי לעצור את התהליך לפני שהוא מחריב כאן את הכל, אנחנו חייבים לבחור צד בתוכנו. להפסיק להיות מקפים בסוגריים ולומר דברים בגלוי ולעמוד אחריהם, אם צריך ביציאה לרחוב ואם צריך בהפגנה אלה נגד כל מי שמבקש להמשיך ולהגביר את תהליך רמיסת הסיכוי לחיות כאן חיים של חירות. ודבר זה לא ניתן כל עוד אנחנו כולנו שבויים בכבלי המוסריות הכפולה של הכיבוש ושל האפליה.

ואם עוד נותרה לך המחשה של תוסרת המצב – אשאל אותך: כמה זמן כבר לא שמעת את שמו של מאיר כהנא? מזה, לא? בכלל לא מזמן. המצבים המתהווים, הגמגומים הנשמעים, התמונות המכות בפרצוף שלך ושלי ממסכי הטלוויזיה – כולם ממחישים עד כמה האיש הנורא ההוא צדיק גדול: מלאכתו נעשית בידי אחרים.

אין זה זמן של חרוזים, מקף בסוגריים יקירי.

השר והאמנה – ומה שאין בה

מאת עמוס כרמל

שרת הבריאות אינה צריכה להחזיק באיזמל המנתחים ושר החקלאות אינו צריך ללכת אחרי המחרשה ושר השיכון אינו צריך להניח לבנים או להשפריץ טיח. אבל שר החינוך והתרבות צריך לקרוא.

כלומר, מצד אחד כל שר צריך לקרוא מנת ניירות לא קטנה ומצד אחר אין צורך ואין אפשרות ששר החינוך יקרא כל טקסט הכלול בתוכניות הלימודים. אבל אם שר זה תופס יוזמה ומחליט להכניס לבתי־הספר טקסט בעייתי, אין ספק שעליו לקרוא אותו.

והנה, לא כך עשה שר החינוך שלנו. עובדה: לפני ימים אחדים הודיע ש"אם נמצא דרך להרגיש את הדברים החיוביים" באמנה הפלשתינית, אם ילמדו אותה בבתי־ספר ערביים תוך הרגשת הרצון לשלום בין העמים ולא תוך הרגשת הצורך לחסל את הישות היהודית, אין לו התנגדות שתיכלל בחומר הלימודים ותאזן, יעני, את מגילת העצמאות. הודיע, והוכיח שלא קרא את האמנה המפורסמת.

מה זה הוכיח? אילו הסתפק ברעיון שצריך לאזן את מגילת העצמאות בבתי־ספר ישראליים באמצעות מסמך זה או אחר, הייתי מרים גבה ומנסה למצוא נסיבות מקילות. למיטב ידיעתי יש אומנם למדינה זו רק דגל אחד ורק המנון אחד ורק מגילת עצמאות אחת, ומי שבחר לחיות כאן ולא במקום אחר צריך להשלים עם מוסכמות אלה ולא לחשוש לתת איזונים – אבל מי אני שאמנע מן השר השקפה שונה?

לו אמר מה שאמר על חלק האמנה שמותר ללמד ועל חלק שאסור, ואילולא הכרתי את האמנה, הייתי גר לנאיביות המיניסטריאלית. אילו כך קרה, הייתי שואל את עצמי מה חושב לו השר – יש כביכול מסמך מיוחד במינו ובתוכו גם רצון לשלום בין העמים וגם קריאה לחסל את הישות היהודית, והוא, השר, מתיר ללמוד בבתי־ספר ערביים באורח חלקי ובטוח שאיש לא יִלְמַד ואיש לא יְלַמֵּד את הקריאה לחיסול. מניין ביטחון מופלג זה? מניין תמימות לא קדושה זו?

אבל מכיוון שבעוונותי הרבים קראתי את האמנה ומפני שליתר תוקף עיינתי בה שוב, הריני מתיר לעצמי לקבוע שאין בה שני חלקים אלא רק חלק אחד. רצה לומר, אין בה שום "דברים חיוביים" ואין בה שום רצון לשלום בין העמים: יש בה, לעומת זאת, עוד ועוד על חיסול הישות היהודית. בעצם, פה ושם יש בה המלה "שלום", אבל משום מה היא מופיעה תמיד במשפטים כמו "ישראל היא מקור מתמיד של איום לשלום במזרח התיכון ובעולם כולו. הואיל ושחרור פלשתין יחסל בה את המציאות הציונית והאימפריאליסטית ויביא לייצוב השלום במזרח התיכון, צופה העם הערבי הפלשתיני לעזרה של הליברלים בעולם ושל כל כוחות הטוב, הקידמה והשלום אשר בו".

והנה, צר לי לומר, אינני רואה איך יצחק נבון לוקח פסוק כמו זה האחרון ומוציא את הבר שלו מתוך התבן. אינני רואה איך הוא מוצא באמנה את מה שאין בה כדי ללמד בבתי־ספר ערביים. מסקנה בלתי נמנעת: שר החינוך והתרבות לא קרא את האמנה הפלשתינית שהוא חפץ ביקרה החלקי.

ממשלה עבריינית

מאת נחמן רז

לפני ימים אחדים התכנסה בבית הפרקליט החדש בירושלים המועצה הציבורית לענייני שמירת החוק. המניע להקמת מועצה חשובה זו היה ההרגשה המדאיגה, כי סכנות ממשיות מאיימות על שמירת החוק בישראל.

מי חייב בשמירת החוק? לכאורה, כולם. אך לאחרונה הולכות ורבות הדוגמאות של הפרות חוק בעיקר מצד גורמי השלטון עצמם. הרבה עסקו אצלנו בגורמי־בטחון שלא הקפידו תמיד על החוק, ונימקו זאת בנימוקים של "אחריות" לאומית, "אילוצי התפקיד" ו"נסיבות המעשים"; הרבה עסקו כבר בגורמי כלכלה חשובים, כגון הבנקים וראשיהם, שלא דקדקו בשמירת החוק וגרמו זעזועים קשים לציבור.

ראוי להזכיר שני תחומים אחרים, שבהם מערערת התנהגותם של מוסדות הממלכה עצמם את תקפותו של החוק ובכך מזמינה זלזול מצד האזרחים בחוק ובממשלה כאחד.

הראשון, "חוק חינוך חובה חינם". זה אולי החוק הנועז והמתקדם ביותר שנחקק בישראל מיום הווסדה. ב־1949, כאשר המדינה התינוקת עדיין ליקקה פצעיה ממלחמת־השחרור והמוני עולים חסרי־כל היו נאספים אליה מכל עבר – באותם ימי מחסור ומצוקה חוקקה המדינה את החוק הגדול הזה ונטלה על עצמה, ועל חשבונה, את עול חינוכם ומימונם של כל ילדי ישראל, יהודים ושאינם יהודים. בלא מיתקנים ומבנים ראויים, בלא ספרי לימוד ותכניות לימודים המתאימים לאוכלוסיות החדשות שהצטרפו אליה, בלא מורים, מחנכים וגננות, במספר נאות ובהכשרה מתאימה, נטלה המדינה על עצמה את המשימה הקדושה הזאת.

עתה, בשנת ה־40 לקיומה, מקבלת מדינת ישראל מעצמה שי עצוב: החינוך אינו עוד חינם. החלקים בתוכו שיש לשלם בשבילם הולכים וגדלים. כמובן, מי שיש לו במה לשלם. בשנתה ה־40 מוצאת עצמה מערכת החינוך בישראל מרוטה, מקוצצת ומתקצצת.

כך נהפך ה"חינם" ל"תשלום", וכך נהפך ה"שווה" וה"צורך" ללא־שווה וללא־צורך. היכולים – נותנים ומקבלים, ושאינם יכולים – אינם נותנים ואינם מקבלים. חלקים הולכים וגדלים מעוגת החינוך מוטלים על ההורים האזרחים, ואילו המדינה מצמצמת את חלקה עוד ועוד. כך נהפך "חוק חינוך חובה חינם" למעוות ולמתעוות. חלק "החובה" שבחוק חל רק על ההורים, החייבים בשליחות ילדיהם לבית־הספר ולגן, שאם לא יעשו כן הם עבריינים. המדינה פורקת מעצמה יותר ויותר את חובות החינוך המוטלות עליה ומביזה למקרי ולשרירותי לעשות, או שלא לעשות, את שלהם. ושמירת החוק מה יהא עליה?

דוגמא שניה – חוק רשות השידור. בחוק משנת 1968 נקבעו המטרות והדרכים להפעלת רשות שידור בישראל. בין השאר מפרט החוק את מוסדות רשות השידור, את דרך קביעתם והחלפתם, את סמכויות המוסדות השונים ואת אופן פעולתם בתחומי התכנים, התקציבים וארגון מערכת השידור.

והנה, כבר כמעט חצי שנה שאין מוסדות לרשות השידור. המליאה והוועד המנהל – תוקף כהונתם פג; אחרים לא הוקמו. השידורים מתנהלים ללא מוסדות־ניהול חוקיים. בפשטות – השידורים הם בלתי־חוקיים בעליל.

הממשל אינו פועל על־פי החוק, ובשידור מראים לנו, למרבה האירוניה, כיצד מעקלים מכשירי טלוויזיה של האזרחים שלא שילמו את האגרה במועד. כך־העבריין־הממשלה שופט את העבריין־האזרח, ונמצאים הכל עבריינים ומפירי־חוק.

ובבית הפרקליט החדש הנאה שבירושלים מתכנסים אנשים חשובים ומלומדים ומבקשים דרכים לחיזוק שמירת החוק.

נגד הכאניות, כאן וגם שם

מאת מנחם ברבש

בעיית חיי היהודים בתפוצות החופשיות איננה מוצאת את מקומה בסדר־יומה של מדינת ישראל, אלא רק באירועים מיוחדים ומעטים. אפילו התכנסות יהודית־עולמית, כמו הקונגרס הציוני, איננה חודרת לתודעת היישוב כאן והתהודה סביבה מעטה.

הקשרים עם התפוצות חד־סטריים: ישראל קוראת בטון מנוטעני לעליה, מגייסת מגביות ומלוות, מפעילה־שרולה יזמה במנגנוני שלכמה שליחיה מסייעים לחינוך עברי ולתנועות נוער, שרים רבים ומנהיגים עורכים ביקורים רבים ואוגרים הרבה רשמים וחוויות וחוזרים ומבקרים.

היהודים בתפוצות הורגלו לסדר יום שמכתיבה להם מדינת ישראל וצרכיה המרובים, ומירב הפעילות הציבורית שלהם התרכזה סביב העניין הישראלי, שאף יצק תוכן וטעם למאבקיהם.

החשיבה הכלל־יהודית החלה גם להתייחס לנושא מדינת ישראל לא רק כנתבעים ו"מופעלים מרחוק", אלא כשותפים, לא שווי־משקל, לדאגה לקיומה ולדימויה.

לכאורה, ההצטרפות מרצון של יהודי התפוצות לחשיבה המדינית של ישראל צריכה להתקבל כחיזוק השותפות והאחריות והשילוב הפעיל יותר של התפוצות במוקד העשייה הציונית – מדינת ישראל. ההצטרפות מוסיפה מימד חדש לאמונתם של העם היהודי ומדינתו של ישראל, ומערערת את חומת־החיץ שמצאו ביטויין בדברים שהטיח ראש הממשלה יצחק שמיר לעבר מנהיגי יהודי ארה"ב: "אל תתערבו בענייניו הפנימיים".

שותפות הגורל מחייבת דיון מעמיק ואי־אפשר לערכו רק כאן בלי לשתף כשותף שווה־ערך את מנהיגי העם בתפוצות. ודגי כותב ("דבר" 24/2) כי "ההכרעה הגורלית במחלוקת הנוראה (הצעות שולץ) תיפול רק כאן, והבאים לכלול בה חלק רק החיים כאן ומשלמים את מלוא מחירה של הישראליות". זאת כתגובה על פנייתם של ארבעה סופרים מישראל מעל דפי ה"ניו־יורק טיימס", ליהודי ארה"ב להשמיע קולם לאור המצב בארץ ובשטחים. ארבעת הסופרים המכובדים קראו: "אנו מסרבים להאמין שיהודי ארה"ב אדישים לאפשרות שתהיה מלחמה. אנו מבקשים מהם לדבר. בעצם שתיקתם הם כבר מתערבים מאסיביות בפוליטיקה הישראלית". ודגי, המזכיר לא.ב. יהושע (החתום על הקריאה), את גטייתו הישראלית הכאנית (סימני כאניות ניכרו בה), עולה בעצמו על הדרך של סיוע לכאניות בתפוצות, הרואה בריכוז המאמץ סביב בניית הקהילה לחיים במקום עיקר והמעט בלעדיות.

הכאניות, שם וגם כאן, בסגנון "אל תתערבו" ו"רק כאן", תחזק את המופנמות של הקהילות בתפוצות סביב עצמן ותפגע ברקמה של הקשר השותפות, הנטומה המעורערת בלאו־הכי.

מדינת ישראל זקוקה היום, יותר מאי־פעם בדור האחרון, לפריצת המצור המדיני והכלכלי־חברתי, המכרסם באושיות קיומנו. שיתופו של העם היהודי בעת הזאת בחשיבה הלאומית על בעיות קיומית איננו פחות חשוב מן הסיוע הכלכלי ואף הפוליטי והיוני גם לקיומם ומעמדם של היהודים בקרב העמים שבקרבם הם יושבים.

יהודי התפוצות, כמונו, רואים יום־יום את הממשלה בחולונה ואת ראש הממשלה ה"פותר" בעיות על־ידי התעלמות, דחייה, ביטול, "לא בעד" ו"לא" – בכלל.

רצונם להשפיע מובן ומוצדק, כי איכפת להם וגם נוגע לא מעט, גם אם לא באותה עוצמה כפי שאיכפת לנו. האם נבלום התפתחות חיובית זו? האם נקים חומת־חיץ תפסיק את ההקשבה ההדדית?

מועצה אזורית מודיעים
דואר בני עטרות
מיקוד 60991 טל. 971274/1/2/3

מבקשת לקבל הצעות של יזמים להקמת פרוייקטים ביער בן שמן.

א. חוות סוסים
ב. מסלול מירוצי מכוניות, אופנועים וסוסים.
ג. פארק מים כולל מגלשות יבשות

1) ההצעות תוגשנה עם פירוט פרוגרמה עקרונית כולל סכום ההשקעה, וכן שמות היזמים והשקעה מוכחת
2) תנאי ההתקשרות עם המועצה.
3) הפרוייקטים יוגשו בנפרד

תאריך אחרון להגשת ההצעות 31.3.88
אין המועצה מתחייבת לקבל כל הצעה שהיא.

יחיאל דמתי
ראש המועצה

פינה חמה ללב"י

הקרן למען בטחון ישראל

מבצע
"חלב עם כל הלב"

ברשת חנויות "היפר־שוק תנובה" נערך מבצע "חלב עם כל הלב" לפיו כל ההכנסות ממכירת שלושה מוצרי חלב (פירוט ברשת), קודש ללב"י.

קרן לב"י מודה מקרב לב לתנובה ורשת ההיפרשוק על יוזמה זו. המבצע יסתיים ביום ו' 12 מרץ והציבור מוזמן לתת כתף.

היום יותר מתמיד – תן לבך ללב"י
קרן לב"י: רחוב ד' (אר"ן) 17, הקריה, תל־אביב 64734

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי תל־אביב – יפו
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

ניתנת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל־אביב, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב – יפו, הופקדה ביחד עם התשריט המצורף אליה תכנית מפורטת מס' 2408 – שינוי מס' 1 לשנת 1987 לתכנית מפורטת מס' 590, תרש"צ 3/04/5 ו־3/06/14 שכונת שפירא – 1.

השטחים הכלולים בשינוי התכנית המוקפים:
חלקי גושים: 6974, 6981, 7066
ותוא: בדרום – דרך קיבוץ גלויות
במזרח – דרך חיל השריון
בצפון ומערב – רח' טורי זהב, גבול גוש 6971

עיקרי הוראות התכנית:
א. שיפור תנאי הדיור בשכונה ע"י הוספת שטחי בניה ושפוץ בתים עפ"י תכניות אחידות לתוספות הבניה השונות, ללא תוספת יחידות דיור, ושמירה על חזות השכונה ע"י הגבלת נפח המבנים ותנאי בניה מתאימים. בהתאם לכך, שנוי תכנית מפורטת מס' 590, אשר הודעה בדבר פרסומה הסופי הופיעה בילקוט פרסומים מס' 1475 מיום 19/9/68 ותרש"צ מס' 3/04/5 אשר אושרה ביום 14/4/77 ותרש"צ 3/06/14 אשר אושרה ביום 31/7/84
ב. ביטול הרחבת דרך של חיל השריון.
ג. הוספת שביל גישה לבתים מטיפוס ב/72 ברחוב גולומב חלקה 95 בגוש 7066.

כל המעונין רשאי לעיין בשינוי התכנית ללא תשלום, בימים ובשעות שמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה. התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנסקות ובלווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

מרדכי בהנא
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

הודעה
למבוטחי "רותם" באמצעות "אושיות"

בית המשפט המחוזי בתל־אביב אישר ביום 2 במרץ 1988 הסדר המאפשר המשך הטיפול השוטף בעניינים שונים של מחזיקי פוליסות של רותם חברה לביטוח בע"מ שהוצאו באמצעות אושיות חברה לביטוח בע"מ.

הטיפול בתביעות, בשינויי פוליסות ובגביה יבוצע ע"י עובדי "אושיות" שחזרו לעבודה על פי הסכם עם המפרק הזמני של "אושיות".

בדי לשמור על הזכויות, המבוטחים חייבים לעמוד בתשלומי דמי הביטוח הקבועים על פי ההסדרים שנעשו בעת רכישת הפוליסות.

מבוטחים המבקשים לברר פרטים נוספים יכולים לפנות אל סוכן הביטוח שלהם.

רותם חברה לביטוח בע"מ

ד"ר ליפא מאיר, עו"ד
מפרק זמני של
אושיות חברה לביטוח בע"מ

משחת השיניים **אַלְמַקְס** יעילה פי 3 במניעת עששת.

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
לב העיר – אחד העם 69 – 613862
קופת חולים כללית – אמסטרדם 7 – 232583
ירושלים
מרפאת דוממה – הנ"ג 28 – 523191
חיפה
מגן דוד – גאולה 13 – 665205
פתח־תקוה
קופת חולים כללית – חיים עוזר – 905271
בני־ברק – חולון
מכבי – ז'בוטינסקי 71 רמת־גן – 7516272
בת־ים – חולון
גני בת־ים – הנביאים 3 בת־ים – 5515671
אהרון – הפרין 52 חולון – 889153
קופת חולים – עין יהב 2 חולון – 884854
רחובות
מאוחדת – בנימין 23 – 457991

אַלְמַקְס

מודעה בעניין:
פקודת החברות (נוסח חדש) התשמ"ג 1983 (להלן "הפקודה")
ובעניין הלית סוכנויות ביטוח בע"מ ח.פ. 6 – 51-093494 (להלן "החברה")

עפ"י הוראות סעיפים 25, 26 לפקודה מתכבדת החברה להודיע כי באסיפה הכללית שלא מן המנין שהתכנסה ביום 8.3.88 הוחלט לתקן את תזכיר החברה ע"י הוספת המטרה שלהלן: "לעסוק בתיווך לענייני ביטוח בגוף להוראות חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, תשמ"א – 1981"

הלית סוכנויות ביטוח בע"מ

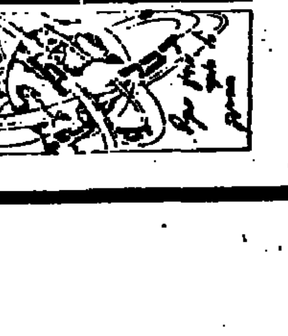

הועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת גן

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת־גן (להלן – הועדה המקומית) בקשה להתרת הקלה כבכס. בגוש 6204 חלקה 150, 152, 153, 159, 228, 316 וחלקי חלקות 63, 154, 160 רח' הפודים פינת המכביל.

והיינה: סטייה בשטחי החלקות בתכנית המוזירה לבין תכנית מפורסת ר"ג/787 א'.

כל המעוניין הרואה את עצמו נפגע על ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפרסיה. ההתנגדות צריכה להימסר לידי הועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 ר"ג תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעתונות.

בכבוד רב,
צבי עמית – ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת גן

קבלת מודעות 24 שעות ברחוב
מודעות משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי המודעות ל'
הלוח הכללי
דבר
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב' דחוף דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 246363 239952

חדשות
של שבת

■ שמיר מתבקש להחליט: **עדית זרטל**, 67' עם תיקונים; **חגי סגל**, לחצים; **שי פלדמן**, ושינגטון בלי אבל ■ מות האני. מדוע נרצחה אשת הפילוסוף משה קרוי ■ פני השטח, מאת **צבי גילת** ■ **דורון רוזנבלום**: רגע־רגע: האויב בכל־זאת בצד השני ■ בעצם לישראל אין נבחרת כדורגל, מאת **אשר לוי** ■ **אלכס פישמן** עם לוחמי הימ"מ ■ מאיר מועלם, לוויתן חדש. מאת **יוסי הימן** ■ רות דיין **לעדנה עברון**: משה היה טוב לזמן מלחמה. לא לשלום. הוא ראה את הדברים כמוני ■ **שרית ישי־לוי** עם ילד הפרחים האחרון ■ **אבי קרטין**: הצ'קים של בני הורביץ ■ **דודו גבע** עמ' 49 ■ **מאיר אגסי** על נכדו הצייר של פרויד ■ מצוקתו של השופט בר־דיין ■ ישראל אהרוני עם אספרגוס ■ **בן אמוץ**: לירות על הכולירות כדורי איידס

מודעון

מוקד מידע טלפוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל:
טלפון 03-433300
בימים א' עד ה'
מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב ביום ו' ובערבי חג
מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ
מרפאת שינויים לעזרה ראשונה אזור תל־אביב
רחוב בר כוכבא מס. 49 – טלפון 03-284649
בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00
בימים ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים – מ־15.00 עד 21.00

אחד חיפה
רחוב הנבון 26 קומה ג' – 04-523566
כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00
ער"ן עזרה ראשונה נפשית
בתל־אביב – 03-5461111
קו לילדים ונוער – 03-261113
ירושלים – 02-227171
חיפה – 04-672222
נתניה – 053-535316
כרמיאל (גליל) – 04-988410
כפר־סבא – 052-913999
באר־שבע – 057-418111.
קו פתוח – ארגון קשבת לילדים ובני נוער
בתל־אביב 03-221680 (24 שעות)
נעמת – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה:
בימים א' עד ה' מ־9.00 עד 16.00 – 03-235922
קו פתוח לקשישים 02-690685

מילה חדשה במילון של מיחיץ: ניצחון

אחרי 14 משחקים בלא נצחון רשמה נבחרת ישראל נצחון בכורה ב"עידן מיחיץ" ■ 0:2 על ניו־זילנד במשחק "ההזדמנות האחרונה" ■ שיטת מיחיץ עבדה: דני ורוני פתחו את הגנת היריב ואלי כהן ואיניר באו מאחור והבקיעו ■ ביום א' מול טאייואן, שכמעט הפתיעה אתמול את אוסטרליה

ארלאייד (שירות "רבתי"). כשיש לפניך יעד בלתי מושג, שאתה כליכך שואף להגיע אליו, כליכך רוצה לכבוש אותו, כליכך מיחל לו – קשה, קשה לך לעכל שהגעת אליו סוף סוף. ואתמול זה קרה לכדורים שלנו בתכלת־לבן. הם עשו זאת: אחרי 14 משחקים רצופים ללא נצחון, 14 משחקים בטעם מריר, 14 משחקים שאיימו לשבץ את "עידן מיחיץ" כדף השחור ביותר בתולדות הכדורגל שלנו.

הנצחון הראשון של "בחורי מיחיץ" הושג, דווקא, במשחק "ההזדמנות האחרונה". הנצחון 0:2 על ניו־זילנד החזיר את נבחרת ישראל לתמונת סיאול. מיחיץ, שלמד כבר כמה משפטים בעברית, הכניס אתמול למילון שלו מילה חדשה: נצחון. כל תוצאה אחרת היתה מעניקה לנו כרטיס בכיוון אחד: הביתה. הנצחון במשחק אתמול יכול לתת לנבחרת את אותה "מנת המבצ'", שכה היתה דרושה לשינוי האוירה ולפיזור התיסכול.

אבל, אסור להיתפס בנצחון היחיד הזה, כבקרש הצלה של הכדורגל הישראלי. הסיכויים לזכות בכרטיס האולימפי גדלו וזה הכל. תחלואי הכדורגל שלנו לא נרפאו. הדרך לסיאול עדיין ארוכה מאד. יש לנצח ביום ראשון את טאייואן, שבינתיים מידרה את הזיים בטורניר הן לניו־זילנד (שהבקיעה שער נצחון 4 דקות מהסיום) והן לאוסטרליה (שהשיגה נצחון דקתיים מהסיום). אח"כ צפויים מאבקים חוזרים, קשים ביותר, מול שלוש הנבחרות היריבות במגרשי ניו־זילנד.

אבי ורוני עוזבים

היום אמורים אבי כהן (גלאזגו ריינג'רס) ורוני רוזנטל (פ.צ. בריז') לשוב לקבוצותיהם. הנבחרת תאבד שניים מהבולטים והטובים בשחקניה. קשה לדעת כיצד תתפקד ההגנה ללא הבלם־קפטן אבי כהן ואיך תרוץ ההתקפה ללא "המנוע" רוזנטל, שבישל בצורה יפה את השער הראשון לישראל אתמול. עד שעות הערב המאוחרות אמש, ניהל כהן מו"מ טלפוני עם הנהלת ריינג'רס וביקש להישאר באוקיאניה.

ומילה טובה על בוני גינצבורג. עמדת השוער הפכה לנקודת התורפה של הנבחרת, לאחר מנתו הכואב של אבי רן. בשבוע האחרון הוכיח בוני, שקיבל אשראי מוצדק. הוא הגיע בשני המשחקים האחרונים לשיא והגן בצורה יפה ובטוחה על שערו.

איניר: שער שני — אלי כהן: שער ראשון

הטורניר הקדם־אולימפי

ישראל – ניו־זילנד 0:2 (0:1)

● אלי כהן (17), מוטי איניר (55)
שופט: אלאן סנודי (צפון אירלנד)
5000 צופים. איצטדיון "הינדמארש", אדלאייד

★ ישראל: גינצבורג; אבי כהן (בית"ר), אבי כהן (קפטן), ניר אלון, קלינגר; עזוריה, איניר (שמעונוב), אלי כהן, מלמיליאן; ברייליבסקי, רוזנטל (לוין).

★ ניו־זילנד: גוסלינג; מאלינן, הרברט, אנגוס, קול; איירונסייד, ארג' (דנפורת), הולגן, מקסוויני; ווקר, טרנר (והיינג).

מהלך

הפתיחה שלנו היתה טובה. כבר בדקה ה־2 ניהל דני התקפה טובה, בישל מצב לאלי כהן, אך השוער הניו־זילנדי קטע את מעוף הכדור. בדקה ה־8 ניהלו ברייליבסקי ורוזנטל התקפה מהירה והאחרון בעט לחוץ מפינת רחבת ה־16.

החששו מהעוקשות והגנות הניו־זילנדיות התבדה. כמו האוסטרלים, גם ידידינו מנבחרת ה"קיווי" או ה"אול־וייטס" (כל־לבן בשל התלבושת הלבנה), לא ידעו לשחק בצורה טכנית ומאופקת יותר. מאידך, גם שילובם של שחקנים מוצקים או גבוהים כמו ניר אלון, קלינגר, אלי כהן ואיניר בנבחרת שלנו, הסירה את היתרון הגופני של השחקנים היריבים.

רוני פרץ, דני הסית ואלי בבש

בדקה ה־11, אירע, בכל זאת, תיקול חריף בין הבלם שלנו אלון להלוץ טרנר. דווקא אלון התאושש ואילו טרנר פונה באלונקה והוחלף לביתו. מקומו נתפס ע"י הלוץ החסון דהיינג.

ואז, באה הדקה ה־17: רוזנטל פרץ כסילון באגף השמאלי, חלף על פני המגן מאלינן ושלח כדור רוחב. ברייליבסקי ומגן ניו־זילנדי ניתרו לכדור, שהוסט מתוחו של הישראלי למרכז הרחבה ואלי כהן, שהגיח מאחור המשיך לרשת. 0:1 לישראל.

דקה 21: ניו־זילנד בהתקפה. אבי כהן נגח לקרן. הכדור הגבוה לרחבה וקול בעט מעל המשקוף. בדקה ה־26 הגיע שוב אלי כהן, למצב הבקעה, אחד מני רבים שלו במשחק. אולם, אלי, שפרץ לרחבה, נגע בכדור ביד וכוזב את ההזדמנות.

לקראת סיום המחצית הראשונה תקפו הניו־זילנדים בסערה להשוות, אך בוני גינצבורג היה במיטבו ומנע בעיות. שתי התקפות עשו מאמצים ניכרים. כך רוזנטל (32) קיבל כדור בגבו לשער, הסתובב ומול שני מגינים בעט היטב, אך השוער קלט.

בוני על הגובה ומוטי מפציץ

מנגר, פרץ 'ארג' לבדו ובוני נאלץ לצאת לקצה ה־16 ולזנק לרגליו. בדקה האחרונה של המחצית עבדה ישראל למתקפה אוירית משולבת: אורי, דני, אלי כהן – איניר נהדף על קו השער.

בפתיחת המחצית השניה הסתמן לחץ ניו־זילנדי. משראה התנועה התקשתה לעבור קדימה. אלא שהחלופים הרבים לא הגיעו לכלל מצבים מסוכנים. ההגנה הישראלית עשתה את מלאכתה בשקט ובאמונה.

דקה 55: התקפה ישראלית ראשונה במחצית. דני מסר למלמיליאן, הכדור נשלח לאלי כהן ברחבה, הגיע למוטי איניר, שבעט יפה לרשת. 0:2. באויר נישא ריח של נצחון.

בדקה ה־60 ניצלה ישראל את ההלם בשורות ניו־זילנד. מלמיליאן פרץ היטב והוכשל בגסות על קו ה־16 מ'. לרגע קרינו ל"פנדל", אך אורי יכול לסכן גם מ־16 מ'. הפעם, הסמה השמה את כדורו.

ניו־זילנד עשתה מאמצים אחרונים לשנות את המצב. מקשרי השכני במרכז השדה, בסיוע המגינים התוקפים מאלינן וקול, שלחו קדימה את וקר ודהיינג, אולם ההגנה שלנו המשיכה לשמור על קור רוח ועירנות.

הסינים הוציאו לארוק את הנשמה

(שירות "דבאיט", "נבאחות"). השכר שלטיגץ אלוף התיחיום, טאייואן, שמלכתחילה יועד לה תפקיד "בשר התותחים" של הטורניר, מכריבה לשחק לפי התמונה. אתמול היא עמדה על סף סנסציה גדולה מול אוסטרליה הפייבוריטית והרע־נפלה רק בדקות הסיום לאחר מאבק עיקש ואמיץ – 3:2.

המאמן הארוגנטי והשחצן – בולזול בקלותראש. הדבר כמעט עלה להם ביוקר. טאייואן השכילה לסכר על שערה ואף הדהימה את רבבת הצופים בשער יתרון מפתיע.

אוסטרליה החליטה בשלב זה ליטול את היוזמה מחדש. היא תקפה ללא הרף והשוותה סמוך להפסקה ע"י אלכס טובין, שלא הופיע מול ישראל. במחצית השניה, כשאוסקר קרינו קבע יתרון למארחים, נדמה היה, כי הסינים יצעדו לקראת תבוסה. אלא שבתוך גלי ההתקפות האוסטרליות מצאה טאייואן פרצה בהגנה השאננה של אוסטרליה והשוותה בדקה ה־84. אך, דקה אח"כ הבקיע ג'ימי פאסיקאס "היווני", שאף הוא לא שיחק נגדנו, את שער הנצחון.

הטבלה

1.	אוסטרליה	2:5	4
2.	ישראל	2:2	2
3.	ניו־זילנד	2:1	2
4.	טאייואן	4:2	0

במחזור הבא

יום ראשון, סידני:
05.00: ישראל – טאייואן
07.00: אוסטרליה – ניו־זילנד

תגובות

מיחיץ: מחכה עד אחרי טאייואן

המאמן שלנו, מילינקו מיחיץ', יכול היה לחייך סוף סוף ולא רק מתוך נימוס. "בכון, זה נצחון חשוב מאד, אך, עד שלא ננצח את טאייואן אין מה לדבר על הסיכויים שלנו. בכל אופן, עכשיו הרבה יותר קל לנו".

סוירי: כל הכבוד! סלטו איתכם

יו"ר ההתאחדות לכדורגל, שאול סוירי, שיגר שוב מברק לאוסטרליה בזו הלשון: כל הכבוד! תמשיכו במשימה שבה התחלתם. כולנו איתכם. סוירי הוסיף, כי הנצחון אתמול היה חשוב מאד לשיפור המוראל ועתה הסיכויים להשיג את הכרטיס לסיאול פתוחים.

אופק: העלתם את המוראל

מזכ"ל הפועל ויו"ר הועד האולימפי, יצחק אופק, שיגר אתמול מברק ברכה למשלחת באוסטרליה: שאו ברכת הספורט בישראל לנצחונכם החשוב בטורניר הקדם אולימפי. נצחון זה העלה את המוראל של כולנו. הבקעתם שערים וזכיתם בנצחון צודק. המשיכו כך במשחקים הבאים והצעידו את הכדורגל הישראלי למשחקים האולימפיים.

אלי כהן: התוצאה לא משקפת

מבקיע השער הראשון לנבחרת ישראל, אלי כהן, אמר בהתרגשות: "הבקעתי שער יוצא מהכלל. כולנו נתנו פייט טוב ונלחמנו בכל כוחנו. הנצחון חשוב למוראל ולבטחון. התוצאה לא משקפת. החמצנו המון הזדמנויות, ובעיקר אני, שהגעתי לכמה מצבים. העיקר שהבקעתי".

ברייליבסקי: 4 הקשרים עלו וירדו

דניאל ברייליבסקי, מהבולטים בקישור הישראלי, הסביר את ההבדל במשחק הנבחרת אתמול: זה היה משחק טוב מאד של הנבחרת. ההגנה סגרה היטב את הרחבה ו־4 הקשרים עלו וירדו כל הזמן. הם סייעו למגננה ורחשו את ההתקפה.

איניר: שער בכורה אחרי חצי עונה

מוטי איניר הבקיע אתמול שער ראשון בנבחרת. לא רק שער חשוב ביותר באופן אישי ולאומי, אלא... שער ראשון למוטי, מאז ימי "המילואים" של רודה. במשך חודשים ארוכים, מאז חזר מהולנד למכבי ת"א, לא מצא מוטי את הדרך לרשת. הוא עשה זאת בעיתוי הנכון.

13 רצים מאירופה היום במרתון ת"א

במירוצים השונים ישתתפו יותר מ־6000 רצים ● שינויים בסדרי התנועה בעיר

מאת ברוך דגון

13 רצים אורחים משש מדינות אירופאיות – הונגריה, רומניה, פולין, צרפת, איטליה והולנד – יתחרו היום במרתון תל־אביב השמיני, המאורגן ע"י מרכז הפועל.

בשלושת המירוצים השונים צופים השתתפות של יותר מ־6000 רצים – 4000 במירוצים העממיים, 2000 בחצי־מרתון וכ־250 במרתון המלא. הרצים הישראלים ינסו להמשיך ע"י הרצים האורחים ולשפר את הישגיהם האישיים.

הזינוק יינתן בתשע בבוקר ליד בנין הועה"פ ברחוב ארלוזורוב. הרצים יעברו ברחובות המרכזיים של העיר ויסיימו בבוקר, בה הזינוק. המפעל ישא אופי קרנבלי, חגיגי ועממי והמארגנים מצפים לאלפי צופים במדרכות, שיעודדו את חבורות הרצים.

בשעות המרתון יחולו שינויים בסדרי התנועה בעיר. רחובות רבים יסגרו לתנועה ויפתחו בהדרגה על־פי קצב ההתקדמות. התנועה תופנה לנתיבים חלופיים. כוחות גדולים של שוטרים ומתנדבים יפקחו על הסדר ויעזרו בכוונת.

האכילו את רצי המרתון בלוקשים

מאת משה כהן

רצי המרתון נהנו אמש ממיטב המטבח האיטלקי, ויש לקוות שהם לא זללו יותר על המידה והבוקר הם יזנקו רעננים למרתון תל־אביב.

בשף ה"פאסטה" המסורתי שמו המארגנים בראשותו של אמנון כהן את הדגש על הרבה אוכל ומעט דברות. מזכ"ל הפועל, יצחק אופק, סגן ראש עיריית ת"א, נתן וולוך ויו"ר הנהלת ההתאחדות לספורט, עמי שלף ברכו בקצרה את באי המרתון ואילו מירון מוצלח ומס בלאגן בכבישי ת"א, שרובם יוסמו בשעות הבוקר.

תיקו לנוער

נבחרת הנוער בכדורגל סיימה אתמול בתיקו 2:2 עם נבחרת מחוז נידרזקסן בגרמניה. את השערים לישראל הבקיעו משה בן־דרוש ומזרד.

נצחון לפרקיס ב"סבב פרנקל"

שחר פרקיס העפיל לשלב רבע הגמר של "סבב פרנקל" בטניס לאחר שגבר בקלות על סונר מאוסטריה 1:6,0:6.

לשלב הבא של המשחקים, הנערכים בחיפה, עלו גם בועז מרנשטיק, שניצח את מיכאל דניאל 2:6,5:7, וחביב ויינפלד, שגבר על הרומני קוזק 6:7,4:6,7:5.

עמית נאור נכנע לגרמני וייל 6:4,7:5.

שתי ישראליות עלו לרבע הגמר בטורניר הנשים פיליפס. רליה קוריאט ניצחה את בוסמן מבלגיה 4:6,5:7 וענת הרן גברה על סטרבל משוויץ 2:6,4:6.

מכבי החזיקה אצבעות ודרבוס עשתה אמש חצי עבודה. והערב:

הכדור בידיים של מכבי

מאת משה כהן

מכבי תיאב להיות בנצחון ביתי על סאטורן קלן ולנצל את "המתנות" של דרבוס, שגברה אמש על ברצלונה. זאת תהיה הערב (8.30) משימתה של האלופה הישראלית, שתתמודד מול האלופה המערב־גרמנית.

השבועות האחרונים לא היטיבו עם שחקני האלופה הנצחית של הכדורסל הישראלי. התבוסות במשחקי בית הגמר והיכולת הבלתי משכנעת במשחקי הליגה גררו גלי ביקורת בתקשורת ולשיחות "נפש" רבות בין השחקנים להנהלה. הערב תנתן להם ההזדמנות לקום מהקרשים ולזכות בנצחון משכנע שיחזיר להם את הבטחון לקראת המשך הדרך.

דרך הגב, מיקי נפגע ולא ישחק

מיקי ברקוביץ הסובל מבעיות בגב לא יטול כנראה חלק במשחקה של מכבי ת"א מול סאטורן קלן. פציעתו של מיקי יוצרת מסדר חולים בשורות האלופה. החולה הראשון הוא גרג קורנליוס, ששבר את אצבע ידו ולגביו העונה כבר נגמרה.

כבר באימונה של מכבי ביום שלישי סבל מיקי ממיחושים בגבו. אתמול הוא נאלץ להרים ידיים. הוא עובר סדרת טיפולים וקיים ספק רב לגבי שיתופו, אבל בכל מקרה הוא לא ישחק בחמישייה הפותחת.

באימונה של מכבי, שנערך אמש בהיכל הספורט ביד־אליהו, דיברו השחקנים על החשיבות הרבה של נצחון ביתי משכנע. לדולף קליין היתה פגישה לבבית עם מייקל ייקל ורוב שחקני סאטורן, אותם הוא הן בקלן והן בנבחרת הלאומית. רלף התעניין לדעת מה קרה לנבחרת המערב־גרמנית, שאיבדה את מירב סיכוייה לזכות באחד משני המקומות הראשונים בבית הביניים של אליפות אירופה לאומות. הגרמנים תרצו את כשלונם בבצורתה המפתיע של נבחרת בולגריה על נבחרת יוגוסלאביה.

חן, סימס, מאגי ג'מצ'י ובארלו

מכבי תנסה לפתוח את המשחק בסערה. החמישיה הפותחת תהיה מורכבת מתן ליפין, וילי סימס, קין מאגי, קן בארלו ודורון ג'מצ'י. על ספסל המחליפים ימתינו בדריכות מוטי דניאל, מוטי ארואסטי ואיציק כהן, שינסה למלא בהצלחה את תפקיד ה"שוטר" של הקבוצה. שוטר פירושה: נישול של מכבב הקבוצה היריבה. גרג קורנליוס הפצוע לא הצליח למלא בהצלחה תפקיד זה ופציעתו תעניק לכהן את הזדמנות חייו.

תוצאת המשחק תהיה תלויה גם בעידוד. שיעניקו 10,000 הצופים שיאכלסו את יציעי היכל הספורט ביד־אליהו. צריך לזכור, כי אוהדים טובים נמדדים ברגעים הקשים והערב מעניין יהיה לדעת האם למכבי ת"א יש אוהדים טובים.

הערב יערכו שני משחקים נוספים במסגרת המחזור ה־12 בבית הגמר: טריישר מילאנו – אורטס, אריס סאלוניקי – פרטיזן בלגראד.

קלן מאמינה בנצחון

שחקני סאטורן מאמינים בכוחם לזכות הערב בנצחון. "הכל פתוח, אנו לא מרימים ידיים וננסה להפתיע", אמר אמש מאמנם בעת מסיבת העתונאים שנערכה במלון "הלטון".

לאחר מסיבת העתונאים באו שחקני סאטורן להיכל הספורט ביד־אליהו והאוירה ה"יקית" ניכרה היטב באימון. זה החל בכוסות השתיה, שסודרו כמו במסדר צבאי והסתיים בדרישת הגרמנים לסדר להם תאורה כמו בעת המשחק.

צריך לזכור, שגם סאטורן קלן משופעת במוזרות רבה. לרשותו של המאמן האמריקאי, טוני די־ליאו עומד צוות שחקנים טוב ומהיר. השחקן הבולט בשורותיהם הוא ללא ספק מייקל ייקל, המתנשא לגובה של 1.99 מ' ונחשב לשחקן רב־גוני. במשחק הקודם בין שתי הקבוצות הוא לא נטל חלק, אבל הערב הוא ישחק ובוודאי יהיה לשים עליו עין. גם שחקניה האחרים של סאטורן אינם קוטלי קנים. את משחק הקבוצה מרכז בריאן ווריק, נחשב לירדנאות, אבל גם לעשה שטויות מקצועי. מתחת לסלים ישחק ראלף מקפרסון, המתנשא לגובה של 2.05 מ'. את החמישייה משלימים ואגנר ונגאר.

אגב, השופט הצ'כי קוטלובה לא הגיע אתמול לארץ והוא אמור היה לנחות רק אמש.

דרבוס גברה על ברצלונה 90:91!

"מכבי" דרבוס עשתה זאת. מכבי החזיקה אצבעות ותשואה דרבוס גברה אמש במשחק דרמטי מאין כמוהו על ברצלונה 90:91. טובה זו מעניקה סיכוי גדול יותר למכבי ת"א, שעתה תלויה אך ורק בעצמה. אם מכבי תזכה ב־3 נצחונות היא תעפיל לחצי הגמר, גם אם ברצלונה תנצח את שני משחקי הבית שעוד נותרו לה מול טרסר ואורטס.

גביע קוראץ' לריאל מדריד

ריאל מאדריד זכתה אמש בגביע קוראץ', לאחר שנוצחה במשחק הגומלין מול ציבונה זאגרב על חודה של נקודה – 94:93 (44:37) והנהנה מיתרונה של 13 נקודות מהמשחק הראשון מול להקתו של דראזן פטרוביץ'.

אמש היה דראזן פטרוביץ' במיטבו. הוא קלע 47 נקודות והיה "סופרמן" אמיתי, אבל דראזן ה"איש" לא הספיק לבד ושחקניה המנוסים של ריאל מאדריד, בראשותו של אלבסיס, שקלע 22 נקודות, הצליחו לשמור על יתרונם.

לדראזן פטרוביץ' היה זה משחק פרידה במסגרת גביע אירופה במדי ציבונה. בעונה הבאה הוא ילבש את מדי "ריאל מאדריד".

מכבי ראשל"צ עלתה לפיסגה

מאת שמואל קלינגר

המחזור ה־13 בליגה הלאומית בכדוריד לא הוליד הפתעות, אבל בגלל הניצחון הגבוה של האלופה, מכבי ראשל"צ על הפועל נוקיס בהפרש 20 שערים (14:34) היא עלתה למקום הראשון על חשבון היריבה העירונית, הפועל ראשל"צ שניצחה את הפועל רחובות "רק" ב־9 הפרש (13:22). גם השלישית, הפועל ר"ג, ניצחה בדרבי העירוני את ארזים 20:31.

מכבי ראשל"צ 34
הפועל נוקיס 14

מיפגן הדרבי של האלופה באשר כבר בהפסקה הובילה בהפרש 10 שערים (6:16).

מכבי ראשל"צ: מוכשוביץ 8, אוסלנדר 7, יוסיפוביץ 4, איילדים 4, בעט 3, פוסקו 3, סגל 2, דרוקר 2, צרפתי 1.

נוקיס: אלמוליגנס 4, כס 4, הולצמן 2, נאף 1, ויידגר 1, קניג 1, פיקמן 1.

הפועל ראשל"צ 22
הפועל רחובות 13

בהפסקה הובילו הראשונים רק ב־3 שערים (6:9) אבל לאחר מכן עשה ודורון דיין המצויין את המשחק לחד־צדדי.

הפועל ראשל"צ: דיין 8, הדד 6, קושניר 3, פרי 2, אקרמן 1, קטמל 1, רון 1.

הפועל רחובות: משיח 5, יוחס כהן 3, ולצר 2, מוריץ 1, זבולון 1, גמליאל 1.

קרית־שרת חולון 14
מכבי פ"ת 14

משחק שקול לכל אורכו הוליד על כך גם את התוצאה השוויונית בהפסקה (8:8).

קרית שרת: דיין 6, צ'ילבון 3, מסלמן 2, מרום 1, גרינפלד 1, עינב 1.

מכבי פ"ת: מנדל 5, רוזוביץ' 4, קבילה 2, בכר 1, מלקין 1, בודיור 1.

הפועל ר"ג 31
ארזים ר"ג 20

ולינגר וסומך בצניני הפועל ר"ג בכבורות עשו את הדרבי הר"ג לחד־צדדי במהלכו. קרישת הפועל לא עזרה כל הזמן.

הפועל ר"ג: ולינגר 7, סומך 7, גרינפלד 6, ברא 4, זיגלר 2, גוז 2, ספרן 2, דגן 1.

ארזים ר"ג: מועלם 6, פרידמן 3, פרי 2, ונינצקי 2, שמש 2, אליגב 2, ברעמי 2, גונן 1, גוז 1.

מכבי נתניה 17
הפועל פ"ת 16

מכבי נתניה: דוידאי 6, אלסקונצה 4, לימן 3, פינקלשטיין 3, הרמן 3.

הפועל פ"ת: חליטה 5, ברנע 3, אמר 2, שיבי 2, אוברקוביץ' 1, זלדינר 1, אפו 1, ברו 1.

מכבי רחובות 34
אליצור הרצליה 23

נצחון קל למכבי רחובות על הקבוצה השלישית מהתחתית, לאחר מחצית שקולה (12:15) לא התקשו בלוד וחבריו לנצח ב־11 שערים.

מכבי רחובות: קיבץ 8, בלוד 6, רובינשטיין 4, משיח 4, זיו 3, חיימוביץ' 3, מדינה 2, ויקטור 1, גולדפישר 1, לוסטיגיק 1, קלמר 1.

הרצליה: ריינהולד 6, פייילבר 5, שמידט 3, מנדל 3, הרסמן 2, מלס 2, יעבס 2.

מנסדורף יתמודד מול בקר

הטניסאי המערב־גרמני, בוריס בקר, המדורג רביעי, יתמודד בסיבוב השני מול עמוס מנסדורף, בטורניר בפלורידה, לאחר שניצח את הספרדי, אמיליו סאנשז, 6:7, 4:6. מנסדורף הבקיע קודם־לכן את האוסטרי תומאס מוסטר 6:3, 6:3.

האמריקאי הצעיר, דייויד פיית, הפתיע את המדורג שלישי, ג'ימי קונורס 6:3, 4:6, 3:6. ראוך קאסידי מארה"ב ניצח את המדורג שביעי, השוודי יואקים ניסטרום 0:6, 7:6.

מאטס וילאנדר, המדורג ראשון, הבקיע את הצרפתי טיירי טילאן 2:6, 3:6 וג'יי ברגר מארה"ב ניצח את ברונו אורסאר מצ'כוסלובקיה 2:6,5:7.

מילוסלב מציר מצ'כוסלובקיה המדורג שני, גבר על דייגו פרז מאורוגואי 3:6,2:6. המדורג שמיני, אנדרס גומז מאקוודור, ניצח את ג'ימי אריאס מארה"ב 3:6,4:6.

הלוח הכללי

דירות למכירה
[illegible]

הצעות עבודה
[illegible]

מכוניות
[illegible]

רוצים לקנות
[illegible]

רהיטים
[illegible]

מכונות כתיבה
[illegible]

הלוואות
[illegible]

ריפוי והרגיה
[illegible]

נרשמו לנישואין
[illegible]

שרותים
[illegible]

הכרויות
[illegible]

פוליש ונקיון
[illegible]

חיבה
[illegible]

הכרויות
[illegible]

דרושים
[illegible]

ריפוי והדרה
[illegible]

לבית אבות "משען" בתל־אביב דרושים:
★ אחות מוסמכת
יש אפשרות למגורים במקום
★ בחורת עזר
לפרטים נא לפנות לאחות הראשית
טלפון 413211/2

משרד התחבורה
לשכה ראשית
מכרז מס' 51/87
משרד התחבורה מעונין להתקשר עם
יועץ תנועה מומחה
בעל רקע במערכות עיבוד נתונים
– רצוי מאיזור חיפה –
פרטים ומפרט ניתן לקבל אצל מר ד"ר משה הירש
משרד התחבורה ת.ד. 867 ירושלים 91008 טל':
02-229606
מועד האחרון להגשת הצעות הוא: 27.3.88
ל.ע.מ

משרד התחבורה
לשכה ראשית
מכרז מס' 52/87
משרד התחבורה מעונין
להתקשר עם רופא תעופתי,
מורשה בכיר ומומחה לביצוע עבודות
במינהל התעופה האזרחית.
פרטים ומפרט ניתן לקבל אצל גב' סטלה קנובל,
ת"ד 8 נתב"ג טל' 03-9711473 החל מיום 14.3.88.
מועד האחרון להגשת הצעות הוא: 27.3.88.
ל.ע.מ

לאולמות ארועים בבית מלון בתל אביב דרושים:
א. Maitre d'hoteL
ב. קפטן
ג. מלצרים/מלצריות
מקצועים בלבד
ד. מגישות בחדרי אוכל
ה. עובדי נקיון
ו. מחסנאי
ז. איש אחזקה
תחילת עבודה מיידית
בפרטים נא לפנות אולמי פארק
הירקון 75 תל־אביב

כוכבים ולילות

בעריכת זאב פרי

יקירת ת"א

שרה לוי־תנאי, מייסדת תיאטרון מחול „ענבל" והמנהלת האמנותית שלו נבחרה ליקירת תל־אביב לשנת 1988. את התואר תקבל לוי־תנאי על פעולה בשדה המחול הישראלי.

הפרק המפואר ביצירתה של שרה לוי־תנאי וחבריה מ„ענבל" נפתח ב־1957 בסיור הראשון, שערכו חברי הלהקה לארה"ב. „ענבל", ובראשו שרה לוי־תנאי, זכו להכרה בין־לאומית, לביקורות נלהבות בעתוני בירות אירופה ואמריקה ולמקום של כבוד בספרי תולדות המחול בעולם. מאז ועד היום זוכה לוי־תנאי לביקורות תמות בעולם ובארץ. באחרונה יצא „ענבל" במופע חדש, „אותיות פורחות" – מופע הכולל גם גירסה מחודשת של „שיר השירים". באפריל תצא הלהקה לסיבוב הופעות של חודש וחצי בארה"ב ובקנדה.

ספר

איך לשכוח מיליון

„אל המיליון הנשכח", שליחות־עליה לסוריה ואיראן. מאת יונה כהן. הוצאת „כנה" ירושלים. 218 עמ'.

יונה כהן, הכתב הפרלמנטרי הוותיק של „הצופה" (בימים אלה מלאו חמישים שנה לעבודתו בעתון זה מראשיתו), ישב כבר שנים בכנסת, ואפילו ענני־המלל האדירים של בית־השפתותיים לא הצליחו להבריעו. אדרבה, אולי דווקא הגאות המילולית הזאת, היא שעוררה בו געגועים לתקופה שבה היה מעורב במעש ולא בהקשבה או בכתיבה שוטפת. אם כך הדבר, הרי שהגעגועים האלה, הספוגים ברוטב של נוסטלגיה, סייעו ליונה כהן לכתוב את הטוב בספריו (15 במספר, אם אינני טועה): „אל המיליון הנשכח".

המיליון הנשכח הם יהודי המזרח, ולפיכך – שמו של הספר כבר מרמז על נימה של טרוניה ותוכחה. ואמנם, כבר במבוא כותב כהן: „אל יהודי אירופה הפנו המוסדות הציוניים המרכזיים, למן הקונגרס הציוני הראשון ועד השואה האיומה שפקדה יהדות זאת, קריאות בלתי פוסקות כדי לזרזם ולעוררם לתנועה הציונית ולפעילותה. במשך חמישים שנה ויותר פעלו בארצות אירופה שליחים ציוניים מארץ ישראל, אורגנו סניפים ציוניים למיניהם, הוקמו תנועות הכשרות חלוציות, גרעיני עליה ועוד. הושקעו כספים, זמן ומרץ כדי לעורר ולהמריץ את יהודי אירופה לעלות לארץ ישראל. לא כן יהודי ארצות המזרח וארצות צפון אפריקה. כאן היו ציונים ללא ארגון ציוני וללא מפעילים מהמרכז הארגוני. כאן היו ציונים מעצמם. גם רשיונות עליה שניתנו על־ידי המוסדות הציוניים, במספר זעום ורחוק מהדרוש, חולקו בעיקר בין יהודי אירופה".

כהן טוען שביהודי המזרח, שמספרם אז נאמד במיליון, נזכרו המוסדות הרשמיים רק לאחר שיהדות אירופה הוכחדה באכזריות. ב„אל המיליון הנשכח" מתעד כהן שני פרקים מנסיונו האישי כשליח הסוכנות, תחילה בחלב שבסוריה (בשנים 1944־45) ואחר־כך באיראן (1950). חשיבותו של ספר זה המצטרף לספרות הענפה, הגדלה והולכת, על העליה והעפלה, היא בעיקר בתיאורים מכלי ראשון. דווקא משום ששפתו של יונה כהן רחוקה כל כך מהמודרניזמים ומה„ביוספיק" השגור, יש בתיאורים הללו, שלעיתים הם נאיביים, מידה רבה של אמינות לא־מתוחכמת.

חלקו הגדול של הספר מוקדש ליהדות סוריה וכאן מצויים גם כמה מן הפרקים המרתקים ביותר בספר. בצד הפעילות המרתקת של אנשי המוסד לעליה ב' מפגיש כהן את הקורא בדמויות בעלות אישיות קורנת. הסיפורים על המיפגש עם דמותו האגדית של עקיבא („המבריח") פיינשטיין המוביל את יונה כהן בראש קבוצת נערים ונערות עד מעבר לגבול הלבנוני־ארץ־ישראלי, בואו של הרבי מבעלז, אהרון רוקח, כפליט מאירופה החרבה לביירות, המתח של בעלי מלון „ספיר" בביירות, בני זוג יהודי אשכנזי, תאורם של ילדים וילדות בני הקהילה היהודית בחלב הנקרעים מהוריהם ויוצאים בדרך תלאות לארץ ישראל – כל אלה מרפדים את הסאגה המרתקת הזאת בהרבה חום אנושי.

אולם, כל הדמויות הללו הן בבחינת כתמי־צבע בסיפור, שיש בו לא רק עלילות של מבצעים חשאיים, אלא גם כמה הארות עגומות על גילויים לא מלבבים במיוחד שיונה כהן מתעקש לתעד אותם, אולי דווקא משום שהם נוחים מאד לשיכחה קולקטיבית.

בפרק על שליחותו באיראן (שם מצויים כמה תיאורים מדהימים על פליטים יהודיים המתגוררים בבית הקברות) מתעכב כהן, לא בלי זעם, על מה שהוא מגדיר „סלקציה" ישראלית בהעברת עולים מאיראן. פירוט הבדיקות הרפואיות הקפדניות אשר עיכבו עלייתן של משפחות שלמות, פירוט ההוראות אשר פסלו קטגוריות מסויימות מעליה ארצה – כל אלה נקראים היום בתחושה כבדה. כהן מאשים בעיקר את שלטונות הבריאות בישראל בשיבוש הליכי העברתם של יהודי איראן לישראל, ואף נוקב בשמות האחראים. לדוגמה, כהן טוען שד"ר שיבא, שהיה אז מנכ"ל משרד הבריאות, „עורר את המשענת החזקה שמצאו אנשי העליה בבן־גוריון. גם הוא, בן־גוריון, הושפע מטענותיו של שיבא, כי העליה הבלתי־סלקטיבית מהווה סכנה מידית למדינה". טענותיו אלה של כהן אינן יכולות לעבור ללא התייחסות הסטורית עניינית, במיוחד נוכח טענתו החד־משמעית: „התלוּת הסלקציה היו מכת־מוות לעלייה".

„אל המיליון הנשכח" אינו ספר „מאורגן". זהו בליל אישי מאד של חוויות, זכרונות ותעודות. אבל דווקא היעדר היומרנות המדעית שבו, דווקא נטיות־הלב והטעמים האישיים של מחברו, מעניקים לספר זה מימד מיוחד במינו.

שלמה גינוסר

בקרוב

„חופשה בכפר", „תל־אביב. לוס־אנג'לס" ו„תגובה קטלנית". מסוף השבוע בבתי הקולנוע.

סרטי ילדות, חלקם הארי על־פי חוויות אוטוביוגרפיות של יוצריהם, הפכו בשנים האחרונות לז'אנר פופולארי מאוד במדינות רבות: בבריטניה („תקווה ותהילה" של ג'ון בורמן), בארה"ב („אני והחבר'ה" של רוב ריינר, „אימפריית השמש" של סטיבן שפילברג), בשוודיה („סיפורים שסיפרתי לאמא" של לאסה האלסטרום) ובצרפת („להתראות ילדים" של לואי מאל). לזכורה נכבדה זו מצטרף עוד סרט צרפתי – „חופשה בכפר", סרטו השלישי של ז'אן לופ איבר והראשון שמוקרן אצלנו (במקור: „הדרך הגדולה").

אמו של לואי בן התשע, ילד פאריסאי, משאירה אותו לתקופת חופשת הקיץ אצל חברתה הטובה מארסל, בכפר ברטוני קטן. במהלך אירועים בעלי נימה קומית־טראגית לומד לואי מספר עובדות חיים בסיסיות, מהתבוננות ביחסים המעורערים שבין מארסל לבעלה השתיין פלו, אך בעיקר ממרטין בת־העשר, ילדה פרועה הששה להעניק לו מידיעותיה ומנסיונה. כמקובל בסרטי ילדות צרפתיים זהו ילדות לא מיופייפת, המפגישה את גיבורה לראשונה עם ענייני מין ומוות. איבר ביסס את הסרט על ילדותו שלו וצילמו במקום ההתרחשות האותנטי. בנו של הבמאי אנטואן איבר מגלם את לואי. בתפקידים האחרים אנמון ורישאר בורינגר כצמד המאמצים ואנטה גרדי כמרטין.

★

גיבור „תל־אביב לוס־אנג'לס" הוא מורי גוית, ברזן ישראלי כושל, שבגיל 40 הוא הופך מהלטוריסט לכוכב בשמי הבידור בארץ. בנוסף לכך הוא גם מפתח סיפור אהבה עם תמודה בת 17. הכל נראה טוב

אנטואן איבר ורישאר בורינגר ב„חופשה בכפר"

ויפה עד שהוא יוצא לסיבוב הופעות בקרב נפל הנמושות בגולת ניו־יורק ולוס אנג'לס. הוא פוגש שם בברכה, יורדת עשירה המתגוררת בחווילת פאר בבוורלי הילס וכבר חושב שיוכל לכבוש גם את אמריקה. בדרך קשה הוא לומד שלא הכל אפשרי מעבר לים ובעצם מקומו רק בארץ האבות. סרט ראשון של דודו מוטו שמגלם את גוית וגם כתב את התסריט שבוודאי מושפע מנסיון אישי. עם שופו מופיעים אביגיל אריאלי, זק כהן, ברכה נאמן ויוסי בריק. הבמאי הוא שמואל אימברמן („לא שם דין").

★

„תגובה קטלנית" הוא סרט פעולה אופייני עם צמד אופייני לסרטי הפעולה בנוסח זה: דייוויד קארדין ולי ואן קליף. כאן הם אב ובנו היוצאים להציל את רעייתו ובתו של הבן מציפורניו של מאפיונר יפאני (מאקו). כרגיל בימים אלה קארדין הוא גם בוגר וייטנאם הסובל מהזיות על רקע אותה מלחמה. הפרסומים מוסרים שיש לנו כאן שפע של פעולה מהולה באלימות. הבמאי הוא פרד אולן ריי, שלמרות ששמו אולי לא מוכר, מאחוריו כבר ששה סרטים.

ערב לזכרה של אילונה פהר

ערב מוסיקלי לזכרה של מורת הכנרים הפרופ' **אילונה פהר**, במלאות שלושים לפטירתה, נערך שלשום באולם „מופת" בחולון. פהר התגוררה בקביעות בדירתה הצנועה בחולון לשם היו „עולים לרגל" תלמידיה המחוננים וכן מוסיקאים אורחים מחו"ל. הערב נערך בחסות ראש העיר חיים שרון שנשא דברים לזכרה ואמר ששוחרי המוסיקה בישראל שיכלו את אחת הדמויות האציליות ביותר בעולם הצלילים. הכנר הפרופ' **יאיר קלס**, ראש המחלקה לכלי קשת באקדמיה למוסיקה באוניברסיטת תל אביב תיאר את סגולותיה המקצועיות הנדירות של פהר והמסר שהעניקה לתלמידיה. הכנר הצעיר **יהונתן בריק**, נציג התלמידים, סיפר רשמים אישיים מעבודתו המשותפת עם מורתו הגדולה. בחלק המוסיקלי ניגנו שבעה כנרים צעירים, שהיו תלמידיה של פהר בשנות חייה האחרונות: **חגי שחם, עופר פאלק, איתי שפירא, תמר פרידמן, ליחי בר־דיין, דן אווארבך, יהונתן בריק וקובי רובינשטיין**. השתתפה גם הפסנתרנית הצעירה **פזית גל**. לאחר מותה של פהר, בחודש שעבר, אמר עליה שלמה מינץ, שהיה אחד מתלמידיה: „היו לה חושים ואינטואיציה מוסיקליים בלתי רגילים. שנות חייה בישראל, מאז עלותה מהונגריה, לא שינו אותה. תמיד נשארה מוסיקאית אירופאית, עם טעם וגישה אירופאיים. מורה יחידה במינה. שונה מכל המורים האחרים. בעלת סמכות ובטחון וכה אנושית. היא קיבלה הצעות למישרות הוראה מכובדות באוסטרליה, בארה"ב, בקנדה, באירופה, במוסדות חשובים ומפורסמים. תמיד השתעשעה לנסוע לזמן מה, אבל בסופו של דבר סירבה, כדי לא להזניח את תלמידיה בארץ. לכן יצאה לחו"ל לביקורים קצרים בלבד, כדי לשוב בהקדם אל תלמידיה בארץ. חייה היו קודש לתלמידים שלכל אחד מהם עזרה להתפתח, בטכניקה וברגש, בדרכו האישית שלו".

מת הפסנתרן סולומון

עולם המוסיקה הקלאסית איבד לאחרונה שני מבצעים יהודים גדולים: הכנר הנריק שרינג והפסנתרן **סולומון**. שרינג, שמת בגיל 69, היה פעיל והופיע בקונצרטים עד יומו האחרון. סולומון נאלץ לפרוש לפני כ־32 שנה, מחמת התקף שגרם לשיתוק חלקי בגופו. הוא היה בן 54 כשהופיע בפעם האחרונה בפומבי. סולומון קוטנר נולד למשפחה יהודית בלונדון. כפסנתרן לא השתמש מעולם בשם משפחתו והיה ידוע בעולם בשם סולומון. הוא נחשב באמנו לאחד הפסנתרנים המבוקשים ביותר בקונצרטים ובהקלטות. פסנתרן מופלא שהצטיין בנגינה מלאת בהירות וברק, הבנה מעמיקה והבעה שירתית. תקליטי המופת שלו משמשים כעדות לסגולותיו הנדירות. סולומון ביקר בישראל, באוקטובר 1955, כסולן בקונצרטים למנויים של הפילהרמונית, בנגינת הקונצ'רטו החמישי של בטהובן. כעבור כמה חודשים פרש לצמיתות.

ישראל דליות

סדנת קיץ לזמרי אופרה

האופרה הישראלית החדשה תערוך בקיץ (25 ביולי עד 27 באוגוסט) סדנה לזמרי אופרה צעירים, על־פי המסורת שהחלה בקיץ הקודם. בשנה שעברה ערך את הסדנה **צ'רלס המילטון** ואילו הפעם תגיע מן המטרופוליטן אופרה בניו יורק **ג'ון דוריגמן** ואיתה קבוצת מורים אמריקאיים המתמחים בתחומי השירה, הדרמה, פיתוח קול, היגוי וכד'. ביניהם שמות כמו **מייקל אליאסון, פול נדלר, ג'יין בוקשפן, ברברה האן**, ועוד. לסדנה יתקבלו כעשרים זמרים שלהם נסיון בהופעה על במה אשר ישלמו 500 ש"ח בעבור הלימוד. בנוסף יערכו גם כיתות אמן עם זמרי אופרה ביניהם **רנאטה סקוטו, לואיג'י קווליקו ומיגנון דון**.

קונצרט

יצירה ישראלית, מנצח אמריקאי

התזמורת הסימפונית ירושלים, רשות השידור, בניצוח ג'ון נלסון. אולם הנרי קראון, 2.3.88

בעונה הנוכחית של התזמורת הסימפונית ירושלים הורגשה, עד כה, נוכחות חזקה של מנצחים אמריקאיים. בהעדר מנהל מוסיקלי ותבנון מגובש מתקבל הרושם שהתזמורת „דורכת במקום" וסובלת מאי־יציבות אמנותית. רוב הקונצרטים היו ללא שיאים מרוממים. כשהתזמורת במיטבה, בהשראת מנצחים כסרג'ו קומיסיונה ודוד שלון, היא מסוגלת להתעלות לרמה של כמה מהמובחרות שבתזמורות שירותי שידור באירופה.

למנצח האורח ג'ון נלסון טכניקה מהוקצעת המעידה על נסיון רב. הקונצ'רטו לתזמורת של בארטוק זכה בביצועו לביצוע בוטה יפה אבל ענייני עד כדי נוקשות. ללא מעוף ודמיון יוצר. משכנע היה הפרק המתון, המיסתורי והשרבי, שנובע בעצמה פנימית מרגשת. למרות שהמיגבלות הפגינו קבוצות הכלים ונגנים סולנים וירטואוזיות ורוח צוות. הכנר האמריקאי פרנק קולן ביצע את הקונצ'רטו החמישי של מוצארט. הצליל הרך המתקתק והפיסוק הברור לא הצילו את הביצוע משגרתיות מרגיזה.

ה„סטמורפוזות על כוראל של באך" מאת צבי אבני בוצעה כבר בשנתיים האחרונות, על ידי התזמורת הירושלמית ובסדרה למנויים של הפילהרמונית הישראלית. טוב היה לעשות היכרות נוספת עם היצירה. הכוראל מהקנטטה מס. 38 „ממעמקים" מתפרק לגורמים ועובר שינויים, מרומים וגלויים, בהשתלשלות רצופה ואינטנסיבית. אין זו „יצירה יפה" במובן המקובל. כוחה בנימה האישית החזקה. התיזמור הנובע כאילו ממעמקים, ללא ראווה לשמה, הזכיר לי את שנברג המוקדם. נלסון העניק ליצירה משמעות ממשית בביטוי דינמי שהעיד על הכנה יסודית.

עם כל מעלותיהם של האמנים האורחים יש לנו בישראל מנצחים וסולנים שאינם נופלים מהם ברמתם. אז מדוע אין מזמינים אותם להופיע בקונצרטים למנויים?

ישראל דליות

ציבי גבע במוזיאון ת"א

קבוצת ציורים שנעשתה בשלוש השנים האחרונות תעמוד במרכז תערוכתו של ציבי גבע, שתיפתח במוזיאון תל־אביב (ביתן הלנה רובינשטיין) ב־15 במארס. זוהי תערוכתו הראשונה של האוצרת החדשה במוזיאון, אלן גינתון. הציורים בתערוכה מייצגים התפתחות ושינוי בעבודתו של גבע והם בנויים סביב מוטיב מרכזי אחד, מצומצמים בגוונים ויש בהם התייחסות לציורי טבע דומם ונוף.

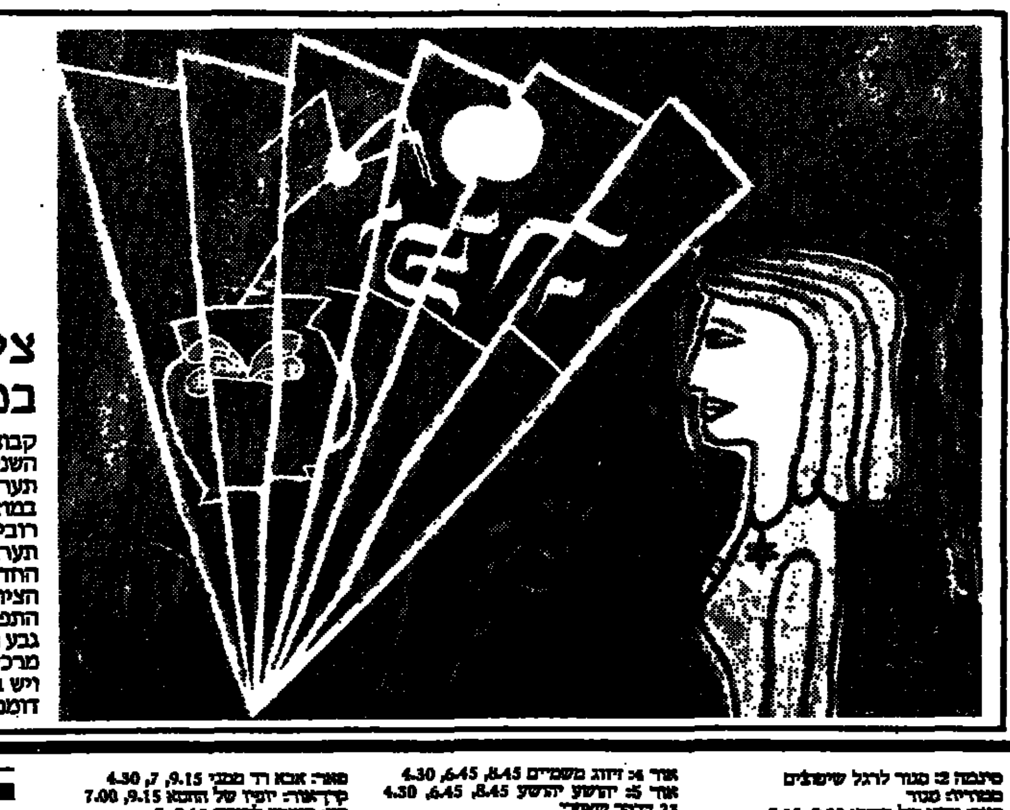

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

08.00 עד כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הטלטקסט.
08.05 שעת כושר.
08.15 קשת הענק: ההגדה לבנך (פסח) (כ).
08.40 ראשית קריאה: בלי סודות (צירה 3).
09.00 גיאוגרפיה של א"י: פני הארץ, מכפר תבור לכרמיאל (כ).
09.20 מדעי הטבע (ז'־ט') האדם והחום.
10.10 אנגלית (ה').
10.30 בבית של פיסטוק: רופא שיניים.
11.00 אנגלית (ו').
11.15 ערבית מדוברת (ז'־ח') עלבת (א) למוסיקה.
11.30 אנגלית (ה').
12.00 מדעי הטבע (על יסודי) חיסון.
12.25 אנגלית (ט').
13.00 היסטוריה: מתולדות ישראל, חוקרי א"י במאה הי"ט.
13.30 מוסיקה: מוסיקה של אמריקה.
14.00 עד כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הטלטקסט.
14.05 בלי סודות: שווא 4.
14.30 קשר משפחתי: שידור חוזר מ־7.3.88 (כ).
15.10 רחוב סומסום: „איפה המספריים" – החנות של שמיל עמוסה בחפצים וקצת קשה למצוא אותם כשצריך.
15.40 שעת כושר.
15.50 מאתיים שניות לדפוס: דפי מידע סלטקסט.
15.55 צניחה חופשית על האוטאנה: סרט תיעודי על משלחת היוצאת לחקור את פסגתו של הר אוטאנה בונצואלה. בודדים הגיעו אל הפסגה, שניתן להגיע אליה בצניחה בלבד. אנשי הצוות כוללים צנחנים, מטפסי הרים וחוקרי מערות. הם מקווים לחקור את פסגת ההר ואת המערות הנמצאות במהלך הדרך מטה.
16.50 – 40 עד כאן: מגזין טלטקסט יומי כולל מידע היסטורי, סיפורי רקע ומושגים מ־40 שנות מדינת ישראל.
17.00 ערב חדש.

כללית

17.30 הנמושות – שם הפרק: „מזמן בכלוב מוזהב" (עברי־ערבי).
18.00 דייוויד קופרפילד – (על פי ספרו של צ'ארלס דיקנס, פרק חמישי) דודה בטסי לוקחת את דייוויד לקנטרברי, לרשום אותו לבית ספר בעל מוניטין. באין מקומות לינה, היא משאירה אותו אצל משפחת ויקפילד, שם הוא עושה הכרה עם הבת אגנס. (עברי־ערבי).
18.25 הגיע זמן לשון – „מי נסרט בסרט הקולנוע?"
18.30 קיצור החדשות (ערבית).
18.32 מבזק לאמנות 1. להקת ענבל: על המקורות הערביים בריקודי הלהקה מספרת שרה לוי־תנאי ומדגימה להקת ענבל; 2. גאק קוסטי – האומן החיפני; 3. בקולנוע; 4. בגלריה; 5. מבזק ידיעות (תרגום עברי).
19.00 מבט – דיון שבועי בענייני השעה.
19.30 חדשות.
20.00 מבט לחדשות.
20.30 פרסים יבואו.
22.15 תשדירי שירות.
22.20 התיק הסודי של האוזרה ק' (סרט תעודי) – בשנת 1978 נדהם פרופסור קבל מאוניברסיטת קולומביה כשגילה כי קיים תיק ממשלת סודי, המעיד, אותו כ„סיבוב" [illegible]

ביטחוני למדינה". עברו של קימבל היה בלא רבב: הוא למד בארה"ב ובאנגליה ושירת בדרגת קצין במלחה"ע השנייה ובמלחמת וייטנאם. קימבל נלחם תשע שנים כדי לקבל את תוכן התיקים ולטהר את שמו. לבסוף כתב ספר על מאבקו ושלח אותו לסנאטור וקר. והסנאטור אכן הונגייס לעזרתו. הפיק מייקל בארנס, בשנת 1987 (עברי־ערבי).

23.10 מטלוק – שם הפרק: „האחות". מטלוק מגן על אחות הנאשמת כי רצחה חולה שלה, אשר מת והוריש לה כסף רב. (עברי־ערבי).

00.00 הגיע זמן לשון – פינת הלשון עוסקת הפעם – „קדימה – מזרחה". חדשות הלילה.

ערוץ 2

18.30 „קימבה – האריה הלבן" (פרק עשרים).
19.00 „האחים" (פרק עשרים ושלושה) בעצרת כספה של ג'יל, מצליחים בני האמונד לקנות את חלקו של קארטר בעסק. דייוויד וג'יל מתחתנים. לאחר הטקס, אדווארד לוקח את ג'ניפר וברברה הביתה ומניח לאימו לחיות את חייה בלעדיו.
19.50 „בקרוב בערוץ 2" – סקירת תכניות חדשות שיוקרנו בשבוע הבא.
20.00 „מסע אל האמנות המודרנית" (פרק חמישי): „האקספרסיוניזם". האקספרסיוניזם פנה בעיקרו אל עליבותו של האדם המודרני. יצירותיהם של מונק, נולדה, ואן גוך, [illegible]

המזרח התיכונית

13.30 חיים אחרים (סידרה); 14.00 מועדון 700; 14.30 התעמלות; 15.00 ילדי החבובות (מצוייר); 15.30 הבית המעופף (מצוייר); 16.00 שוכני השלטים (תכנית לילדים); 16.30 סרט „משימה מסוכנת" עם ויקטור מצ'ור; 18.00 פאנקי ברוסטר (סידרה); 18.30 עובדות חיים (קומי); 19.00 חדשות ערבית; 19.30 חדשות אנגלית; 20.00 סקרקרו וגברת קינג (בלש); 21.00 הדרך לשמים (דרמה); 22.00 השותפים (בלש); 23.00 מועדון 700; 23.30 חיים אחרים (סידרה).

ירדנית

15.50 סרטים מצויירים (ער' 1); 16.45 רחוב סומסום (בערבית, ער' 1); 17.20 עולם הקסמים – סידרה לילדים באנגלית (ער' 1); 17.40 שיעור בצרפתית; 18.00 רחוב קרנו (צרפתית); 18.30 הרפתקאות וסכנות (תכנית בצרפתית על הטבע); 18.35 ראש העיר (אנגלית ער' 1); 19.00 חדשות בצרפתית; 19.30 חדשות בעברית; 19.45 מגזין ספורט; 20.30 קומדיה חדשה; 21.10 מעוני לעושר (סידרה מוסיקאלית אמריקאית); 22.00 חדשות באנגלית; 22.10 סרט עלילתי באורך מלא.

קירשנר ואחרים, הביעו את כאבי העולם המודרני, ואת הפחדים והחרדות המלווים אותו.
21.00 לקט שירים של היוריתמיקס ולהקת ילו.

23.00 דור האהב – אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות, סר תומס ביצ'ם בביצועים חיים – הנדל: מתוך האורטוריה „ישראל במצרים"; בורודין: מחולות פולובצים; סיבליוס: סימפוניה מס. 2.

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – מוצרט: 5 זמנואטים ק. 461; בוטסיני: וריאציות על שיר של מוצרט; היידן: סימפוניה מס. 48; מנדלסון: 5 קטעים למקהלה; דבוז'ק: חמישייה לכלי קשת אופ. 97; בטהובן: סימפוניה מס. 8 (ע"ג תיק).
09.00 קונצרט בוקר – מנדלסון: קונצ'רטו מס. 1 לפסנתר ותז' (ע"ג תיק); ברהמס: רביעייה אופ. 26 לפסנתר וכלי קשת (ע"ג תיק); צ'ייקובסקי: „זכרונות מפלורנץ", אופ. 70 שישייה לכלי קשת (ע"ג תיק); סטרווינסקי: מעשה בחייל.
11.57 פינת השיר – משירי מרדכי גלדמן.
12.00 מן הסרטיה – טלמאן: סוויטה סונטה בסול מינור, אורי שוהם ובצלאל אבירם חלילים / אלחנן ברנמן צ'לו / אלדד ניסורק צ'מבלו; היידן: שלישיה מספר 43, בדו מג'ור, לפסנתר, כנור וצ'לו (בוריס ברמן / יאיר קלס / אוהד בר־דוד); בטהובן: רביעייה בלה מג'ור, לכלייקשת, אופוס 18, מספר 5 (רביעיית „פיין ארטס").
13.05 בהאזנה נינוחה – ורניצקי: סימפוניה גדולה בדו מג'ור; באך: קונצ'רטו בלה מינור לכנור ותזמורת (ע"ג תיק); שוברט: רביעייה בסול מג'ור לחליל, גיטרה, ויולה וצ'לו; מוצרט: קונצ'רטו ברה מג'ור לפסנתר ותזמורת ק. 175; סמטנה: פתיחה ומחולות מתוך „הכלה המכורה" (ע"ג תיק).
15.00 מפגשים מוסיקליים – ראיונות, סקירות, דיווחים.
16.00 אנתוחתא – שידור חי מאולם ימק"א, ירושלים – דורון טויסטר צ'לו / ליאורה זיו־לי, פסנתר – בטהובן: סונטה מס. 5 ברה מג'ור, אפ. 105/2; בוקריני: סונטה בלה מג'ור; ברהמס: סונטה ברה מג'ור אופ. 78 (במקור לכנור).
17.30 קשת של צלילים – הנרי פרסל: מוסיקה למיתרים.
18.00 אנתולוגיה בצליל – המוסיקה הכלית של ספרס בתקופת הברוק המוקדם.
19.00 מוסיקה קלאסית קלה.
20.05 אינטרלוד.
20.30 אופרה – לולי: ארמיד.

רשת א'

06.00 שידורים לעולים.
07.30 רדיו קל.
08.05 „תומר".
09.05 „סלרדיו".
10.05 „שיריקודי".
11.05 „בוני בוקר".
12.05 מעורב ים תיכוני.
14.06 בראש צעיר.
15.30 האוניברסיטה הפתוחה.
16.05 ארץ לא נודעת.
17.10 צבעי הקשת.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.
22.05 יש לי חלום.

רשת ב'

06.00 שמע ישראל.
06.04 סקירות מאמרי המערכת.
06.12 התעמלות בוקר.
06.52 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 עושים עניין.
09.05 „ביקור ביתי".
10.05 „כל צבעי הרשת".
12.10 „אלף־אלפי ב„ביתי".
13.05 בחצי היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צחוק.
15.05 „שירים ושיעורים".
16.05 זמן כלכלה.
16.30 על מספרים ואנשים.

17.05 „רגעי קסם".
18.06 „ארקור".
19.00 היום הזה.
19.35 שירים עבריים.

20.30 העברת משחק כדורסל בין מכבי תל־אביב לבין קלן מגרמניה, שידור חי מ„היכל הספורט" ביד אליהו.

22.05 „הלילה התמישי"
00.05 יומן חדשות
00.15 „להאזין בחלום"

רשת ג'

06.11 בוקר לאושר.
07.07 שיר בבוקר בבוקר.

09.05 „מה, כבר תשע?"
10.05 „דברים טובים".
11.05 „שבעים מי יודע".
12.05 „אהבה יומיומית".
13.05 „רק ביום חול".
14.06 „לי ולך – שיר וברכה".
15.05 „חדש, חדיש ומחודש".
16.05 הצגה יומית.
18.06 „קול־בר".
20.05 „קו ההתחלה".
21.05 מופע רוק.
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באופן מילולי – פינתו של אבשלום קור.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 פקחים עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.00 בוקר טוב ישראל.

09.00 „אילה בוקר".
10.05 שירים.
11.05 נכון לעכשיו.
13.05 דו רה יומי.
13.55 40 לאחור – סיפור היום בתש"ח.
14.05 פגישה יומית.
15.05 שירים לתג.
16.05 שירים עבריים.
16.54 באופן מילולי.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.05 שעה קלה על כלכלה.
18.45 חמש עשרה קטנות – ענייני צבא ובטחון.
19.00 מבזק ידיעות.
19.05 יעד משודר ענייני צבא ובטחון (ש.ת).

20.05 בעיקר מוסיקה – המכללה המוסיקלית המשודרת.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 אוניברסיטה משודרת
22.05 על הדבש ועל הכיפק.
23.05 שירים וארבע היום שהיה.
23.55 שיחת חצות – עם חביבה יונאי, מרצה לספרות במכללת ברל.
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.
05.05 צלילי בוקר.

צה"ל 2

19.05 רדיו רדיו.
20.00 צה"ל 8 – תוכנית יומית לחיילים.
22.05 הפסקת עשר.
23.05 קול הגיז האז.

לקראת שידור

„האספן". סרט הקולנוע, מחר בטלוויזיה. **טרנס סטמפ** מגלם את פרד קלג, פקיד צעיר בבנק לונדוני, מבוייש וצנוע, המשמש לנשא לבדיחות מצד יתר העובדים. בנוסף הוא גם צייד פרפרים נלהב. כאשר הוא זוכה יום אחד ב־71 אלף לירות אנגליות בהימורי הכדורגל, הוא מגשים את חלומותיו הגנוזים. הוא רוכש טירה כפרית מבודדת ומצרף לאוספו פרפר נוסף, את מירנדה (**סמנתה אגר**), שאותה הוא חוטף ברחוב, כולא אותה במרתף ומנסה לכפות עליה את אהבתו. התסריט באלי ורדוד משהו, שנכתב על־פי רומן הביכורים של **ג'ון פואלס** („אהובת הקצין הצרפתי"). **ויליאם ויילר**, מי שביים קלסיקות כמו „גברת מיניבר" או „שנות חיינו היפות ביותר" עשה כאן עבודה מקצועית. הסרט צולם (ב־1965) בארה"ב ובאנגליה (שני צלמים מעולים – **רוברט סארטיס ורוברט קראסקר**). לטרנס סטמפ, שמפגין כאן משחק מעולה בדמות הפרנואיד, ניבאו, בעקבות הופעתו בסרט, עתיד מזהיר, אבל מאז הוא לא עשה סרטים רבים.

דני ורט

קולנוע

■ תל־אביב

אמות: אבא רד מכבי 9.40, 7.30, 5
אורלי: הזעקה לחופש 9.15, 5.45
בית ליסין: שיגעון בחול 23.15
בן־יהודה: היזור גודלי 9.30, 7, 4.30
גורדון: אהבה במחתרת 9.30, 7.15, 4.30
גת: הקיסר האחרון 9, 6
דיזנגוף 1: ז'אן דה פלורט 9.45, 7.15, 4.30, 1.45, 11
דיזנגוף 2: מורים 9.45, 7.15, 4.30, 1.45, 11
דיזנגוף 3: תקווה ותהילה 9.45, 7.15, 4.30, 1.45, 11
דקל: חשוד 9.30, 7.00 11 בבקר אוליבר
היכל הבאים: עכבר הבאים 9.30, 7.15 24 סקס
הוד: אחוזת הברך 9.30, 7.15, 5
הקולנוע (בית ציוני אמריקה): רוח' צייטנג קרוס מס' 84 16.30, 19.30, 21.30

מעקב צמוד 9.50, 7.30, 5, 2
חן 1: להיות שם 23.45
חן 2: תרגילים בחיזור 9.50, 7.25, 5
חן 3: אי אפשר לקנות אהבה 9.50, 7.25, 5
חן 4: יום במלכודת 9.50, 7.25, 5, 2, 11
חן 5: משחק הלבבות 9.50, 7.25, 5, 2, 11
לב 1: שבו של מרטין גר 7.45, 2 בעזרת עובדות 10, 5
לב 2: מלאכים בשמי ברלין 9.50, 7.30, 4.45, 2
לב 3: מגדל הרבורים 7.30, 5 ריקוד בחשיכה 9.50, 2
לב 4: סמפוש 9.50, 7.30, 5, 2
לימור: ללא מוצא 9.50, מגדל הרבורים 7.30
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים
מוזיאון: עיניים שחורות 9.30, 7, 4.30
מקסים: הבלתי משוחדים 9.30, 7.30
פאר (לשעבר אלנבי): היתגל'ל ואני 9.40, 7.30, 5
סינמה 1: סגור לרגל שיפוצים

סינמה 2: סגור לרגל שיפוצים
סמדר: סגור
פאר: יופיו של החטא 9.30, 7.15
פריז: יהושע יהושע 9.30, 7.15, 4, 2, 12
23.30 אמריקן גראפיטי
צפון: מאגן 9.30, 7
שחף: הזעקה לחופש 9.15, 5.45
תמוז – רמת־אביב: קן הקוקיה 9.30, 7.00
תכלת: עשבי בר 9.45, 7.25, 5
תל־אביב: צדק הפלדה 9.30, 7.15, 5
הסינימטק הישראלי: סגור
7.00 העסקים כרגיל
8.30 העלמה מרי
10.15 סרטים אקספרימנטליים קצרים – ב'

■ ירושלים

אדיסון: הזעקה לחופש 9, 5.45
אורנע: לילה מגניב 9, 7, 4.30
אוריון 1: בודד מול הקוברה 9.15, 7, 4.30
אור 2: ז'אן דה פלורט 9.15, 6.45, 4.30 23 סנטראם
אור 3: חוכמת רחוב 8.45, 6.45, 4.30

אור 4: זיווג משמיים 8.45, 6.45, 4.30
אור 5: יהושע יהושע 8.45, 6.45, 4.30
23 הבקר שאפר
בית אגרון: 5.45 אקסודוס
21.30 מנסי פיטין ברזיל
24.00 מועדון ארוחת בוקר
אורגיל: מעקב צמוד 9.15, 7.00, 4.30
כפיר: היזור גודלי 9.30, 7.00, 4.30
מיטשל: אחוזת הברך 9.00, 7.00
סמדר: בעזרת עובדות 9.15, 7
עדן: אבא רד מכבי 9.00, 7, 4.30
רון: חשוד 9.15, 7.00, 4.30
תיאטרון ירושלים: תקווה ותהילה 9.30, 7

■ חיפה

אורה: זעקת הבשרים 9.15, 7, 4.30
אורלי: משחק הלבבות 9, 6.45
אמפי־תיאטרון: סגור
ארמון: סגור
עצמון 3: ללא מוצא 9.10, 6.15, 4.30
חן: מעקב צמוד 9.15, 6.45, 4.15
עצמון 1: היזור גודלי 9, 6.15, 4.15
עצמון 2: זיווג משמיים 9.15, 7.00, 4.30

■ קריות חיפה

מאי: אבא רד מכבי 9.15, 7, 4.30
קריאור: יופיו של החטא 9.15, 7.00
רון: הזעקה לחופש 9.15, 7
רב גת 1: החשוד 9.15, 7
רב גת 2: הקיסר האחרון 9.15, 7

מפיר: יהושע יהושע 9.15, 7
סביון: הצייד 9.15, 7
אורות: ריקוד משותת 9.15, 7
בית העם: הפשיטה על הפשע 9.15, 7
היובל: יום במלכודת 9.15, 7
ניצן: שיגעון בחול 9.15, 7

■ אשדוד

צפורת: מלון חדר המיטות 9.30, 7.15
אשדוד: ריקוד משותת 9.30, 7.15

■ אשקלון

אמות: ללא מוצא 9.30, 7.00
כאמיר: הפשיטה על הפשע 9.30, 7.30
רחל: מעקב צמוד 9.30, 7.30

■ באר־שבע

קו: היזור גודלי 9.30, 7, 4.30

■ הרצליה ■ רמת השרון

היכל: היזור גודלי 9.30, 7.00, 4.30
מלון דניאל: מלאכים בשמי ברלין 9.30, 7
4.15 המסע הקסום של בריסבי
כוכב: זהב רחוב 7 הבלתי משוחדים 9.30

■ עפולה

מיטיורין: משאלת מוות 4 9.00

■ חולון ■ בת־ים

ארמון: יופיו של החטא 9.30, 7.15
אורנים: השוטר מלוס אנג'לס 9.30, 7.15
מגדל: הקיסר האחרון 9, 6
מתנ"ס קרית שרת: סגור
סביל: היזור גודלי 9.30, 7.00, 4.30

■ חדרה

חדרה: ריקוד משותת 9.15, 7.00, 5.00

ענבאות: היזור גודלי 9.30, 7, 4.30
ריגה: עכבר הבאים 9.30, 7.15
לנוער: סגור

■ כפר־סבא ■ רעננה

עמל: ריקוד משותת 9.15, 7.00
חן: ללא מוצא 9.15, 7.00
אורות: סגור

■ לוד ■ רמלה

אורלי: סגור
נוה זית: סגור
אורן: ציפורו של שוטר 9.30, 7.30

■ נהריה ■ עכו

הוד: ז'אן דה פלורט 9, 7
אור־פרנסים: סגור
דוד: חוכמת רחוב 9.30, 7.15

■ נתניה

סמדר: סגור לרגל שיפוצים
אסתר: היזור גודלי 9.30, 7.15
שרון: זעקת הבשרים 9.15, 7, 5
דוד: חוכמת רחוב 9.30

■ קרית אונו

מתנ"ס: 4.30 קרנף מבכבר אחד
6.30 הבטלנים מאיישתר
9 שיחות מלוכלכות
מרכז קהילתי: סגור

■ פתח־תקוה

שלום: פגישה עיוורת 9.30, 7.15
היכל 1: היזור גודלי 9.30, 7.00, 4.30
היכל 2: הזעקה לחופש 9, 6
היכל 3: שיגעון בחול 9.30, 7.15, 5

■ קרית שמונה

שגיא: אני והחבר'ה 9, 7

■ ראשל"צ ■ רחובות

ג.ג. רון 1: היזור גודלי 9.30, 7, 4.30
ג.ג. רון 2: משאלת מוות 4 9.30, 7.15, 5
נעמן: יום במלכודת 9.30, 7.00
ראשון: סגור
בית העם: מאגן 9.15, 7.15
חן: בארץ אהבה משוריינת 9.15, 7.15
חן: לה במבה 9.15, 7.15

■ רמת־גן וגבעתיים

ארמון: מעקב צמוד 9.45, 7.25
ארמן: סגור
ליליה: יופיו של החטא 9.30, 7.15
הדר: היזור גודלי 9.30, 7.00, 4.30
ר"ג בן 1: הקיסר האחרון 9, 6
ר"ג בן 2: ריקוד משותת 9.50, 7.30, 5
ר"ג בן 3: אי אפשר לקנות אהבה 9.55, 7.25, 5
ר"ג בן 4: ללא מוצא 9.55, 7.25, 5
שביט: מלון חדר המיטות 9.30, 7.15